

Analiza štampanih medija u Srbiji
Januar - Mart

Kvartalni **MEDIJAMETAR**

01|2016

Godina 2, Broj 1/2016
ISSN 2406-2707

Analiza štampanih medija u Srbiji
Januar - Mart

Kvartalni **MEDIJAMETAR**

01|2016

KVARTALNI MEDIJAMETAR
Analiza štampanih medija u Srbiji
Godina II, Broj 1/2016
ISSN 2406-2707

Redakcija
Milana Brisić
Vladimir Abramović
Aleksandra Miličević
Marija Benke

Izdavač
Institut za javnu politiku Beograd
Kneza Miloša 68
E-mail: office.bg@publicpolicyinstitute.eu
Web: www.publicpolicyinstitute.eu

Dizajn korica i priprema za štampu
Pavle Farčić
Štampa
grafoNiN d.o.o. Beograd

Za izdavača
Vladimir Popović

Urednici
Nikola Samardžić
Velimir Ćurgus Kazimir

Sadržaj

- 1** Velimir Ćurgus Kazimir:
UVOD
- 2** Isidora Jarić, Danica Laban:
UZORAK
- 3** Isidora Jarić, Danica Laban:
REZULTATI ISTRAŽIVANJA
- 4** Dejan Vuk Stanković:
DISKURZIVNA ANALIZA
- 5** O AUTORIMA

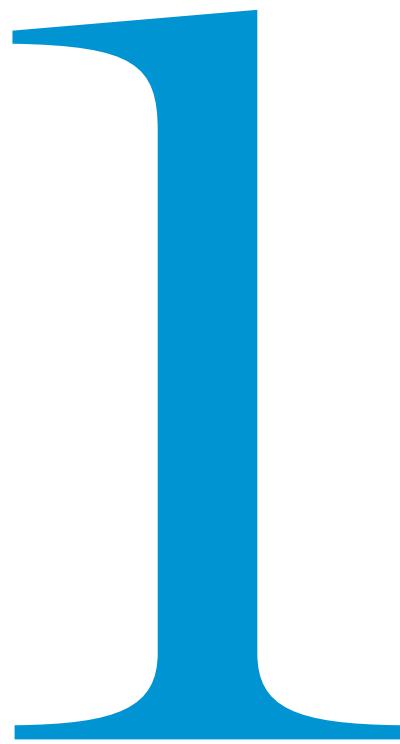
CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

659.3

KVARTALNI medijsmetar : analiza štampanih medija u Srbiji / urednici Nikola Samardžić, Velimir Ćurgus Kazimir. - God. 1, br. 1 (2015) . - Beograd : Institut za javnu politiku, 2015- (Beograd : Grafonin).
-24 cm

Tromesečno. Ima izdanje na drugom jeziku: Quarterly mediameter = ISSN 2406-274X
ISSN 2406-2707 = Kvartalni medijsmetar
COBISS.SR-ID 215060236

Uvod

VELIMIR ĆURGUS KAZIMIR

Uvod

Mediji i društvena stabilnost

Sužavanje tema, odnosno marginalizovanje svih drugih tema osim izbora, kontekst su i obeležje štampanih medija u Srbiji u periodu januar - mart 2016. Za razliku od najava političara, pa i nekih medija koje smo analizirali, ova izborna kampanja i javna nadmetanja nisu bili onakvi kakve smo očekivali. Možda su se i sami političari i hroničari političkih prilika uplašili mogućih posledica. Nema druge teme koja bi na bilo koji način istisnula izbore.

Kao i u prethodna četiri tromesečja, i u ovoj analizi empirijske gradje primenjen je isti metodološki pristup. Za jedinicu analize uzet je jedan tekst. Sama analiza predstavlja kombinaciju dva istraživačka metoda: (a) analize sadržaja, koja je bila usmerena „određenim teorijsko-hipotetičkim okvirom ... kojim se stvara objektivna i sistematična iskustvena građa o sadržaju društvenog komuniciranja, koja omogućuje izvođenje relevantnih zaključaka o društvenom kontekstu u kojem se komuniciranje odvija”,¹ i (b) diskurzivne analize, koja nam je omogućila da različite, epistemički i metodološki nesamerljive,² autorske interpretativne strategije i uređivačke politike koje odražavaju predstave različitih, pre svega ideoloških i političkih, diskurzivnih realnosti, razumemo kroz analizu njihovih specifičnih diskurzivnih značenja.

U interpretativnom smislu, radi lakše organizacije teksta, analiza je, baš kao i u slučaju prethodnih izveštaja, podeljena u dve celine koje se odnose na: (a) analizu kvantitativnih pokazatelja prikupljenih uz pomoć analize sadržaja, i (b) diskurzivnu analizu kvalitativne građe izvučene iz tekstova koji su ušli u uzorak istraživanja.

Redukovanje tematskih interesovanja i fokusiranje medija na temu izbora imalo je za posledicu značajno proširivanje broja aktera (ličnosti) koji se pojavljuju na naslovnicama. U ovom tromesečju bilo ih je dvostruko više nego što je to uobičajeno. Ličnosti, i to ne samo iz političkog života nego i onog oko njega, preuzimaju primat na naslovnicama dnevnih novina. Politika kao tema suvereno vlada naslovnicama. Kao da mimo nje nema drugog života, ni interesovanja. Kada je tri četvrtine tekstova posvećeno pre svega unutrašnjoj, a potom i spoljnoj politici, izgleda kao da ništa drugo osim politike i ne postoji. Sve druge ključne teme, poput Evropske unije ili ekonomije, ne postaju samo neistražena već i krajnje nezanimljiva područja.

Na vrhu liste aktera ponovo je ubedljivo premijer Aleksandar Vučić sa 661 tekstrom. Na značajnom odstojanju za njim su Tomislav Nikolić, predsednik Srbije, sa 232 teksta, i Ivica

Dačić sa 225. Kritička ocena Vučićevog delovanja nalazi se u svega 32 teksta (4.84%), a onih pozitivnih još je manje - samo 16 tekstova (2.42%). Preko devedeset odsto tekstova je neutralno intonirano. Štampani mediji su u ovom periodu dva puta kritičniji u odnosu na predsednika Tomislava Nikolića – 9.05% (21 tekst), dok su prema Dačiću još kritičniji – 12.44% (28 tekstova). U tom pogledu u redosledu se ništa značajnije ne menja.

Nema velikih promena ni u odnosu na rad Vlade. Od 202 teksta posvećenih Vladi ukupno je 19 negativno intoniranih (9.41%).

Od inostranih političara ubedljivo na prvom mestu je Vladimir Putin koji se pominje u 111 tekstova, sa 10.81% pozitivno intoniranih. Barak Obama se pominje u 44 teksta od kojih je 6.82% negativnih. I to je situacija koja je vladala i u prethodnoj godini. Kod tako velikog broja aktera vrlo je zanimljivo i kako negativna intonacija boji karakter celog teksta.

Analizirali smo, najzad, učešće “neimenovanih izvora” u strukturi novinskih tekstova i utvrdili da prosečno 20 odsto tekstova pripada ovoj specifičnoj medijskoj porodici. Kad pogledamo strukturu žanrova unutar kojih su zastupljeni „neimenovani izvori“ mnogo stvari će nam biti jasnije. Na prvom mestu su vesti sa 26.96%, potom izveštaji sa 25.12% i članci sa 17.19% informacija iz “neimenovanih izvora”. Da vesti budu glavni generator “neimenovanih izvora” sasvim je očekivano, ali da u tu klasu “upadnu” i izveštaji, deluje prilično zabrinjavajuće za profesionalni status našeg novinarstva. Na vrhu novina koje najviše koriste “neimenovane izvore” nalazi se *Informer* sa učešćem ovakvih tekstova od čak 40%, a iza njega su *Kurir* i *Blic* sa 28.32% i 27%. Novine sa najmanje korišćenih “neimenovanih izvora” je *Politika* - svega 6.24%. Kad pogledamo ključne teme oko kojih se koncentrišu “neimenovani izvori” - kriminal sa 50%, Rusija i odnos prema Rusiji sa 44% i izbori 2016. sa 27.60%, jasno je pri kojim su institucijama i organizacijama izvori na koje se pozivaju novine. Policija, diplomacija i centri političke moći proizvode najveći broj informacija koje potiču od “neimenovanih izvora”.

Rečju, prvi kvartal 2016. godine bio je, bar sudeći na osnovu analize naslovica odabranih štampanih medija u Srbiji, naizgled uzbudljiv period koji će veoma brzo pasti u zaborav.

¹ S. Gredelj, S onu stranu ogledala, Beograd: Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije, 1986, 19

² G. Couvalis, The Philosophy of Science, London, Sage Publications

2

Uzorak

ISIDORA JARIĆ, DANICA LABAN

Uzorak

Kao što je navedeno u prethodnim izdanjima, osnovna ideja projekta *Medijametar* je da pokuša da rekonstruiše medijsku realnost dnevnih štampanih medija u Srbiji, onako kako se ona može definisati iz tekstova koji su pozicionirani (u celosti, ili delimično) na naslovniči, a govore na različite načine o aktuelnim političkim događajima i prilikama u Srbiji i svetu. Uzorak dnevnih novina sačinjen je u odnosu na dva kriterijuma selekcije – najveću čitanost i reputaciju štampanih medija. Podaci o čitanosti dnevnih novina preuzeti su iz istraživanja IPSOS-a.¹ Naslovna strana je deo dnevnih novina koji čitaoci najviše povezuju sa identitetom/prepoznatljivošću jednog medija. Ona je često odgovorna za prvi utisak, našu potencijalnu naklonost ili odbojnost, koju formiramo o nekom štampanom izdanju. Sa naslovnom stranom u kontakt ne dolaze samo čitaoci određenog lista, već i ljudi koji te dnevne novine možda nikada neće uzeti u ruke. Preko novinskih i televizijskih reklama i izloga prodavnica štampe, naslovna strana dolazi u dodir sa auditorijumom širim od onog koji tvori čitalačku publiku bilo kojih pojedinačnih dnevnih novina, formirajući tako, na izvestan način, javnu sliku novina koja simboliše njenu uređivačku politiku, vrednosnu orientaciju i usmerenost ka određenoj čitalačkoj publici. Zbog svih ovih gore pomenutih razloga, naslovne stranice dnevnih novina iz našeg uzorka našle su se u fokusu analize projekta *Medijametar*.

Tekstovi sa naslovnicu najbolje oslikavaju koordinate uređivačkih politika dnevnih štampanih izdanja. Iako je to procentualno mali broj tekstova, kroz poruke plasirane na naslovnim stranama najlakše je rekonstruisati uređivački identitet dnevnih novina. Odnos ukupnog broja tekstova u svakom dnevnom izdanju pojedinačno i broja tekstova sa naslovnicima koji su ušli u uzorak našeg istraživanja, prikazan je u grafikonima 1-7, za period od 1. januara do 31. marta 2016.

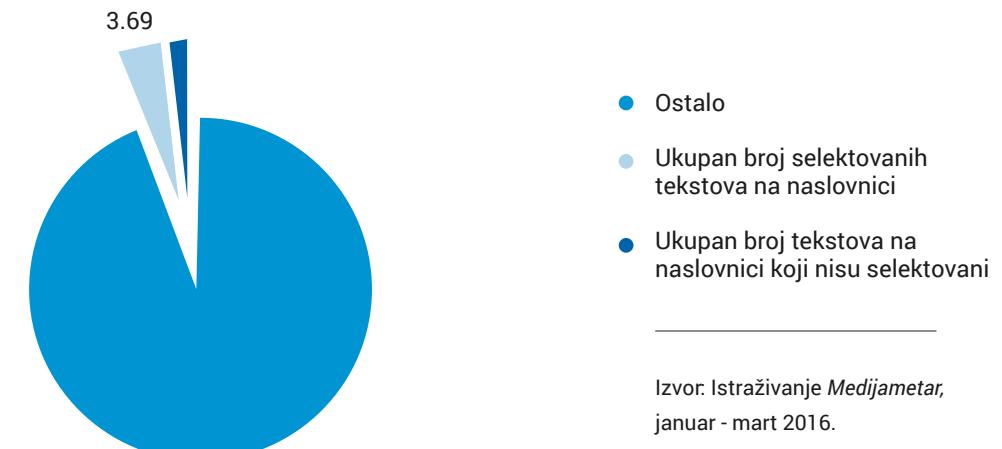
¹ Istraživanje prosečne čitanosti dnevne štampe rađeno je za period 02.01 – 05.01.2016, 07.01 – 31.01.2016. populacija: total individuals

Grafikon 1. – Večernje novosti²

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

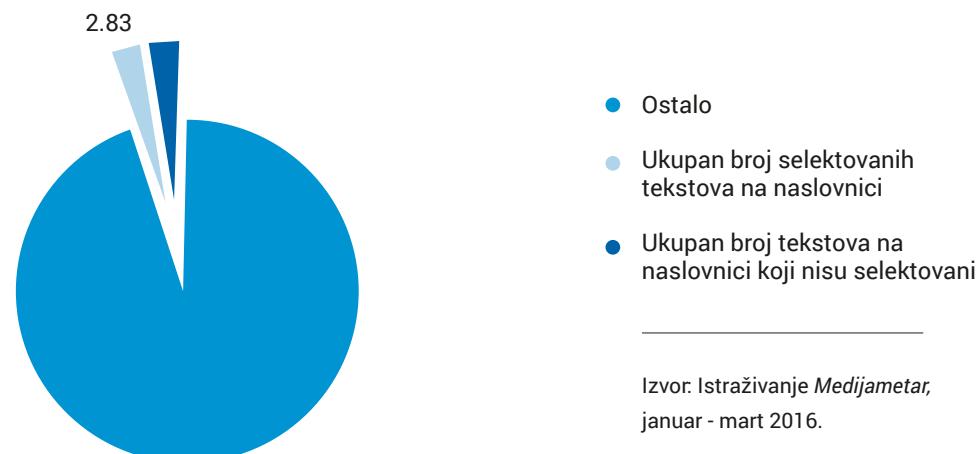
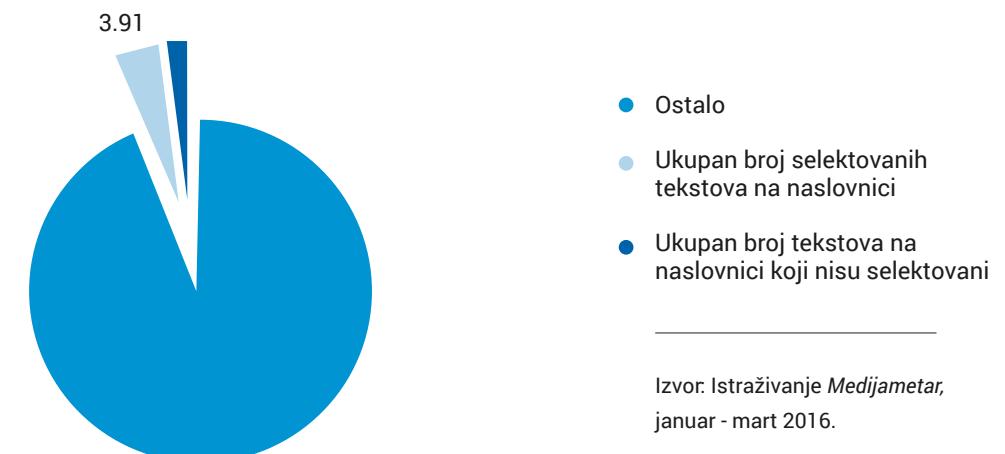
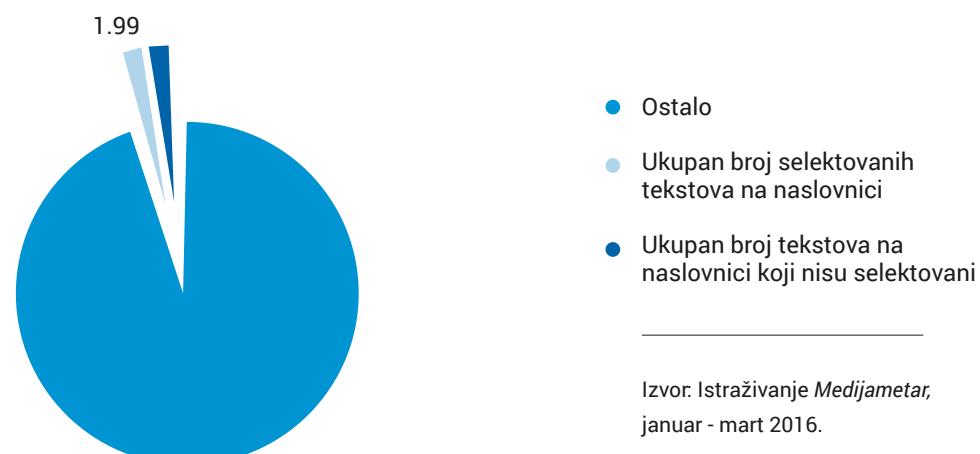
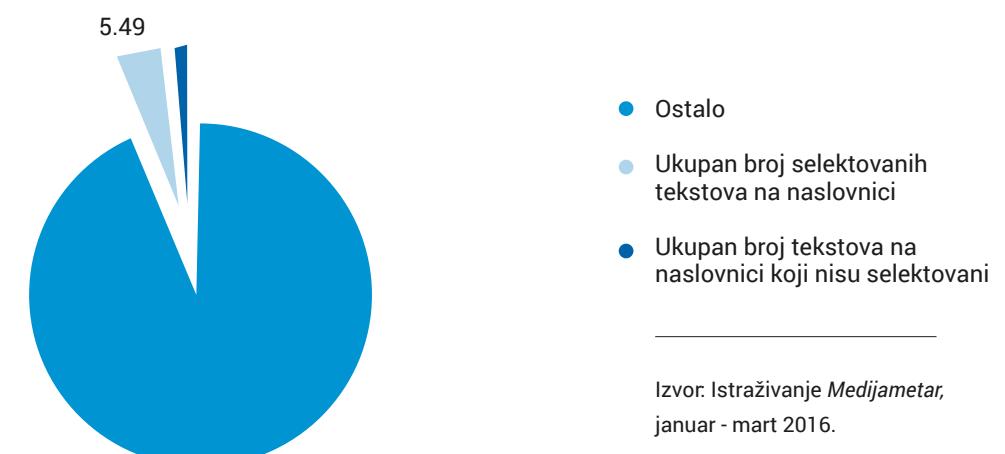
Grafikon 2. – Informer³

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

² Za više informacija videti Tabelu 101 u Apendiksu.

³ Za više informacija videti Tabelu 102 u Apendiksu.

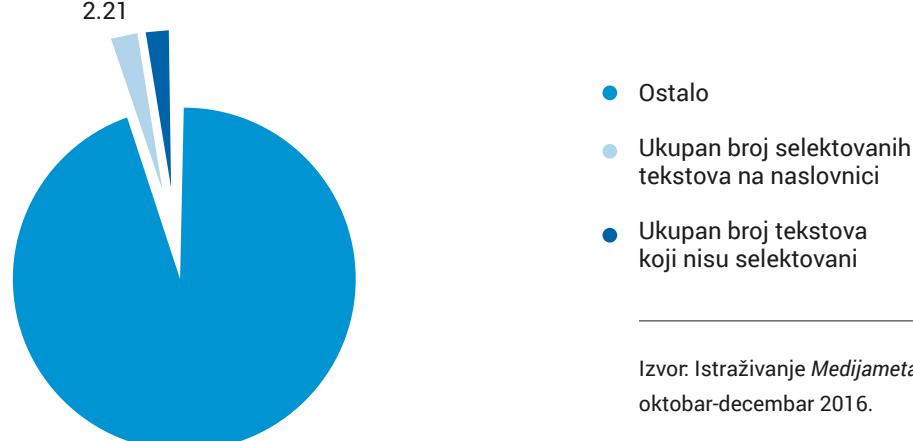
Grafikon 3. – Alo!⁴**Grafikon 5. – Politika**⁶**Grafikon 4. – Blic**⁵**Grafikon 6. – Danas**⁷

4 Za više informacija videti Tabelu 103 u Apendiksu.

5 Za više informacija videti Tabelu 104 u Apendiksu.

6 Za više informacija videti Tabelu 105 u Apendiksu.

7 Za više informacija videti Tabelu 106 u Apendiksu.

Grafikon 7. – Kurir⁸

Ukupan broj analiziranih tekstova u svih sedam medija koji su ušli u uzorak našeg istraživanja je 1924, i taj broj čini prosečno 62.18% tekstova sa naslovnicama i 3,15% od ukupnog broja tekstova.

Tabela 1. – Večernje novosti

Medij: Večernje novosti / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnici	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
hronika	69	12	57
društvo	102	78	24
politika	78	78	0
ekonomija	59	45	14
aktuelno	66	38	28
reportaža	27	6	21
kultura	13	4	9
intervju	24	13	11
svet	12	8	4
život plus	21	0	21
sport	14	0	14
Novosti Beograd	10	3	7
dodatak doktor u kuci	8	0	8
spektakl	4	1	3
BGD 011	0	0	0
beogradске priče	10	0	10
sport plus	0	0	0
Terorizam u Francuskoj	0	0	0
TV Novosti	2	0	2
sudbine	0	0	0
region	0	0	0
feljton	2	1	1
akcija	0	0	0
ispovest	0	0	0
druga strana	7	2	5
Događaj	2	1	1
in memoriam	0	0	0
UKUPNO	530	290	240

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

⁸ Za više informacija videti Tabelu 107 u Apendiksu.

Tabela 2. – Informer

Medij: <i>Informator</i> / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnicima	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicima	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
udarne vesti	158	157	1
vesti	87	56	31
showtime	43	7	36
zabava	0	0	0
sport	27	5	22
UKUPNO	315	225	90

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 3. – Alo!

Medij: <i>Alo!</i> / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnicima	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicima	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
aktuelno	103	101	2
vesti	173	88	85
v.i.p	89	11	78
sport	45	5	40
svet	0	0	0
UKUPNO	410	205	205

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 4. – Blic

Medij: <i>Blic</i> / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnicima	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicima	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
100 najmoćnijih	3	3	0
300 najmoćnijih	4	3	1
aktuelno	11	8	3
arhiv	0	0	0
Beograd	0	0	0

dosije	1	1	0
društvo	63	33	30
ekonomija	30	18	12
fenomen	0	0	0
hronika	53	6	47
kultura	10	1	9
politika	52	52	0
Sport	32	1	31
sudbine	4	1	3
svet	4	2	2
tema dana	67	58	9
tema nedelje	14	11	3
u fokusu	0	0	0
vremeplov	0	0	0
zabava	66	2	64
UKUPNO	414	200	214

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 5. – Politika

Medij: <i>Politika</i> / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnicima	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicima	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
svet	106	95	11
društvo	98	54	44
ekonomija	69	54	15
politika	71	71	0
događaji dana	58	56	2
kultura	34	8	25
hronika	29	23	7
dnevni dodatak	21	2	19
Beograd	10	6	4
Srbija	19	9	10
čitaonica	13	0	13

sport	21	1	20
tema nedelje	13	11	2
ličnosti	13	10	3
region	19	18	1
naslovna	11	9	2
spektar	10	2	8
pogledi	4	4	0
tv dodatak	0	0	0
feljton	0	0	0
potrošač	0	0	0
beogradska hronika	1	0	1
Dosije	0	0	0
UKUPNO	620	433	187

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 6. – *Danas*

Medij: <i>Danas</i> / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnicu	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicu	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
Beograd	1	0	1
Božić	0	0	0
dijalog	3	3	0
dodatak biznis	26	23	3
Danas specijalni dodatak	11	4	7
Danas dodatak	7	2	5
Danas vikend	37	21	16
događaj dana	1	0	1
društvo	71	68	3
ekonomija	45	43	2
globus	56	47	9
kultura	36	9	27
intervju	7	3	4
naslovna	3	2	1
zdravlje	2	0	2

politika	169	169	0
periskop	0	0	0
pravo Danas	0	0	0
scena	5	0	5
sport	23	1	22
tema	0	0	0
terazije	4	3	1
UKUPNO	507	398	109

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 7. – *Kurir*

Medij: <i>Kurir</i> / rubrika	Ukupan broj tekstova na naslovnicu	Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicu	Ukupan broj tekstova koji nisu selektovani
društvo	38	24	14
ekonomija	7	6	1
hronika	40	2	38
kultura	4	0	4
planeta	7	5	2
politika	62	62	0
sport	20	4	16
stars	52	6	46
tema dana	68	64	4
Ukupno	298	173	125

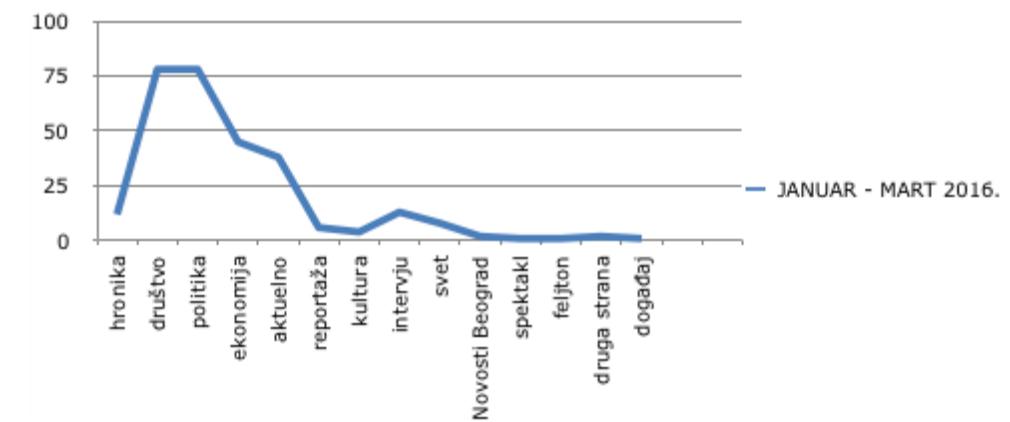
Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Uvidom u prikazane tabele 1-7 i dalje je uočljivo da struktura analiziranih dnevnih novina prati dve različite logike. Odnosno, *Večernje novosti*, *Politika*, *Danas*, *Blic*, pa čak donekle i *Kurir*, prate klasičnu strukturu dnevnih novina, dok izdanja *Informer* i *Alo!* značajno odstupaju od ove matrice. U ova dva izdanja *vesti* su dominantna rubrika, koja objedinjuje različite oblasti, a posebna pažnja pridaje se sadržajima zabavnog karaktera, poput informacija o poznatim ličnostima, zatim estradi i sportu, koje sve više dobijaju društveno-politički karakter. Uređivačke strategije koje su utvrđene u prethodna četiri izdanja *Medijametra* u potpunosti su uočljive i u prvom kvartalu 2016. godine, što se jasno može primetiti u grafikonima 8

– 14. Ukoliko se uporede rezultati iz prvog tromesečja 2016. sa nalazima dobijenim tokom 2015. godine, i dalje je uočljiva potpuno ista struktura uzorka, a jedina promena odnosi se na porast učešća tekstova objavljenih u rubrici *politika* u odnosu na poslednje tromeseče 2015., koji je vidljiv u dnevnim novinama *Kurir* (9.11%), *Blic* (7.93%), *Politika* (4.72%) i *Danas* (4.21), što je svakako rezultat činjenice da je u periodu januar – mart 2016. započet izborni proces. Ovaj trend nije moguće uočiti u dnevnim novinama *Alo!* i *Informer*, zbog pomenutog nepostojanja podele sadržaja na rubrike, dok *Večernje novosti* zadržavaju gotovo istu strukturu kao i u prethodnim periodima. Istovremeno, to može da znači da su se dnevne novine *Kurir*, *Blic*, *Politika* i *Danas* na direktniji način uključile u temu izbora i izborne kampanje. Većim delom, ovo se može objasniti koncepcijom i uredivačkom politikom ovih dnevnih novina, koje na različite načine izveštavaju i komentarišu ono što se dešava u političkom životu Srbije. To, naravno, ne govori ništa o eventualnoj neutralnosti ili pristrasnosti nekih novina, već o pristupu određenim temama. Političke teme nisu podjednako u centru interesovanja, ne samo zbog (ne)zainteresovanosti urednika i novinara, već zbog različitih instrumenata i načina komunikacije. Nije jednostavno preći sa tema estrade i kriminala na analizu političke situacije i obratno. U pitanju su ograničenja metoda i stila koja, naravno, mogu biti upotrebljena na različite načine.

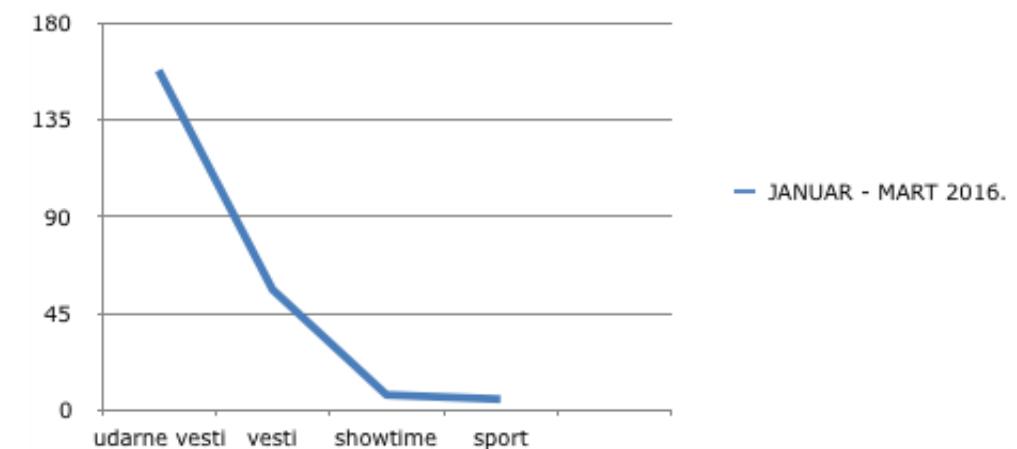
U ovoj analizi sadržaja „proučavamo u stvari način na koji su ideje i slike izražene, odnosno reprezentovane... Proučavanje reprezentacije nema za cilj da ispituje „istinitost“ konstatacija... Ono se ne ograničava na komentar o tome da li skup iskaza tačno odgovara ili opisuje ono što mu je navodno cilj. Zapravo, otkad se istraživači usredsređuju na proces reprezentovanja postalo je očito da bavljenje tačnošću odvodi na pogrešan put. Proučavanje reprezentacije jeste, doslovce, proučavanje reprezentovanja produkcije, odnosno, konstrukcije... u narativnoj formi.“⁹

Grafikon 8. – Večernje novosti

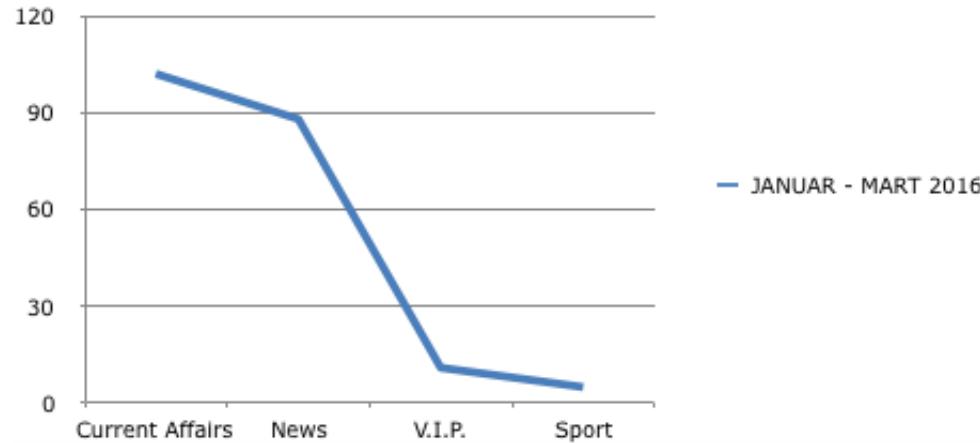
Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Grafikon 9. – Informer

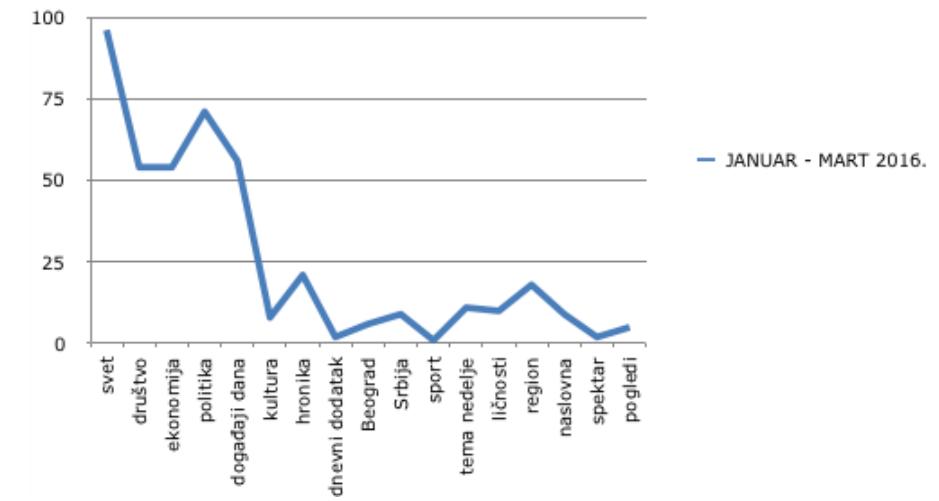

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

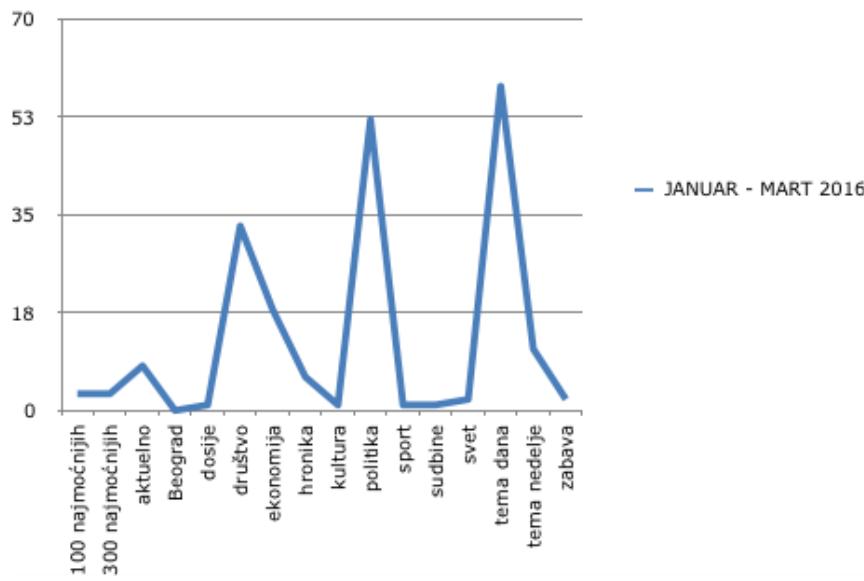
9 L. Rolend, *Masovne komunikacije*, Clio, Beograd, 1998, 258-259

Grafikon 10. – Alo!

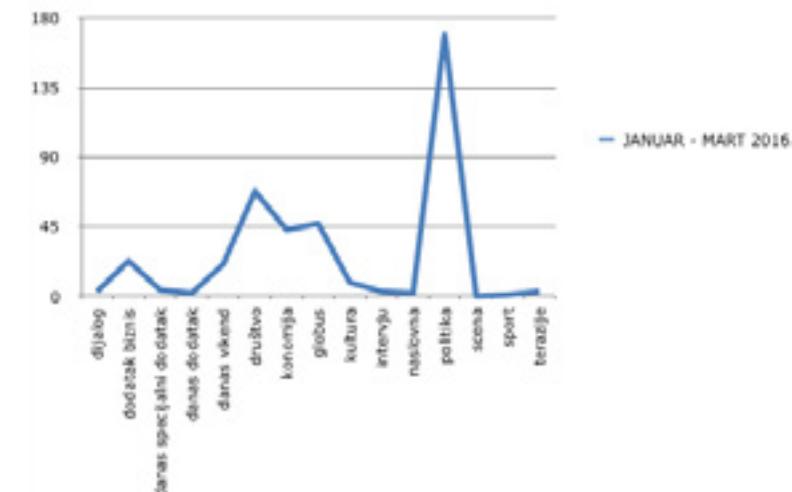
Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016

Grafikon 12. – Politika

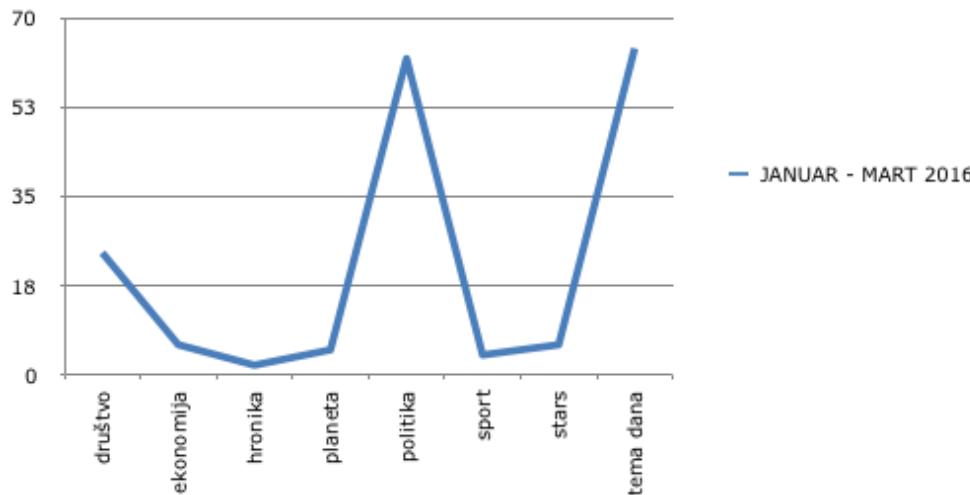
Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Grafikon 11. – Blic

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016

Grafikon 13. – Danas

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Grafikon 14. – Kurir

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Ukoliko uporedimo broj selektovanih tekstova za period januar–mart 2016. (1924), u odnosu na isti period 2015. godine (1360), uočavamo porast od oko 41.5%, bez obzira na podjednak broj neradnih dana (objavljen je trobroj za 31. decembar 2015. i 1. i 2. januar 2016, dvobroji za 6. i 7. januar, kao i za 15. i 16. februar 2016.). To se može tumačiti usložnjavanjem unutarpoličkih odnosa, što je svakako izazvano približavanjem izbora.

3

Rezultati istraživanja

ISIDORA JARIĆ, DANICA LABAN

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Zastupljenost novinskih žanrova

U prvom kvartalu 2016. godine nastavlja se trend zabeležen u prethodnim brojevima *Medijametra*, gde je izveštaj najzastupljenija novinska forma. U prva tri meseca 2016. ovaj žanr prisutan je u 63.31% tekstova, odnosno 1218 od 1924 napisa iz uzorka, dok je prosečna zastupljenost izveštaja tokom sva četiri kvartala 2015. godine bila je 63.78%. Najveće učešće izveštaja uočeno je u *Informeru* – 85.78%, a ovaj žanr je u najmanjoj meri zastupljen u *Politici* (45.27%). Drugi žanr prema prisustvu je članak (11.49% – od 27.02% u *Politici* do 1.46% u *Alo!*), a sledi intervju sa prisutnošću od 8.52%. Najviše intervjuja zabeleženo je u *Danasu* – 14.07%, dok je u *Informeru* objavljeno samo 2 (0.89%) intervjuja. Slična zastupljenost primećena je i kada je u pitanju komentar – 8.21% ili 158 tekstova, dok je broj vesti u daljem opadanju u odnosu na rezultate iz prethodne godine (prosečna zastupljenost tokom 2015. bila je 9.89%) i sada iznosi samo 5.98%. Reportaža i ostale novinske forme čine 2.49% tekstova (videti u **Tabelama 8, 9 i 10**)

Tabela 8. – Pojedinačno učešće žanrova u izveštavanju sedam medija iz uzorka

Žanr	ukupan broj	% učešća
izveštaj	1218	63.31
članak	221	11.49
intervju	164	8.52
komentar	158	8.21
vest	115	5.98
reportaža	32	1.66
drugo	16	0.83
Total	1924	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 9. – Distribucija novinskih formi u tekstovima iz uzorka, prema medijima

Žanr	Blic	Kurir	Večernje novosti	Alo!	Informer	Politika	Danas	Total
izveštaj	145	106	197	162	193	196	219	1218
članak	10	46	31	3	4	117	10	221
intervju	9	16	29	16	2	36	56	164
komentar	7	0	4	2	1	65	79	158
vest	18	3	14	22	22	10	26	115
reportaža	3	2	14	0	0	9	4	32
drugo	8	0	1	0	3	0	4	16
Total	200	173	290	205	225	433	398	1924

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 10. – Učešće novinskih formi u tekstovima iz uzorka, prema medijima

Žanr	Blic	Kurir	Večernje novosti	Alo!	Informer	Politika	Danas	Total
izveštaj	72.50	61.27	67.93	79.02	85.78	45.27	55.03	63.31
članak	5.00	26.59	10.69	1.46	1.78	27.02	2.51	11.49
intervju	4.50	9.25	10.00	7.80	0.89	8.31	14.07	8.52
komentar	3.50	0.00	1.38	0.98	0.44	15.01	19.85	8.21
vest	9.00	1.73	4.83	10.73	9.78	2.31	6.53	5.98
reportaža	1.50	1.16	4.83	0.00	0.00	2.08	1.01	1.66
drugo	4.00	0.00	0.34	0.00	1.33	0.00	1.01	0.83
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Izveštaj

U svim medijima iz uzorka beleži se pad broja izveštaja u odnosu na poslednji kvartal 2015., osim u dnevnom listu *Informer*, gde je objavljeno oko 11% više izveštaja nego u periodu oktobar – decembar. Pored *Informer*a, najviše tekstova u ovoj novinskoj formi je objavio list *Alo!* (79.02%), a zatim slede *Blic* (72.5%), *Večernje novosti* (67.93%), *Kurir* (61.27%) i *Danas* (55.03%), dok, kao što je navedeno, *Politika* ima tradicionalno najmanje učešće izveštaja u tekstovima na naslovnim stranama (45.27%).

U svim analiziranim dnevnim listovima prisutni su vrednosno obojeni¹ izveštaji, odnosno u tekstu je uočljiv jasan stav novinara. Broj vrednosno konotiranih izveštaja varira od 84.98% u *Informeru* do 11.42% u *Danasu*. Pozitivan ili negativan vrednosni stav novinara vidljiv je u 15.23% tekstova pisanih u ovoj formi u *Večernjim novostima*, oko 22% napisa u *Politici* i *Alo!*, oko 32% u *Blicu* i u 43.39% izveštaja objavljenih u *Kuriru*. U analiziranim dnevnim novinama, broj vrednosno konotiranih tekstova pisanih u ovom žanru je približno jednak (*Politika*) ili manji (*Alo!*, *Večernje novosti*, *Kurir*, *Danas* i *Blic*) u odnosu na prethodni kvartal, osim u *Informeru*, gde je uočen dalji rast vrednosno obojenih izveštaja od 5.38%. Najveći pad broja pozitivnih ili negativnih izveštaja, od čak 30.88%, primećen je u dnevnom listu *Alo!* (**Tabela 11**).

Tabela 11. – Struktura izveštaja u odnosu na vrednosni kontekst u sedam medija iz uzorka

Izveštaj	Vrednosni kontekst u odnosu na temu		
	pozitivan %	neutralan %	negativan %
<i>Informer</i>	9.33	15.02	75.65
<i>Kurir</i>	3.77	56.61	39.62
<i>Blic</i>	0.69	68.28	31.03
<i>Alo!</i>	1.23	77.17	21.60
<i>Politika</i>	3.57	77.55	18.88
<i>Večernje novosti</i>	2.54	84.77	12.69
<i>Danas</i>	0.00	88.58	11.42
Total %	3.03	67.82	29.15

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

1 U analizi koju predstavljamo, načine prezentovanja određenih tema ili aktera u pojedinačnim tekstovima iz našeg uzorka kodirali smo na tri različita načina, uzimajući u obzir kako tekst, tako i opremu teksta (nadnaslov, naslov i podnaslov). *Neutralnim* prezentovanjem određenih tema ili aktera označili smo one tekstove u kojima autori tekstova/novinari ne zauzimaju vrednosni stav prema određenom akteru ili temi, već nastoje da na relativno neutralan, odmeren način, poštujući profesionalne standarde, prezentuju određene činjenice koje su predmet teksta. Kao *pozitivne* označili smo one interpretacije u kojima novinari načinom prezentovanja određenih tema ili aktera iskazuju jasne simpatije i pozitivan odnos prema njima. Kao *negativne* označili smo one interpretacije u kojima novinari načinom prezentovanja određenih tema ili aktera iskazuju jasnu antipatiiju i negativan odnos prema njima.

Većina izveštaja (65.76%) objavljenih u sedam medija iz uzorka u prvom kvartalu 2016. je nebalasirana² (na primer, izveštaji sadrže izjavu samo jednog aktera, odnosno čitav tekst je zasnovan na stavu jednog sagovornika ili stavovima različitih sagovornika koji nastupaju sa istog stanovišta), a to je trend koji je prisutan i tokom čitave 2015. godine. Samo je u dnevnom listu *Danas* većina izveštaja celovita (62.1%), dok je najmanji broj ovakvih izveštaja prisutan u *Informeru* (6.22%). Slede *Kurir* sa 16.04%, *Večernje novosti* (25.38%), *Alo!* (35.8%), *Politika* (41.84%) i *Blic* (42.76%). Međutim, *Alo!*, *Politika*, *Blic* i *Kurir* objavljaju između 23.23% (*Alo!*) i 5.73% (*Kurir*) više celovitih tekstova u odnosu na period oktobar - decembar 2015. Za razliku od ovih dnevnih listova, *Večernje novosti* u prvom tromesečju 2016. smanjuju broj celovitih izveštaja za oko 15%. (**Tabela 12**).

Tabela 12. – Balansiranost izveštaja u sedam medija iz uzorka

Izveštaj	Balans %	
	da	ne
<i>Informer</i>	6.22	93.78
<i>Kurir</i>	16.04	83.96
<i>Večernje novosti</i>	25.38	74.62
<i>Alo!</i>	35.80	64.20
<i>Politika</i>	41.84	58.16
<i>Blic</i>	42.76	57.24
<i>Danas</i>	62.10	37.90
Total %	34.24	65.76

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Ostale novinske forme

Dnevni list *Politika* na svojim naslovnim stranama objavljuje najviše tekstova u formi članka – 117 ili 27.02%, što je više od polovine (52.94%) članaka objavljenih u svim tekstovima iz uzorka (221) (**Tabela 9**). U odnosu na prethodni kvartal, najveći porast broja tekstova u formi članka (od čak 18.4%) beleži se u *Kuriru*, koji je u periodu januar – mart 2016. objavio 46 ili 26.59 tekstova u ovoj novinskoj formi. Nešto veći broj članaka primećen je u *Večernjim novostima* (31 ili 10.69%), slede *Blic* sa 5% i *Danas* sa 2.51%. Listovi *Informer* i *Alo!* se i dalje u zanemarljivom obimu izražavaju u formi članka - *Informer* u 1.78% (4) i *Alo!* u 1.46% ili samo tri članka (**Tabela 10**).

Vrednosni kontekst prisutan je u 26.7% objavljenih članaka, najmanje u *Danasu* (10%), zatim u *Večernjim novostima* i *Kuriru* u 87.1% i 86.96%, *Blicu* 70%, *Alo!* 66.67% i *Politici* 65.81%, dok su svi članci objavljeni u *Informeru* negativno vrednosno konotirani. Svi ostali vrednosno

2 Balans predstavlja način na koji novinari pristupaju temi. Balansiran tekst podrazumeva uravnotežen i objektivan pristup temi i sagovornicima i celovitost informacija.

obojeni članci u medijima iz uzorka takođe su negativni, osim dva teksta napisana u formi članka u Politici. (**Tabela 13**).

Tabela 13. – Struktura članaka u odnosu na vrednosni kontekst u sedam medija iz uzorka

Članak	Vrednosni kontekst u odnosu na temu		
	pozitivan %	neutralan %	negativan %
Medij			
Informer	0.00	0.00	100.00
Politika	1.71	65.81	32.48
Alo!	0.00	66.67	33.33
Blic	0.00	70.00	30.00
Kurir	0.00	86.96	13.04
Večernje novosti	0.00	87.10	12.90
Danas	0.00	90.00	10.00
Total %	0.90	73.30	25.80

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Najveći broj tekstova napisanih u ovom žanru u četvrtom kvartalu nema balans (68.32%), što se posebno odnosi na Kurir, gde je samo 8.7% članaka celovito. U dnevnom listu Politika, koji je i objavio najviše članaka, 70.09% tekstova pisanih u ovoj formi ne odlikuje celovit pristup. Tačno 60% članaka iz Blica nema balans, u Večernjim novostima beležimo 54.85% celovitih i srazmerno objektivnih tekstova, dok je u Danasu je većina članaka (70%) balansirana. U Informeru, tri od četiri objavljena teksta nemaju balans, dok su u listu Alo! dva od tri članka balansirana (**Tabela 14**).

Tabela 14. – Balansiranost članaka u sedam medija iz uzorka

Članak	Balans %	
	da	ne
Medij		
Kurir	8.70	91.30
Informer	25.00	75.00
Politika	29.91	70.09
Blic	40.00	60.00
Večernje novosti	54.84	45.16
Alo!	66.67	33.33
Danas	70.00	30.00
Total %	31.68	68.32

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Intervju je u prvom kvartalu 2016. treći žanr prema zastupljenosti, i to ponovo zahvaljujući tekstovima u Danasu (56 napis – 14.07%), Politici (36 – 8.31%) i Večernjim novostima (29 – 10%), što je u skladu sa uređivačkom politikom ovih medija tradicionalne strukture. Nešto više intervjuja zabeleženo je u Kuriru (9.25%) i Alo! (7.8%), u Blicu je 5% objavljenih tekstova napisano u formi intervjuja, dok je na naslovnicama Informera objavljeno samo dva teksta u ovom žanru.

Više od 92% intervjuja je u neutralnom vrednosnom kontekstu – u dnevnim novinama Danas, Blic i Večernje novosti svi tekstovi napisani u ovoj formi su neutralni, u Kuriru i Alo! je 93.75% neutralnih, dok je u Politici 75% neutralnih i 25% vrednosno konotiranih tekstova (5.56% pozitivno i 19.44% negativno). U Informeru je objavljen po jedan neutralan i negativan tekst (**Tabela 15**).

Tabela 15. – Struktura intervjuja u odnosu na vrednosni kontekst u sedam medija iz uzorka

Intervju	Vrednosni kontekst u odnosu na temu		
	pozitivan %	neutralan %	negativan %
Medij			
Informer	0.00	50.00	50.00
Politika	5.56	75.00	19.44
Kurir	0.00	93.75	6.25
Alo!	0.00	93.75	6.25
Blic	0.00	100.00	0.00
Večernje novosti	0.00	100.00	0.00
Danas	0.00	100.00	0.00
Total %	1.22	92.86	6.10

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Naredna forma prema učešću je **komentar** (kolumna, uvodnik) koja je zastupljena u 8.21% tekstova. Učešće ovog žanra, u prvom tromesečju 2016, veće je u odnosu na sva četiri kvartala 2015. pojedinačno, tako da je komentar sada četvrta forma, prisutna u 158 tekstova. Dnevni listovi Danas i Politika objavili su najveći broj komentara, 19.85% (79), odnosno 15.01% (65), Blic 3.5% (7), dok je učešće komentara u ostalim analiziranim medijima zanemarljivo (Večernje novosti - 4, Alo! – 2, Informer – 1 i u Kuriru nije bilo tekstova pisanih formi komentara). Većina komentara objavljenih u svim analiziranim medijima je kritički orijentisano (53.17%), a posebno u Danasu, gde je negativno obojeno 63.29% ili 50 tekstova napisanih u ovom žanru. U Politici je takođe prisutan veći broj negativno obojenih komentara – 29 ili 44.02%, a u oba lista beležimo i po oko 12% pozitivno konotiranih tekstova (više informacija o vrednosnom kontekstu komentara u ostalim medijima videti u **Tabeli 16**).

Tabela 16. – Struktura komentara u odnosu na vrednosni kontekst u sedam medija iz uzorka

Komentar	Vrednosni kontekst u odnosu na temu		
Medij	pozitivan %	neutralan %	negativan %
<i>Kurir</i>	0.00	0.00	0.00
<i>Informer</i>	0.00	0.00	100.00
<i>Danas</i>	12.66	24.05	63.29
<i>Politika</i>	12.31	43.08	44.62
<i>Blic</i>	0.00	57.14	42.86
<i>Večernje novosti</i>	0.00	75.00	25.00
<i>Alo!</i>	0.00	100.00	0.00
Total %	11.39	35.44	53.17

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

U prvom kvartalu 2016. **vest** je, iako predstavlja bazičnu novinsku formu, zastupljena u samo 115 tekstova. Najveće učešće vesti je u dnevnom listu *Alo!* (10.73% ili 22 teksta), u *Informeru* 9.78% (22), *Blicu* 9% (18), *Danisu* 6.53% (26), *Večernjim novostima* 4.83% (14), dok su *Politika* i *Kurir* objavili manje od 3% tekstova u ovoj novinskoj formi. Najviše vrednosno konotiranih vesti, oko 60%, prisutno je u *Informeru* (54.55% negativno i 4.55% pozitivno), dok su u većini ostalih medija vesti dominantno u neutralnom kontekstu - od 71.43% u *Večernjim novostima* do 100% u *Kuriru* ili *Politici* (više informacija u **Tabeli 17**).

Tabela 17. – Struktura vesti u odnosu na vrednosni kontekst u sedam medija iz uzorka

Vest	Vrednosni kontekst u odnosu na temu		
Medij	pozitivan %	neutralan %	negativan %
<i>Informer</i>	4.55	40.9	54.55
<i>Večernje novosti</i>	7.14	71.43	21.43
<i>Blic</i>	5.56	72.22	22.22
<i>Alo!</i>	0.00	72.73	27.27
<i>Danas</i>	0.00	96.15	3.85
<i>Kurir</i>	0.00	100	0.00
<i>Politika</i>	0.00	100	0.00
Total %	2.60	74.79	22.61

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Oko 55% vesti iz uzorka nije balansirano, što takođe pokazuje tendenciju ka interpretiranju sadržaja objavljenih u ovoj formi, i to od 86.36% vesti u *Informeru*, pa sve do 30% u *Politici* (**Tabela 18**).

Tabela 18. – Balansiranost vesti u sedam medija iz uzorka

Vest	Balans %	
Medij	da	ne
<i>Informer</i>	13.64	86.36
<i>Alo!</i>	31.82	68.18
<i>Večernje novosti</i>	50.00	50.00
<i>Danas</i>	57.69	42.31
<i>Blic</i>	61.11	38.89
<i>Kurir</i>	66.67	33.33
<i>Politika</i>	70.00	30.00
Total %	45.22	54.78

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Reportaže su nešto prisutnije u prvom kvartalu 2016, najviše u *Večernjim novostima* (14 – 4.83%) i *Politici* (9 – 2.08%), a u obe novine je gotovo izjednačeno učešće reportaža i vesti na naslovnicama (**Tabele 9 i 10**). Ovaj žanr je još zabeležen i u *Danisu*, *Blicu* i *Kuriru* (oko 1% tekstova), dok nije prisutan u *Alo!* i *Informeru*.

Ostale forme, zastupljene su u 16 ili 0.83% tekstova i najčešće predstavljaju različite liste i spiskove aktera (što se posebno odnosi na *Blic*, koji početkom svake godine tradicionalno rangira ličnosti iz društveno-političkog života).

Povodi

Struktura pet najzastupljenijih povoda u prvom kvartalu 2016. veoma je slična nalazima ranijih izdanja *Medijametra*. Teme koje se osmišljavaju u redakciji i dalje su dominantne u tekstovima na naslovnim stranama medija iz uzorka i čine 596 ili 30.98% svih napisa. *Dogadjaji inicirani od strane inostranog faktora* generisali su 13.46% ili 259 tekstova, dok su *događaji inicirani od strane relevantnog aktera* kao povod prisutni u 10.08% (194) napisu. *Izjava drugog relevantnog aktera* je povod u 8.16% (157), a događaji koje inicira Vlada Srbije u 4.63% ili 89 tekstova (**Tabela 19**).³

Povod osmišljen u redakciji je tradicionalno najzastupljeniji kada je tema teksta *politički život u Srbiji* (157 tekstova). S obzirom na to da je izborni proces započet u prvom kvartalu i da je 105 tekstova čija su tema *izbori 2016* takođe inicirana u redakcijama, tako da su

³ U tabelama je predstavljeno pet najzastupljenijih povoda.

političke teme zapravo prisutne u oko 44% tekstova osmišljenih na taj način. Nešto više od trećine ovih tekstova napisano je u negativnom vrednosnom kontekstu. Sličnim povodom osmišljenim u redakciji nastaju i tekstovi iz oblasti privrede (32 teksta – 59.38% negativno konotiranih), oni koji govore o medijima (25 – 68% negativnih) i regionalnim odnosima/saradnji u regionu (17 – 47.06% negativno konotiranih napisu) (videti više u **Tabeli 20**). Od svih 596 tekstova osmišljenih u redakcijama 218 ili 40.94% je u negativnom ili pozitivnom vrednosnom kontekstu (**Tabela 21**).

Tabela 19. – Distribucija povoda u sedam medija iz uzorka

Povod	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	596	30.98
događaj iniciran od strane inostranog faktora	259	13.46
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	194	10.08
izjava drugog relevantnog aktera	157	8.16
događaj iniciran od strane Vlade RS	89	4.63

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 20. – Povod osmišljen u redakciji – najčešće teme i vrednosni konteksti u sedam medija iz uzorka

Povod osmišljen u redakciji /tema	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	Ukupno tekstova		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
politički život u Srbiji	157	26.34	1	0.64	98	62.42	58	36.94
izbori 2016	105	17.62	2	1.90	68	64.76	35	33.33
privreda	32	5.37	0	0.00	13	40.63	19	59.38
mediji/sloboda medija	25	4.19	0	0.00	8	32.00	17	68.00
regionalni saradnja/odnosi u regionu	17	2.85	0	0.00	9	52.94	8	47.06

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 21. – Povod osmišljen u redakciji - vrednosni kontekst tekstova u svim medijima

Svi mediji	broj tekstova	pozitivan	neutralan	negativan
Povod osmišljen u redakciji				
broj	596	26	352	218
%	100	4.36	59.06	36.58

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

U dnevnom listu *Večernje novosti* najviše povoda za pisanje tekstova osmišljeno je u redakciji (15.52% ili 45 tekstova), a slede događaji inicirani od strane inostranog faktora (14.14% - 41), događaji u vezi sa drugim relevantnim akterima (13.45% - 39), izjave drugih relevantnih aktera (7.93% - 23) i događaji inicirani od strane Vlade Republike Srbije (7.59% - 22). Svi povodi su u periodu januar – mart 2016. zastupljeni u potpuno istom redosledu i sa veoma sličnim učešćem, kao i u poslednjem kvartalu 2015. godine.

Tabela 22. – Distribucija povoda u listu *Večernje novosti*

Večernje novosti	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	45	15.52
događaj iniciran od strane inostranog faktora	41	14.14
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	39	13.45
izjava drugog relevantnog aktera	23	7.93
događaj iniciran od strane Vlade RS	22	7.59

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

List *Blic* u prvom tromesečju 2016. objavljuje najviše tekstova osmišljenih u redakciji 38.5% (77). Od ostalih povoda, prisutni su i događaji inicirani od strane drugog relevantnog aktera (13.5% - 27) i inostranog faktora (7% - 14). Istu zastupljenost beležimo i kada su povod događaji inicirani od strane Vlade Srbije, dok je peti povod, sa učešćem od 4.5%, izjava drugog relevantnog aktera. Nalazi u *Blicu* su, kao i u *Večernjim novostima*, u skladu sa prethodnim izdanjem *Medijametra*.

Tabela 23. – Distribucija povoda u listu *Blic*

Blic	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	77	38.50
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	27	13.50
događaj iniciran od strane inostranog faktora	14	7.00
događaj iniciran od strane Vlade RS	14	7.00
izjava drugog relevantnog aktera	9	4.50

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Učešće povoda u dnevnim novinama *Kurir* nešto je drugačije u odnosu na prethodne kvartale. Najveća je prisutnost tema osmišljenih u redakciji – 23.12% (40 tekstova), dok je izjava drugog relevantnog aktera bila povod u 15.03% ili 26 tekstova. Događaji inicirani od strane inostranog faktora i drugog relevantnog aktera su povod u još 11.56% (20) i 10.98% (19) tekstova. Za razliku od prošlog tromesečja, povod za izveštavanje Kurira, ovoga puta, bilo je i pisanje drugih medija u 4.62% tekstova.

Tabela 24. – Distribucija povoda u listu *Kurir*

<i>Kurir</i>	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	40	23.12
izjava drugog relevantnog aktera	26	15.03
događaj iniciran od strane inostranog faktora	20	11.56
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	19	10.98
izveštavanje drugog medija	8	4.62

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

U dnevnom listu *Alo!* teme osmišljene u redakciji i ovoga puta imaju najveće učešće sa 33.17% (68). Događaji inicirani od strane drugog relevantnog aktera i inostranog faktora povod su u 15.12% (31), odnosno 7.32% (15) tekstova, dok je izjava drugog relevantnog aktera povod u 6.83% (14) napisu. Za razliku od prethodnih kvartala, u prvom tromesečju 2016, peti povod prema učešću je izjava predstavnika opozicije, prisutna u 11 ili 5.37% tekstova sa naslovnih strana.

Tabela 25. – Distribucija povoda u listu *Alo!*

<i>Alo!</i>	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	68	33.17
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	31	15.12
događaj iniciran od strane inostranog faktora	15	7.32
izjava drugog relevantnog aktera	14	6.83
izjava predstavnika opozicije	11	5.37

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

U dnevnim novinama *Informer*, najviše tema se osmišljava u redakciji – 41.33% ili 93 teksta. Izjava drugog relevantnog aktera i događaj iniciran od strane inostranog faktora povod su u 11.11% (25) i 21 ili 9.33% tekstova. Povod koji nije u većoj meri bio prisutan u prethodnim kvartalima, izjava predstavnika opozicije, sada je zabeležen u 19 ili 8.44% tekstova. Peti povod prema zastupljenosti u Informeru je događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera sa 5.78% ili 13 tekstova.

Tabela 26. – Distribucija povoda u listu *Informer*

<i>Informer</i>	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	93	41.33
izjava drugog relevantnog aktera	25	11.11
događaj iniciran od strane inostranog faktora	21	9.33
izjava predstavnika opozicije	19	8.44
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	13	5.78

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Raspored povoda u *Politici* je takođe sličan kao i u poslednjem kvartalu 2015, ali je u prvom tromesečju najviše tekstova osmišljeno u redakciji – 106 ili 24.48%. Događaj iniciran od strane inostranog faktora je na drugom mestu sa 20.79% (90), dok je izjava drugog relevantnog aktera povod prisutan u 11.09% ili 48 tekstova. Izjava premijera Srbije inicirala je 31 ili 7.16% napisu, a događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera 27 ili 6.24%.

Tabela 27. – Distribucija povoda u listu *Politika*

<i>Politika</i>	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	106	24.48
događaj iniciran od strane inostranog faktora	90	20.79
izjava drugog relevantnog aktera	48	11.09
izjava premijera RS	31	7.16
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	27	6.24

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tema osmišljena u redakciji, kao najprisutniji povod u dnevnim novinama *Danas*, zastupljena je u većoj meri u odnosu na prethodna dva kvartala sa 41.96% ili 167 tekstova, što je rezultat približan nalazu iz drugog tromesečja 2015. Događaji u vezi sa inostranim faktorom i događaji inicirani od strane drugih relevantnih aktera su povod u 14.57% (58) i 9.55% (38) tekstova. Vlada Republike Srbije, odnosno događaji koje ona inicira generišu 6.78% ili 27 napisu, dok su izjave drugih relevantnih aktera i opozicije uzrok nastanka po 3.02% ili po 12 tekstova. Kao i kada su u pitanju *Informer* i *Alo!*, izjave predstavnika opozicije su u prvom kvartalu 2016, prvi put značajnije zastupljene i u *Danasu*.

Tabela 28. – Distribucija povoda u listu *Danas*

<i>Danas</i>	broj pojavljivanja	% učešća
tema osmišljena u redakciji	167	41.96
događaj iniciran od strane inostranog faktora	58	14.57
događaj iniciran od strane drugog relevantnog aktera	38	9.55
događaj iniciran od strane Vlade RS	27	6.78
izjava drugog relevantnog aktera	12	3.02
događaj iniciran od strane opozicije	12	3.02

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Izjave i događaji u vezi sa premijerom i predstvincima Vlade Republike Srbije u prvom kvartalu 2016. povod su za ukupno 11.17% ili 215 napis, što je za oko 2,5% manje nego u poslednjem tromesečju 2015. (videti više u **Tabeli 29**)

Tabela 29. – Zastupljenost tekstova iniciranih izjavama i aktivnostima predsednika i predstavnika Vlade RS u sedam medija iz uzorka

Povod	broj tekstova	% u ukupnom broju tekstova
događaj iniciran od strane Vlade RS	89	4.63
izjava premijera RS	75	3.90
izjava predstavnika Vlade RS	37	1.92
događaj iniciran od strane premijera RS	14	0.73
Total	215	11.17

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Teme

Kako bi svaki tekst bio što jasnije definisan, odabrani napisi koji čine uzorak klasifikovani su u okviru samo jedne teme, ali su uvek evidentirani i svi elemeti prisutni u tekstu. To nam je omogućilo jasniji uvid u načine izveštavanja i pristup medija određenim temama u prethodnim izdanjima *Medijametra*. U svim dosadašnjim istraživanjima izdvajali smo posebne teme od interesa, a u prvom kvartalu 2016. posebnu pažnju obratili smo na raspisivanje vanrednih parlamentarnih izbora i sve aktivnosti koje su usledile pre i nakon toga, odnosno događaje koje smo ovde klasifikovali kao temu *izbori 2016*.

Zastupljenost tema

U periodu januar - mart 2016. političke teme zauzimaju najviše prostora na naslovnim stranama dnevnih novina iz uzorka. Osim *političkog života u Srbiji*, tokom čitave 2015.

godine pratili smo i *aktivnosti Vlade Republike Srbije, aktivnosti predsednika Vlade Srbije i aktivnosti predsednika Srbije*, teme koje su ovoga puta prisutne u 22.2% tekstova iz uzorka. Kada tome dodamo i temu *izbori 2016*, zastupljenost političke tematike iznosi 35.19%, što je oko 13% više nego u poslednjem kvartalu 2015. U svim medijima iz uzorka, *politički život i izbori 2016* su prve dve teme prema zastupljenosti. Većina medija iskazuje interesovanje za teme iz oblasti privrede, što je i treća tema prema prisutnosti u tekstovima iz uzorka, sa učešćem od 6.19% (119 tekstova). Međutim, nasuprot privrednoj tematici, urednici i novinari pokazuju izuzetno mali interes za ekonomski teme, koje su prisutne u samo 1.98% ili 38 tekstova u *Večernjim novostima, Politici, Blicu i Danasu*, dok *Alo!, Informer i Kurir* ne objavljaju tekstove o ovoj temi.

Naredna tema prisutna na naslovnim stranama su *međunarodni odnosi*, zabeležena u 87 tekstova (4.52%). Regionalni odnosi i saradnja su tema koja je tradicionalno zastupljena na naslovcama štampanih medija (82 teksta – 4.26%), što je slučaj i sa Haškim tribunalom, koji je prvenstveno zbog presude Radovanu Karadžiću i najave presude Vojislavu Šešelju zastupljen u podjednakom broju tekstova kao i teme iz regionala. *Migranti/izbeglice i sukobi medija* bili su tema u 57 (2.96%) i 51 (2.65%) tekstu, dok prvih deset tema zaokružuju *Rusija/odnos prema Rusiji* sa učešćem od 2.6% (50) i *pravosuđe, aktivnosti pravosudnih organa* (46 tekstova, 2.39%) (**Tabela 30**).

Ukoliko sagledamo stav medija prema spoljnoj politici Srbije, a posebno u odnosu na Rusiju i Evropsku uniju, dolazimo do zaključka da su teme u vezi sa Rusijom više zastupljene i predstavljene u pozitivnijem kontekstu u svim medijima (najveći broj pozitivnih tekstova i u odnosu na sve ostale teme), uz 16% negativnih (od kojih je najveći broj, odnosno 87.5% objavljeno samo u listu *Blic*), dok je o EU uočen samo jedan pozitivan (u dnevnom listu *Danas*) i oko 36.6% negativno konotiranih tekstova (**Grafikon 15**). Tako na naslovcama *Blica*, tema *EU/politika Evropske unije* uopšte nije prisutna, dok je u *Kuriru, Alo! i Informeru* uočen samo po jedan tekst. *Večernje novosti* objavile su 7, *Danas* 13, a *Politika* ukupno 18 tekstova o temama u vezi sa EU. Gledajući medije pojedinačno, najveći broj negativnih tekstova o EU objavljen je u *Politici* (7 ili 38.89%), slede *Večernje novosti* sa 5 (71.43%), dok je po jedan negativan tekst još zabeležen u *Danasu, Kuriru i Informeru*.

Još manju pažnju medija privukla je tema *dostizanje standarda za EU integracije/otvaranje pregovaračkih poglavila*, pa je o toj temi na naslovcama objavljeno samo 7 ili 0.36% neutralnih tekstova u svim medijima.

Struktura tekstova o Rusiji i odnosima sa tom zemljom je znatno drugačija. O ovoj temi su pisali svi mediji, a najviše tekstova objavila je *Politika* (12 – 3 ili 25% pozitivnih, 9 ili 75% neutralnih), a sledi *Blic* sa 13, *Večernje novosti* sa 7, *Kurir* 6, *Informer*, *Danas* i *Alo!* sa po 4 teksta. Dnevni list *Blic* objavio je jedan pozitivan i 7 (53.85%) negativno konotiranih tekstova. Još jedan negativan tekst zabeležen je u *Alo!*, dok su u *Informeru* svi tekstovi pozitivni, u *Kuriru* je 66.67% pozitivnih, a u *Večernjim novostima* 14.29%. U *Danasu* su svi tekstovi napisani u neutralnom kontekstu (**Tabela 32**).

Ukoliko posmatramo vrednosni kontekst svih 1924 izabrana teksta u prvom kvartalu 2016, vrednosno je konotirano 31.91% napisa - 28.48% negativno i 3.43% pozitivno (**Tabela 33**). Od pojedinačnih tema, kao što je već navedeno, posebno smo analizirali tekstove u vezi sa vanrednim parlamentarnim izborima, koji su u većini medija predstavljeni u neutralnom kontekstu, tako da *Večernje novosti*, *Alo!*, *Politika* i *Blic* u više od 90% tekstova o toj temi pišu bez jasne vrednosne konotacije, dok *Danas* i *Kurir* vrednosno boje 29.17%, odnosno 25% ovih tekstova. Jedini medij koji odstupa od navedenog trenda je *Informer*, koji iskazuje jasan stav u 76.31% tekstova o ovoj temi - 73.68% ili 28 negativnih i jedan pozitivan napis (tema *izbori 2016.* predstavljena je posebno u **Tabeli 31**).

Od ostalih tema, najviše negativnih tekstova napisano je u vezi sa medijima (27 tekstova - 52.94%), a tradicionalno veći broj negativnih napisa odnosi se na regionalne odnose i saradnju (42.68%). Oko trećine negativnih tekstova zabeleženo je kada su u pitanju teme: politički život (125 - 35.61%), privreda (37 - 31.09%) i pravosuđe (14 - 30.43%). U 25.61% (21) negativno konotiranih tekstova pisano je o Haškom tribunalu, u 27.59% (24) o međunarodnim odnosima. Najmanje negativnih napisa odnosi se na migrante i izbeglice – samo 5.26% (3 teksta), a o toj temi je napisan i podjednak broj pozitivno intoniranih tekstova (**Tabela 30**).

Tabela 30. – Distribucija tema i njihov vrednosni kontekst u sedam medija iz uzorka⁴

Tema	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		Pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
politički život u Srbiji	351	18.24	2	0.57	224	63.82	125	35.61
izbori 2016	250	12.99	3	1.20	190	76.00	57	22.80
privreda	119	6.19	1	0.84	81	68.07	37	31.09
međunarodni odnosi	87	4.52	1	1.15	62	71.26	24	27.59
regionalni saradnja/ odnosi u regionu	82	4.26	0	0.00	47	57.32	35	42.68
Hag/ratni zločini	82	4.26	0	0.00	61	74.39	21	25.61
migranti/izbeglice	57	2.96	3	5.26	51	89.47	3	5.26
mediji/sloboda medija	51	2.65	0	0.00	24	47.06	27	52.94
Rusija/odnos prema Rusiji	50	2.60	13	26.00	29	58.00	8	16.00
pravosuđe, aktivnosti pravosudnih organa	46	2.39	0	0.00	32	69.57	14	30.43

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

⁴ U svim tabelama predstavljeno je po deset najzastupljenijih tema.

Tabela 31. Zastupljenost i vrednosni kontekst za temu *izbori 2016.* u sedam medija iz uzorka

Tema: <i>izbori 2016.</i>	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		Pozitivan		neutralan		negativan	
Medij	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
<i>Danas</i>	72	28.80	1	1.39	51	70.83	20	27.78
<i>Politika</i>	49	19.60	1	2.04	45	91.84	3	6.12
<i>Informer</i>	38	15.20	1	2.63	9	23.68	28	73.68
<i>Alo!</i>	33	13.20	0	0.00	31	93.94	2	6.06
<i>Večernje novosti</i>	26	10.40	0	0.00	26	100.00	0	0.00
<i>Blic</i>	24	9.60	0	0.00	22	91.67	2	8.33
<i>Kurir</i>	8	3.20	0	0.00	6	75.00	2	25.00
Total	250	100.00	3	1.20	190	76.00	57	22.80

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 32. – Vrednosni kontekst i broj tekstova o temama *Rusija/odnos prema Rusiji i EU/odnos prema Evropskoj uniji*, prema medijima

Medij/tema	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	ukupno		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
<i>Blic</i>								
Rusija/odnos prema Rusiji	13	6.50	1	7.69	5	38.46	7	53.85
EU/politika Evropske unije	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
<i>Kurir</i>								
Rusija/odnos prema Rusiji	6	3.47	4	66.67	2	33.33	0	0.00
EU/politika Evropske unije	1	0.58	0	0.00	0	0.00	1	100.00
<i>Večernje novosti</i>								
EU/politika Evropske unije	7	2.41	0	0.00	2	28.57	5	71.43
Rusija/odnos prema Rusiji	7	2.41	1	14.29	6	85.71	0	0.00
<i>Alo!</i>								
Rusija/odnos prema Rusiji	4	1.95	0	0.00	3	75.00	1	25.00
EU/politika Evropske unije	1	0.49	0	0.00	1	100.00	0	0.00
<i>Informer</i>								
Rusija/odnos prema Rusiji	4	1.78	4	100.00	0	0.00	0	0.00
EU/politika Evropske unije	1	0.44	0	0.00	0	0.00	1	100.00
<i>Politika</i>								
EU/politika Evropske unije	18	4.16	0	0.00	11	61.11	7	38.89
Rusija/odnos prema Rusiji	12	2.77	3	25.00	9	75.00	0	0.00
<i>Danas</i>								

EU/politika Evropske unije	13	3.27	1	7.69	11	84.62	1	7.69
Rusija/odnos prema Rusiji	4	1.01	0	0.00	4	100.00	0	0.00

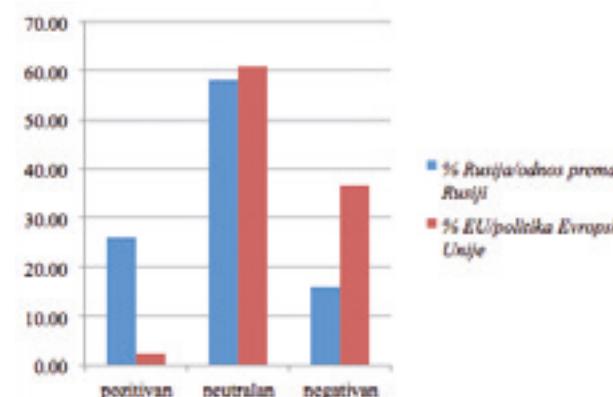
Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 33. – Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme i svih sedam medija iz uzorka

Svi mediji - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	66	3.43
neutralan	1310	68.09
negativan	548	28.48
Total	1924	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Grafikon 15. – Vrednosni kontekst u svim medijima iz uzorka prema temama *Rusija/odnos prema Rusiji* i *EU/politika Evropske unije*

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Distribucija tema prema medijima

Blic

Najzastupljenije teme u dnevnim novinama *Blic* su *politički život u Srbiji* i *izbori 2016*, sa zajedničkim učešćem od 34.5% (69 napis), a većina tih tekstova pisana je u neutralnom vrednosnom kontekstu (75.56%, odnosno 91.67%). Sledeća tema od interesa je privreda, zastupljena u 6.5% ili 13 tekstova, što je isto učešće kao i kada su u pitanju teme u vezi sa Rusijom. Privreda je u 30.77% tekstova predstavljena u negativnom vrednosnom kontekstu. O različitim aspektima međunarodnih odnosa pisano je u 8 ili 4% tekstova (25% negativnih), dok je u po 7 napisu bilo reči o aktivnostima Vlade Srbije, Hagu i kriminalu. Aktivnosti Vlade Srbije predstavljene su u negativnom kontekstu u 42.86% tekstova, Hagu u 28.57%, a teme u vezi sa kriminalom 71.43%. Regionalni odnosi i saradnja su negativno konotirani u 60% tekstova, dok je učešće ove teme 2.5%. U istom procentu pisano je o medijima, ali je ta tema prezentovana u neutralnom kontekstu u svim tekstovima (više podataka u **Tabeli 34**).

U prvom kvartalu 2016. dnevne novine *Blic* 30% svih tekstova iz uzorka predstavljaju u pozitivnoj ili negativnoj vrednosnoj konotaciji (**Tabela 35**), što je rezultat u skladu sa prethodnim izdanjem *Medijametra*. U listu *Blic* beležimo izuzetno mali broj pozitivno konotiranih tekstova u odnosu na sve teme – svega dva. Jedan se, kao što je već napomenuto, odnosi na teme u vezi sa Rusijom, dok je tema drugog pozitivno konotiranog teksta sport.⁵

Tabela 34. – Distribucija tema i njihov vrednosni kontekst u listu *Blic*

Blic	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
politički život u Srbiji	45	22.50	0	0.00	34	75.56	11	24.44
izbori 2016	24	12.00	0	0.00	22	91.67	2	8.33
privreda	13	6.50	0	0.00	9	69.23	4	30.77
Rusija/odnos prema Rusiji	13	6.50	1	7.69	5	38.46	7	53.85
međunarodni odnosi	8	4.00	0	0.00	6	75.00	2	25.00
aktivnosti Vlade RS	7	3.50	0	0.00	4	57.14	3	42.86
Hag/ratni zločini	7	3.50	0	0.00	5	71.43	2	28.57
kriminal	7	3.50	0	0.00	2	28.57	5	71.43
regionalni saradnja/odnosi u regionu	5	2.50	0	0.00	2	40.00	3	60.00
mediji/sloboda medija	5	2.50	0	0.00	5	100.00	0	0.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 35. – Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Blic*

Blic - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	2	1.00
neutralan	140	70.00
negativan	58	29.00
Total	200	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

⁵ Tekstovi u vezi sa sportom, estradom i kulaturom analizirani su samo kada su politički konotirani.

Kurir

Kao i u svim prethodnim kvartalima, u tekstovima iz uzorka u *Kuriru* dominira tema *politički život u Srbiji*, koja je prisutna u 62 ili 35.84%, što je za oko 10% više nego u poslednjem tromesečju 2015. Oko trećine ovih tekstova napisano je u negativnom vrednosnom kontekstu (32.26%). Kada tome dodamo i tekstove u vezi sa vanrednim parlamentarnim izborima, učešće političkih tema u *Kuriru* doseže do 40%. Regionalna saradnja i odnosi u regionu, mediji i protokolarni događaji zastupljeni su u po 7 tekstova (4.05%), s tim što je o regionalnim temama pisano u izrazito negativnoj konotaciji (71.43%), dok su druge dve navedene teme prezentovane uglavnom u neutralnom kontekstu (po 85.71%). U po šest tekstova (3.47%), *Kurir* je pisao o aktivnostima Vlade Srbije, migrantskoj krizi, međunarodnim odnosima i Rusiji. Aktivnosti Vlade Srbije su u 66.67% napisana predstavljene negativno, dok se još oko trećine negativno konotiranih tekstova odnosilo na migrantsku krizu. O privredi *Kurir* piše u 2.89% ili 5 tekstova, ok kojih je 40% negativno konotirano (**Tabela 36**).

U listu *Kurir* je vrednosno definisano 30.64% tekstova – 28.32% ima negativnu, a 2.59% pozitivnu konotaciju (**Tabela 37**), što je u odnosu na poslednji kvartal protekle godine za oko 17% manje napisu u kojima je uočljiv stav novinara.

Tabela 36. – Distribucija tema i njihov vrednosni kontekst u listu *Kurir*

Kurir	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
politički život u Srbiji	62	35.84	0	0.00	42	67.74	20	32.26
izbori 2016	8	4.62	0	0.00	6	75.00	2	25.00
regionalni saradnja/odnosi u regionu	7	4.05	0	0.00	2	28.57	5	71.43
mediji/sloboda medija	7	4.05	0	0.00	6	85.71	1	14.29
protokolarni događaji	7	4.05	0	0.00	6	85.71	1	14.29
aktivnosti Vlade RS	6	3.47	0	0.00	2	33.33	4	66.67
migranti/izbeglice	6	3.47	0	0.00	4	66.67	2	33.33
međunarodni odnosi	6	3.47	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Rusija/odnos prema Rusiji	6	3.47	4	66.67	2	33.33	0	0.00
privreda	5	2.89	0	0.00	3	60.00	2	40.00

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Tabela 37. – Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Kurir*

Kurir- vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	4	2.31
neutralan	120	69.36
negativan	49	28.32
Total	173	100.00

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Informer

Politički život u Srbiji i izbori 2016. su najzastupljenije teme u *Informерu* u periodu januar – mart, sa zajedničkim učešćem od 46.22%. Tema *politički život u Srbiji* je u čak 56 od ukupno 66 napisanih tekstova (84.85%) predstavljena negativno, dok samo dva teksta (3.03%) imaju pozitivnu konotaciju. Svi tekstovi napisani o medijima, bilo da je u pitanju tema medijske slobode (21 tekst – 9.33%) ili sukobi (11 – 4.89%), predstavljeni su u negativnom vrednosnom kontekstu. Međunarodni odnosi prisutni su u 8 (3.56%) tekstova, od kojih je tačno polovina negativna, dok je o privredi i sportu bilo reči u po 7 (3.11%), takođe uglavnom negativnih tekstova (71.43% tekstova o obe teme pisano je u negativnom kontekstu). O vojsci, Hagu i terorističkim aktivnostima Islamske države pisano je u još po 6 (2.67%) napisu. Vojska je u 50% tekstova predstavljena u pozitivnom kontekstu, dok su ostali tekstovi neutralni. Nasuprot tome, o Haškom tribunalu i ratnim zločinima napisano je 83.33% negativnih, dok je Islamska država predstavljena u svim tekstovima u negativnoj konotaciji (više informacija u **Tabeli 38**) O temi *zaštitnik građana Saša Janković*, koja je u drugom, trećem i četvrtom kvartalu 2015. godine bila najprisutnija u *Informерu*, u prvom tromesečju 2016. nije napisan nijedan tekst.

U odnosu na ostale medije iz uzorka, u *Informeru* je najizraženiji vrednosni sud - u čak 82.22% tekstova novinari su iskazali svoj stav. Takođe, u ovom mediju beležimo i najveći broj i učešće pozitivno konotiranih napisu (9.33% - 21). U negativnom vrednosnom kontekstu napisano je još 72.89% tekstova (videti **Tabelu 39**).

Tabela 38. – Distribucija tema i njihov vrednosni kontekst u listu *Informér*

Informer	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
politički život u Srbiji	66	29.33	2	3.03	8	12.12	56	84.85
izbori 2016	38	16.89	1	2.63	9	23.68	28	73.68
mediji/sloboda medija	21	9.33	0	0.00	0	0.00	21	100.00

sukobi medija	11	4.89	0	0.00	0	0.00	11	100.00
međunarodni odnosi	8	3.56	0	0.00	4	50.00	4	50.00
privreda	7	3.11	0	0.00	2	28.57	5	71.43
sport	7	3.11	2	28.57	0	0.00	5	71.43
vojska	6	2.67	3	50.00	3	50.00	0	0.00
Hag/ratni zločini	6	2.67	0	0.00	1	16.67	5	83.33
terorizam i Islamska država	6	2.67	0	0.00	0	0.00	6	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 39. – Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Informer*

<i>Informer</i> - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	21	9.33
neutralan	40	17.78
negativan	164	72.89
Total	225	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Alo!

Dnevne novine *Alo!* gotovo polovinu tekstova iz našeg uzorka (48.78%) posvećuju političkim temama. *Politički život u Srbiji* je u više od 80% tekstova predstavljen u neutralnom kontekstu, dok je velika većina napisu koji se odnose na izborni proces takođe neutralno konotirana. U 13 (6.34%) tekstova iz uzorka novinari lista *Alo!* pišu o temama u vezi sa kriminalnom, u potpunosti bez vrednosne konotacije, što nije slučaj sa temom *regionalna saradnja/odnosi u regionu*, o kojoj se u 50% od objavljenih 12 tekstova (5.85%) piše u negativnom tonu. Trećina od ukupno 9 napisanih tekstova o Haškom tribunalu i ratnim zločinima napisana je u negativnom tonu, a više od polovine (57.14%) od 7 tekstova koji govore o privredi je takođe negativna. Isti broj tekstova (7) zabeležen je i o kosovskim temama (3.41%), od kojih je većina pisana u neutralnom kontekstu. Aktivnosti premijera *Alo!* je pratio u 6 neutralnih tekstova, koliko je napisano i o religijskim pitanjima, koja su u 33.33% predstavljena negativno. U još 4 teksta pisano je o međunarodnim odnosima, uglavnom u neutralnom kontekstu (**Tabela 40**).

Vrednosni kontekst u listu *Alo!* prisutan je u 21.96% tekstova u periodu januar – mart (**Tabela 41**), što je više nego dvostruko (27.33%) manje tekstova sa jasnim stavom u odnosu na poslednji kvartal protekle godine.

Tabela 40. – Distribucija tema i njihov vrednosni kontekst u dnevnom listu *Alo!*

<i>Alo!</i>	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
politički život u Srbiji	67	32.68	0	0.00	54	80.60	13	19.40
izbori 2016	33	16.10	0	0.00	31	93.94	2	6.06
kriminal	13	6.34	0	0.00	13	100.00	0	0.00
regionalni saradnja/odnosi u regionu	12	5.85	0	0.00	6	50.00	6	50.00
Hag/ratni zločini	9	4.39	0	0.00	6	66.67	3	33.33
privreda	7	3.41	0	0.00	3	42.86	4	57.14
Kosovo/odnosi Beograda i Prištine	7	3.41	0	0.00	5	71.43	2	28.57
aktivnosti premijera	6	2.93	0	0.00	6	100.00	0	0.00
pitanja vere, crkva, religija	6	2.93	0	0.00	4	66.67	2	33.33
međunarodni odnosi	4	1.95	0	0.00	3	75.00	1	25.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 41. - Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Alo!*

<i>Alo!</i> - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	2	0.98
neutralan	160	78.05
negativan	43	20.98
Total	205	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Politika

U prvom kvartalu 2016. godine političke teme su u *Politici* zastupljene u oko 20% tekstova. Skoro svi tekstovi napisani o izbornom procesu su u neutralnom kontekstu (91.84%), dok je oko 29% tekstova o političkom životu u Srbiji negativno. Međunarodni odnosi predstavljeni su u 28 tekstova, od kojih je polovina negativna. O privrednim temama novinari *Politike* pišu u 25 (5.77%) tekstova - 28% negativnih i 4% pozitivnih. Sledeća tema prema zastupljenosti u ovom dnevnom listu je migrantska kriza (21 – 4.85%), o kojoj je napisano 95.24% neutralnih tekstova. Teme u vezi Sjedinjenih Američkih Država i EU predstavljene su u

po 18 (4.16%) tekstova, s tim što je o SAD u najvećoj meri pisano u neutralnom kontekstu (88.89%). Nešto više negativno konotiranih tekstova - 50% (8) napisano je o *regionalnoj saradnji/regionalnim odnosima* (ukupno učešće teme 3.7% ili 16 tekstova). Regionalni odnosi su u *Politici* tradicionalno, u većoj meri u odnosu na ostale teme, predstavljeni u negativnom kontekstu. Deset najzastupljenih tema u ovim novinama zaokružuju *Hag/ratni zločini i terorizam/Islamska država*. Haške teme su u 42.86% negativno konotirane, dok je druga navedena tema negativno predstavljena u 21.41% napisa (**Tabela 42**).

Politika u odnosu na ostale medije u svim kvartalima objavljuje najveći broj tekstova koji čine uzorak (433), a u ovom listu beležimo i najveću raznovrsnost teme. U *Politici* je objavljeno 68.82% tekstova koji nemaju jasnu vrednosnu konotaciju, 4.39% pozitivnih i 26.79% negativnih napisa (videti **Tabelu 43**), što su gotovo jednaki rezultati kao i u četvrtom kvartalu 2015.

Tabela 42. – Distribucija tema i njihov vrednosni kontekst u listu *Politika*

Politika	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
izbori 2016	49	11.32	1	2.04	45	91.84	3	6.12
politički život u Srbiji	38	8.78	0	0.00	27	71.05	11	28.95
međunarodni odnosi	28	6.47	0	0.00	14	50.00	14	50.00
privreda	25	5.77	1	4.00	17	68.00	7	28.00
migranti/izbeglice	21	4.85	1	4.76	20	95.24	0	0.00
EU/politika Evropske Unije	18	4.16	0	0.00	11	61.11	7	38.89
izbori u SAD	18	4.16	0	0.00	16	88.89	2	11.11
regionalni saradnja/odnosi u regionu	16	3.70	0	0.00	8	50.00	8	50.00
Hag/ratni zločini	14	3.23	0	0.00	8	57.14	6	42.86
terorizam i Islamska država	14	3.23	0	0.00	11	78.57	3	21.43

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Tabela 43. – Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Politika*

Politika - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	19	4.39
neutralan	298	68.82
negativan	116	26.79
Total	433	100.00

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar - mart 2016.

Večernje novosti

Večernje novosti veoma ravnomerno distribuiraju teme na naslovnicama i u prvom kvartalu 2016, tako da za čak petih temi beležimo učestalost od 7.24% do 8.97%. Ipak, dve političke teme dominiraju i u ovim dnevnim novinama, pa zajedno čine 16.56% svih tekstova. Ove teme pisane su uglavnom u neutralnom vrednosnom kontekstu (*izbori 2016* – svi tekstovi su neutralni, *politički život u Srbiji* 95.45% - neutralnih napisa). *Hag/ratni zločini* je tema 22 ili 7.59% uglavnom neutralnih tekstova, uz 22.73% zabeleženih negativnih napisa. Privreda i regionalni odnosi su teme zastupljene u po 21 tekstu (7.24%), od kojih je većina napisa koja se odnosi na privredu neutralna (85.71%), dok su regionalni odnosi i saradnja, kao i u *Politici*, predstavljeni u negativnoj konotaciji u nešto većoj meri u odnosu na ostale teme (38.1%). O infrastrukturni je pisano u 15 većinom neutralnih tekstova, dok su *Večernje novosti* medij koji je posvetio najveću pažnju ekonomskim temama, koje su zastupljene u 14 (4.83%), takođe pretežno neutralnih napisa. Isti broj neutralnih tekstova odnosi se i na međunarodne odnose, dok je o *pitanjima vere, crkve i religije* napisano 13 (4.48%) tekstova, koji u najvećoj meri nisu vrednosno konotirani. Novinari *Večernjih novosti* nisu zauzimali vrednosni stav ni kada su pisali o migrantskoj krizi (**tabela 44**).

Većina tekstova u *Večernjim novostima* napisana je u neutralnom vrednosnom kontekstu (84.48%) (**tabela 45**). Ukoliko uporedimo *Večernje novosti* sa ostalim dnevnim novinama, u ovom listu beležimo najveći procenat vrednosno neutralnih tekstova, iako određene oblasti poput politike EU ili regionalnih odnosa i dalje beleže značajno učešće negativno konotiranih napisa.

Tabela 44. – Vrednosni kontekst prema temama u dnevnom listu *Večernje novosti*

Večernje novosti	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
izbori 2016	26	8.97	0	0.00	26	100.00	0	0.00
politički život u Srbiji	22	7.59	0	0.00	21	95.45	1	4.55

Hag/ratni zločini	22	7.59	0	0.00	17	77.27	5	22.73
privreda	21	7.24	0	0.00	18	85.71	3	14.29
regionalni saradnja/ odnosi u regionu	21	7.24	0	0.00	13	61.90	8	38.10
infrastruktura	15	5.17	1	6.67	14	93.33	0	0.00
ekonomija	14	4.83	0	0.00	13	92.86	1	7.14
međunarodni odnosi	14	4.83	0	0.00	14	100.00	0	0.00
pitanja vere, crkva, religija	13	4.48	1	7.69	12	92.31	0	0.00
migranti/izbeglice	8	2.76	0	0.00	8	100.00	0	0.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 45. – Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Večernje novosti*

<i>Večernje novosti</i> - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	7	2.41
neutralan	245	84.48
negativan	38	13.10
Total	290	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Danas

Kao i u svim ostalim medijima iz uzorka, i na naslovnicama *Danasa* najzastupljenije su političke teme (30.9%). Ovi tekstovi napisani su uglavnom u neutralnom kontekstu (*izbori 2016* u 70.83% tekstova, *politički život u Srbiji* u 74.51%). Privreda je treća tema od interesa u *Danisu*, prisutna u 41 ili 10.3% tekstova, predstavljena u 70.73% neutralnih i 29.27% negativnih napisu. O migrantskoj krizi pisano je u 20 (5.03%), a o Haškim temama i međunarodnim odnosima u po 19 (4.77%), pretežno neutralnih tekstova. Pravosuđe i regionalne teme prisutne su u po 17 (4.27%) tekstova. Regionalni odnosi i saradnja su u 17.65% napisu predstavljeni u negativnom kontekstu, dok je o pravosuđu u skoro 30% tekstova pisano u negativnoj konotaciji. *Danas* je o Evropskoj uniji pisao u 3.27% (13), uglavnom neutralnih tekstova (zabeležen je po jedan pozitivan i negativan napis), kao i o kulturi, u 11 pretežno neutralnih tekstova (**Tabela 46**).

U dnevnom listu *Danas* ponovo beležimo veliko učešće neutralno konotiranih tekstova – 77.14%, od čega 11 ili 2.76% pozitivnih i 20.1% negativnih (**Tabela 47**).

Tabela 46. – Vrednosni kontekst prema temama u dnevnom listu *Danas*

<i>Danas</i>	Vrednosni kontekst u odnosu na temu							
	total		pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
izbori 2016	72	18.09	1	1.39	51	70.83	20	27.78
politički život u Srbiji	51	12.81	0	0.00	38	74.51	13	25.49
privreda	41	10.30	0	0.00	29	70.73	12	29.27
migranti/izbeglice	20	5.03	2	10.00	18	90.00	0	0.00
Hag/ratni zločini	19	4.77	0	0.00	19	100.00	0	0.00
međunarodni odnosi	19	4.77	1	5.26	15	78.95	3	15.79
regionalni saradnja/ odnosi u regionu	17	4.27	0	0.00	14	82.35	3	17.65
pravosuđe, aktivnosti pravosudnih organa	17	4.27	0	0.00	12	70.59	5	29.41
EU/politika Evropske Unije	13	3.27	1	7.69	11	84.62	1	7.69
kultura	11	2.76	2	18.18	8	72.73	1	9.09

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Tabela 47. - Vrednosni kontekst u odnosu na sve teme u listu *Danas*

<i>Danas</i> - vrednosni kontekst	broj tekstova	%
pozitivan	11	2.76
neutralan	307	77.14
negativan	80	20.10
Total	398	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Balans

Kada uzmemo u obzir sve tekstove iz uzorka za period januar – mart 2016, može se primetiti da većina zastupljenih tema nije tretirana na celovit način, o čemu govori podatak da je balans prisutan u samo 29% svih napisu. Najmanje balansiranih tekstova zabeleženo je u listovima *Informer* (7.11%) i *Kurir* (13.87%), što su nalazi na nivou prosečnih vrednosti za 2015. godinu. *Večernje novosti* objavljaju 27.59% balansiranih tekstova, a *Politika* i *Alo!* 29.71%, odnosno 33.17% celovitih napisu, što je, kada su obe novine u pitanju, više u odnosu na proteklu godinu za oko 12%, odnosno 14%. Pristup temama je balansiran u 40.2% napisu

u *Danasu* (oko 10% manje u odnosu na prošlogodišnji prosek) i 40.5% u *Blicu* (**Tabela 48**). Iako vrednosni kontekst nije izražen u 68.09% svih tekstova, u sagledavanju realne slike medija iz uzorka svakako treba uzeti u obzir i činjenicu da tekstovi sa naslovnicama koje smo analizirali nisu celoviti i da takav, jednostran pristup oslikava opšte stanje u srpskim medijima.

Balansirni tekstovi, najzad, nužno pokazuju određeni stepen uzdržanosti što, očigledno, ne predstavlja naročito raširenu pojavu u sprskom novinarstvu. Opredeljivanje, koje je ponekad veoma strasno, privlači publiku ali smanjuje ozbiljnost. Reč je o brzini reakcije, a ne o detaljnem i racionalnom informisanju koje zahteva istraživanje, veći broj sagovornika i pouzdanih i proverljivih podataka, uz dostupne izvore informacija. Na taj način se u kratkom vremenu stiče tiraž i popularnost, ali ne i ugled.

Tabela 48. - Balans u odnosu na sve teme i svih sedam medija iz uzorka

Balans	da	ne
Medij	%	%
<i>Informer</i>	7.11	92.89
<i>Kurir</i>	13.87	86.13
<i>Večernje novosti</i>	27.59	72.41
<i>Politika</i>	29.79	70.21
<i>Alo!</i>	33.17	66.83
<i>Danas</i>	40.20	59.80
<i>Blic</i>	40.50	59.50
Total	29.00	71.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Akteri

Mediji u Srbiji se, bar sudeći prema analizi empirijskog materijala prikupljenog sa naslovnicama, pretežno bave političkim događajima unutar Srbije. Čak 59.05% od ukupnog broja aktera o kojima govore selektovani tekstovi sa naslovnicama čine (individualni i kolektivni) politički akteri koji zauzimaju različite pozicije unutar političkog života Srbije (videti **Tabelu 49** i **Tabele 50, 55, 58, 59, 60, 61 i 62**, koje govore o distribuciji učestalosti pojavljivanja pojedinih individualnih i **Tabele 63, 64, 65 i 66**, koje govore o distribuciji učestalosti pojavljivanja kolektivnih domaćih političkih aktera). Ukoliko ovom broju pridružimo i tekstove koji govore o inostranim političkim akterima, procenat učešća političkih aktera u ukupnom broju aktera na naslovnicama raste do 79.24%. Druga grupa po učestalosti pojavljivanja su različiti društveni akteri koji čine 13.97% našeg uzorka. Privredni i ekonomski akteri su protagonisti tekstova sa naslovnicama tek u 3.16% slučajeva (videti **Tabelu 49**).

Tabela 49. – Ukupna distribucija aktera koji se pojavljuju u tekstovima koji su ušli u uzorak istraživanja (izražena u apsolutnim brojevima)

Akteri					
Politički akteri	8429	Unutrašnji	6282	Individualni	4732
				Kolektivni	1550
Inostrani	2147			Individualni	1692
				Kolektivni	455
Privredni/ekonomski akteri	337	Unutrašnji	316	Individualni	209
				Kolektivni	107
Inostrani	21			Individualni	4
				Kolektivni	17
Drugi društveni akteri	1486	Unutrašnji	1389	Individualni	1178
				Kolektivni	211
Inostrani	97			Individualni	80
				Kolektivni	17
Neimenovan izvor					385
Total					10637

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

U **Tabelama 50, 55, 60-64** data je distribucija učestalosti pojavljivanja pojedinih individualnih političkih aktera koji delaju unutar političke scene društva Srbije. Individualni politički akteri – članovi i članice Vlade Srbije (37.48%), akteri političkih stranaka pozicije (12.95%) i akteri iz redova stranaka opozicije (30.17%) značajno su prisutniji na naslovnicama (80.62%) u odnosu na 7.73% predstavnika državnih agencija i institucija, 1.47% predstavnika vojske i policije, 9.12% onih koji ne pripadaju ni aktuelnoj vladu Srbije, niti strankama pozicije i/ili opozicije i 1.14% predstavnika lokalnih vlasti.

Tabela 50. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih političkih aktera iz Vlade Republike Srbije i predsednika Republike Srbije

Vlada Srbije i predsednik Srbije	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Aleksandar Vučić	661	37.26	16	2.42	613	92.74	32	4.84
Tomislav Nikolić	232	13.08	1	0.43	210	90.52	21	9.05
Ivica Dačić	225	12.68	2	0.89	195	86.67	28	12.44
Nebojša Stefanović	107	6.03	1	0.93	91	85.05	15	14.02
Zorana Mihajlović	97	5.47	0	0.00	86	88.66	11	11.34
Aleksandar Vulin	84	4.74	0	0.00	74	88.10	10	11.90
Rasim Ljajić	61	3.44	0	0.00	61	100.00	0	0.00
Nikola Selaković	51	2.87	0	0.00	48	94.12	3	5.88
Kori Udovički	34	1.92	0	0.00	30	88.24	4	11.76
Ivan Tasovac	34	1.92	0	0.00	26	76.47	8	23.53
Dušan Vujović	31	1.75	0	0.00	29	93.55	2	6.45
Aleksandar Antić	27	1.52	0	0.00	23	85.19	4	14.81
Željko Sertić	23	1.30	0	0.00	22	95.65	1	4.35
Velimir Ilić	20	1.13	0	0.00	16	80.00	4	20.00
Srdjan Verbić	19	1.07	0	0.00	16	84.21	3	15.79
Jadranka Joksić-mović	19	1.07	0	0.00	18	94.74	1	5.26
Zlatibor Lončar	17	0.96	0	0.00	14	82.35	3	17.65
Vanja Udovičić	14	0.79	0	0.00	13	92.86	1	7.14
Zoran Đordžević	10	0.56	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Snežana Bogosavljević Bošković	8	0.45	0	0.00	6	75.00	2	25.00
Total	1774	100.00	20	1.13	1601	90.25	153	8.62

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Kao i u prethodna četiri tromesečja, najzastupljeniji akter na naslovnim stranicama dnevних novina u Srbiji bio je premijer Aleksandar Vučić, o kojem mediji iz našeg uzorka izveštavaju pretežno neutralno (u 92.74% slučajeva). O njemu je napisano još i 2.42% pozitivnih (nešto manje nego u prethodnom kvartalu) i 4.84%⁶ tekstova sa negativnom konotacijom. Premijer se kao protagonista tekstova na naslovnicama pojavljuje čak

6 Gotovo za 40% više nego u četvrtom kvartalu, a skoro trostruko više u odnosu na 1.77% negativno konotiranih teksta, koliko ih je bilo u trećem tromesečju 2015.

661 put, što je značajno više od prvog sledećeg rangiranog aktera, predsednika Srbije Tomislava Nikolića, koji je prisutan u 232 teksta. Najveću frekvenciju pojavljivanja Aleksandra Vučića, izraženu u apsolutnim brojevima, beležimo u dnevnim listovima *Danas* (140), *Politika* (130) i *Večernje novosti* (100) (videti **Tabelu 51**). Međutim, izraženo u relativnim brojevima procentualnog učešća tekstova u kojima se on pojavljuje kao akter, a u odnosu na ukupan broj selektovanih tekstova iz istih pojedinačnih novina, vidimo da je on kao akter najzastupljeniji u *Kuriru* (čak se u 43.35% tekstova iz našeg uzorka govori o Vučiću) i dnevnom listu *Informer* (37.33% tekstova). Slično učešće beležimo u *Danasu* (35.18%), *Večernjim novostima* (34.48%) i *Blicu* (34%), dok se predsednik Vlade Srbije pominje u novinama *Alo!* i *Politika* u 31.22%, odnosno 30.02% tekstova (videti **Tabelu 52**). Kada je reč o vrednosnom kontekstu, najveće učešće, kao i broj negativnih tekstova ponovo je prisutan u *Danasu* (12.14% ili 17 napis), dok je slično učešće zabeleženo je i u *Kuriru* (12% - 9). O premijeru u pozitivnoj konotaciji najviše tekstova napisali su *Alo!* i *Informer* – po 6 (više informacija u **Tabeli 51**).

Tabela 51. – Aleksandar Vučić: Vrednosti kontekst u odnosu na medij

Aleksandar Vučić	pozitivan		neutralan		negativan		total	
	Medij	broj	%	broj	%	broj	%	broj
<i>Blic</i>	0	0.00	64	94.12	4	5.88	68	100.00
<i>Kurir</i>	0	0.00	66	88.00	9	12.00	75	100.00
<i>Večernje novosti</i>	0	0.00	100	100.00	0	0.00	100	100.00
<i>Alo!</i>	6	9.38	58	90.63	0	0.00	64	100.00
<i>Informer</i>	6	7.14	78	92.86	0	0.00	84	100.00
<i>Politika</i>	3	2.31	125	96.15	2	1.54	130	100.00
<i>Danas</i>	1	0.71	122	87.14	17	12.14	140	100.00
Total	16	2.42	613	92.74	32	4.84	661	100.00

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Tabela 52. – Broj pojavljivanja Aleksandra Vučića u odnosu na ukupan broj tekstova u pojedinim dnevnim novinama

Aleksandar Vučić prema medijima	broj pojavljivanja	ukupan broj tekstova	% učešća u odnosu na ukupan broj tekstova
<i>Kurir</i>	75	173	43.35
<i>Informer</i>	84	225	37.33
<i>Danas</i>	140	398	35.18
<i>Večernje novosti</i>	100	290	34.48

Blic	68	200	34.00
Alo!	64	205	31.22
Politika	130	433	30.02
Total	661	1924	34.36

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Drugi individualni politički akter sa političke scene Srbije, koji se najčešće pojavljivao na naslovnicama analiziranih dnevnih novina je predsednik Republike Srbije Tomislav Nikolić, koji je protagonist u 232 analizirana teksta (videti **Tabelu 53**).

Najveći broj tekstova u kojima je akter predsednik Srbije, objavio je dnevni list *Danas* (48), ali najveće učešće u odnosu na ukupan broj tekstova u mediju ima *Kurir* – 16.76% (**Tabela 53**). Najveće negativno konotiranih tekstova o Tomislavu Nikoliću beležimo u dnevnim listovima *Blic* (7) i *Alo!* (6), što je učešće od 21.21% (*Blic*), odnosno 26.09% (*Alo!*). Jedini pozitivan tekst o predsedniku Srbije napisan je u listu Politika (videti **Tabelu 54**).

Ostali akteri iz ove grupacije su u više od 90% tekstova predstavljeni u neutralnom vrednosnom kontekstu. Pored predsednika i premijera, nešto veći broj negativno konotiranih tekstova zabeležen je i kod ministra spoljnih poslova Ivica Dačića – 28, o kojem su mediji iz uzorka napisali i dva pozitivno konotirana teksta.

Tabela 53. – Broj pojavljivanja Tomislava Nikolića u odnosu na ukupan broj tekstova u pojedinim dnevnim novinama

Tomislav Nikolić prema medijima	broj pojavljivanja	ukupan broj tekstova	% učešća u odnosu na ukupan broj tekstova
<i>Kurir</i>	29	173	16.76
<i>Blic</i>	33	200	16.50
<i>Večernje novosti</i>	44	290	15.17
<i>Danas</i>	48	398	12.06
<i>Alo!</i>	23	205	11.22
<i>Politika</i>	43	433	9.93
<i>Informer</i>	12	225	5.33
Total	232	1924	12.06

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 54. – Tomislav Nikolić: Vrednosti kontekst u odnosu na medij

Tomislav Nikolić	pozitivan		neutralan		negativan		total	
	Medij	broj	%	broj	%	broj	%	broj
<i>Blic</i>	0	0.00	26	78.79	7	21.21	33	100.00
<i>Kurir</i>	0	0.00	24	82.76	5	17.24	29	100.00
<i>Večernje novosti</i>	0	0.00	44	100.00	0	0.00	44	100.00
<i>Alo!</i>	0	0.00	17	73.91	6	26.09	23	100.00
<i>Informer</i>	0	0.00	11	91.67	1	8.33	12	100.00
<i>Politika</i>	1	2.33	42	97.67	0	0.00	43	100.00
<i>Danas</i>	0	0.00	46	95.83	2	4.17	48	100.00
Total	1	0.43	210	90.52	21	9.05	232	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

U odnosu na poslednji kvartal protekle godine, broj pojavljivanja aktera iz opozicije u prvom tromesečju 2016. je dvostruko veći (1428 u odnosu na 762), što je svakako posledica aktuelne društveno-političke situacije, odnosno približavanja vanrednih parlamentarnih izbora. Najzastupljeniji opozicioni lideri su Boris Tadić, Bojan Pajtić i Vojislav Šešelj, sa 13.17%, 12.89% i 10.01% učešća. Najviše negativnih tekstova napisano je o Bojanu Pajtiću – 50 (27.17%), dok je o drugoj dvojici opozicionih lidera objavljeno oko 11% negativnih napisa. O predstavnicima opozicije napisana su samo dva pozitivno konotirana teksta (0.14%) i to o Bojanu Pajtiću i Vojislavu Šešelju.

Tabela 55. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih političkih aktera iz **opozicije**

Opozicija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Boris Tadić	188	13.17	0	0.00	166	88.30	22	11.70
Bojan Pajtić	184	12.89	1	0.54	133	72.28	50	27.17
Vojislav Šešelj	143	10.01	1	0.70	126	88.11	16	11.19
Čedomir Jovanović	99	6.93	0	0.00	84	84.85	15	15.15
Sanda Rašković Ivić	76	5.32	0	0.00	62	81.58	14	18.42
Borisav Stefanović	61	4.27	0	0.00	55	90.16	6	9.84
Dragan Šutanovac	59	4.13	0	0.00	38	64.41	21	35.59
Zoran Živković	52	3.64	0	0.00	42	80.77	10	19.23
Nenad Čanak	41	2.87	0	0.00	33	80.49	8	19.51
Saša Radulović	38	2.66	0	0.00	30	78.95	8	21.05
Dragoljub Mićunović	30	2.10	0	0.00	28	93.33	2	6.67

Vjerica Radeta	29	2.03	0	0.00	28	96.55	1	3.45
Đorđe Vukadinović	28	1.96	0	0.00	25	89.29	3	10.71
Balša Božović	26	1.82	0	0.00	15	57.69	11	42.31
Goran Ješić	20	1.40	0	0.00	11	55.00	9	45.00
Janko Veselinović	19	1.33	0	0.00	19	100.00	0	0.00
Petar Jović	17	1.19	0	0.00	16	94.12	1	5.88
Jovo Ostojić	16	1.12	0	0.00	15	93.75	1	6.25
Nataša Vučković	16	1.12	0	0.00	16	100.00	0	0.00
Konstantin Samofalov	15	1.05	0	0.00	15	100.00	0	0.00
Aleksandra Jerkov	14	0.98	0	0.00	13	92.86	1	7.14
Dušan Petrović	12	0.84	0	0.00	11	91.67	1	8.33
Gordana Čomić	12	0.84	0	0.00	12	100.00	0	0.00
Marko Đurišić	12	0.84	0	0.00	12	100.00	0	0.00
Dragan Maršićanin	11	0.77	0	0.00	8	72.73	3	27.27
Aleksandar Stevanović	10	0.70	0	0.00	8	80.00	2	20.00
Bojan Kostreš	8	0.56	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Sulejman Ugljanin	8	0.56	0	0.00	7	87.50	1	12.50
Dušan Elezović	7	0.49	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Goran Bogdanović	7	0.49	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Oliver Dulić	7	0.49	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Radoslav Miločić Kena	7	0.49	0	0.00	4	57.14	3	42.86
Saša Mirković	7	0.49	0	0.00	4	57.14	3	42.86
Slobodan Milosavljević	7	0.49	0	0.00	4	57.14	3	42.86
Aleksandar Đurđev	6	0.42	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Aleksandar Popović	6	0.42	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Kenan Hajdarević	6	0.42	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Miroslav Vasin	6	0.42	0	0.00	4	66.67	2	33.33
Žarko Korać	6	0.42	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Aleksandar Senić	5	0.35	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Boško Ničić	5	0.35	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Veroljub Stevanović	5	0.35	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Vladimir Todorović	5	0.35	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Zoran Krasić	5	0.35	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Amir Bislimi	4	0.28	0	0.00	1	25.00	3	75.00
Dragan Popović	4	0.28	0	0.00	4	100.00	0	0.00

Jovan Najdenov	4	0.28	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Slobodan Samardžić	4	0.28	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Vladan Glišić	4	0.28	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Branimir Kuzmanović	3	0.21	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Ivan Ninić	3	0.21	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Jovan Marković	3	0.21	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Milan Popović	3	0.21	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Miroslav Parović	3	0.21	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vesna Marjanović	3	0.21	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vesna Rakic Vodinelić	3	0.21	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	46	3.22	0	0.00	42	91.30	4	8.70
Total	1428	100.00	2	0.14	1195	83.68	231	16.18

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

U prvom kvartalu 2016. merili smo i način na koji su predstavnici Vlade Srbije, predsednik Srbije i predstavnici opozicije zastupljeni u tekstovima, odnosno, da li su citirani i/ili parafrazirani ili samo spomenuti. Kada je reč o Vladi Srbije, izjava premijera, kao najzastupljenijeg aktera zabeležena je u 44.78% tekstova, dok je stav predsednika Srbije Tomislava Nikolića vidljiv u 31.47% napisa. Od ostalih predstavnika Vlade Srbije, najviše je citiran i/ili parafraziran ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović, čiji je stav prisutan u 71.03% tekstova, dok je druge strane najmanje zastupljen stav ministra prosvete Srđana Verbića, čije su izjave bile prisutne u samo 26.32% tekstova u kojima je akter.

Takođe, u **Tabeli 58** prikazano je i u kojem vrednosnom kontekstu su tretirani akteri, ukoliko su samo spomenuti u tekstu. Tako možemo videti da je kod tri najzastupljenija aktera iz ove grupacije vrednosni kontekst prisutan u najvećem broju tekstova u kojima su samo spomenuti. Tako je Aleksandar Vučić samo spomenut u 7 od ukupno 16 pozitivno i 22 od ukupno 32 negativno intonirana teksta, Tomislav Nikolić je samo spomenut u 17 od ukupno 21 negativnog napisa, a Ivica Dačić u 12 od ukupno 28 negativnih i jednom od dva pozitivno konotirana teksta (videti **Tabele 50 i 58**).

Kada je reč o zastupljenijim opozicionim političarima (čija je prisutnost veća od 1% ili 15 tekstova), Konstantin Samofalov je akter koji je u svim tekstovima citiran ili parafraziran (15), dok su Petar Jović (17) i Jovo Ostojić (16) akteri koji su isključivo spominjani. Kod tri najprisutnija opoziciona lidera beležimo veoma različitu vrstu zastupljenosti – izjave Borisa Tadića su zabeležene u samo 26.6% tekstova, Bojana Pajtića 38.04%, dok je Vojislav Šešelj citiran ili parafraziran u 48.25% tekstova. Vrednosna struktura tekstova u kojima su oni samo spomenuti je kod Borisa Tadića 14 od 22 negativna napisa, Bojana Pajtića 32 od 50 i u jednom pozitivnom, dok je Vojislav Šešelj samo spomenut u 9 od ukupno 16 negativno konotiranih tekstova o njemu (**Tabele 56 i 59**).

Tabela 56. – Vrsta zastupljenosti aktera iz Vlade Srbije i predsednika Republike Srbije u tekstovima iz uzorka

Vlada Srbije i predsednik Srbije	total		citat		parafraza		citat i parafraza		samo spominjanje	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Aleksandar Vučić	661	37.26	21	3.18	59	8.93	216	32.68	365	55.22
Tomislav Nikolić	232	13.08	19	8.19	19	8.19	35	15.09	159	68.53
Ivica Dačić	225	12.68	16	7.11	14	6.22	83	36.89	112	49.78
Nebojša Stefanović	107	6.03	12	11.21	13	12.15	51	47.66	31	28.97
Zorana Mihajlović	97	5.47	7	7.22	12	12.37	38	39.18	40	41.24
Aleksandar Vulin	84	4.74	11	13.10	9	10.71	27	32.14	37	44.05
Rasim Ljajić	61	3.44	10	16.39	5	8.20	18	29.51	28	45.90
Nikola Selaković	51	2.87	7	13.73	5	9.80	21	41.18	18	35.29
Kori Udovički	34	1.92	2	5.88	3	8.82	12	35.29	17	50.00
Ivan Tasovac	34	1.92	3	8.82	3	8.82	4	11.76	24	70.59
Dušan Vujović	31	1.75	0	0.00	4	12.90	12	38.71	15	48.39
Aleksandar Antić	27	1.52	3	11.11	2	7.41	6	22.22	16	59.26
Željko Sertić	23	1.30	3	13.04	4	17.39	6	26.09	10	43.48
Velimir Ilić	20	1.13	1	5.00	0	0.00	6	30.00	13	65.00
Srđan Verbić	19	1.07	1	5.26	1	5.26	3	15.79	14	73.68
Jadranka Joksimović	19	1.07	2	10.53	3	15.79	5	26.32	9	47.37
Zlatibor Lončar	17	0.96	1	5.88	1	5.88	4	23.53	11	64.71
Vanja Udovičić	14	0.79	0	0.00	2	14.29	2	14.29	10	71.43
Zoran Đorđević	10	0.56	0	0.00	1	10.00	2	20.00	7	70.00
Snežana Bogosavljević Bošković	8	0.45	1	12.50	0	0.00	2	25.00	5	62.50
Total	1774	100.00	120	6.76	160	9.02	553	31.17	941	53.04

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Tabela 57. - Vrsta zastupljenosti aktera opozicije u tekstovima iz uzorka

Opozicija	total		citat		parafraza		citat i parafraza		samo spominjanje	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Boris Tadić	188	13.17	11	5.85	14	7.45	25	13.30	138	73.40
Bojan Pajtić	184	12.89	18	9.78	11	5.98	41	22.28	114	61.96
Vojislav Šešelj	143	10.01	22	15.38	9	6.29	43	30.07	69	48.25
Čedomir Jovanović	99	6.93	7	7.07	8	8.08	12	12.12	72	72.73
Sanda Rašković Ivić	76	5.32	26	34.21	6	7.89	26	34.21	18	23.68
Borisav Stefanović	61	4.27	23	37.70	8	13.11	11	18.03	19	31.15
Dragan Šutanovac	59	4.13	9	15.25	5	8.47	22	37.29	23	38.98
Zoran Živković	52	3.64	15	28.85	2	3.85	7	13.46	28	53.85
Nenad Čanak	41	2.87	5	12.20	3	7.32	6	14.63	27	65.85
Saša Radulović	38	2.66	5	13.16	2	5.26	7	18.42	24	63.16
Dragoljub Mićunović	30	2.10	6	20.00	4	13.33	8	26.67	12	40.00
Vjerica Radeta	29	2.03	8	27.59	1	3.45	6	20.69	14	48.28
Đorđe Vukadinović	28	1.96	2	7.14	2	7.14	21	75.00	3	10.71
Balša Božović	26	1.82	4	15.38	2	7.69	5	19.23	15	57.69
Goran Ješić	20	1.40	4	20.00	0	0.00	8	40.00	8	40.00
Janko Veselinović	19	1.33	11	57.89	1	5.26	4	21.05	3	15.79
Petar Jović	17	1.19	0	0.00	0	0.00	0	0.00	17	100.00
Jovo Ostojić	16	1.12	0	0.00	0	0.00	0	0.00	16	100.00
Nataša Vučković	16	1.12	2	12.50	0	0.00	3	18.75	11	68.75
Konstantin Samofalov	15	1.05	10	66.67	0	0.00	5	33.33	0	0.00
Aleksandra Jerkov	14	0.98	5	35.71	0	0.00	6	42.86	3	21.43
Dušan Petrović	12	0.84	3	25.00	0	0.00	3	25.00	6	50.00
Gordana Čomić	12	0.84	2	16.67	1	8.33	3	25.00	6	50.00
Marko Đurišić	12	0.84	5	41.67	3	25.00	3	25.00	1	8.33
Dragan Maršićanin	11	0.77	4	36.36	0	0.00	5	45.45	2	18.18
Aleksandar Stevanović	10	0.70	3	30.00	0	0.00	6	60.00	1	10.00
Bojan Kostreš	8	0.56	3	37.50	2	25.00	2	25.00	1	12.50
Sulejman Ugljanin	8	0.56	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	100.00
Dušan Elezović	7	0.49	0	0.00	2	28.57	0	0.00	5	71.43
Goran Bogdanović	7	0.49	2	28.57	0	0.00	1	14.29	4	57.14
Oliver Dulić	7	0.49	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	100.00

Radoslav Milojčić Kena	7	0.49	3	42.86	0	0.00	3	42.86	1	14.29
Saša Mirković	7	0.49	3	42.86	0	0.00	2	28.57	2	28.57
Slobodan Milosavljević	7	0.49	0	0.00	0	0.00	1	14.29	6	85.71
Aleksandar Đurđev	6	0.42	5	83.33	0	0.00	0	0.00	1	16.67
Aleksandar Popović	6	0.42	4	66.67	0	0.00	2	33.33	0	0.00
Kenan Hajdarević	6	0.42	3	50.00	0	0.00	3	50.00	0	0.00
Miroslav Vasin	6	0.42	2	33.33	0	0.00	4	66.67	0	0.00
Žarko Korać	6	0.42	0	0.00	1	16.67	2	33.33	3	50.00
Aleksandar Senić	5	0.35	2	40.00	1	20.00	0	0.00	2	40.00
Boško Ničić	5	0.35	0	0.00	0	0.00	1	20.00	4	80.00
Veroljub Stevanović	5	0.35	0	0.00	0	0.00	1	20.00	4	80.00
Vladimir Todorović	5	0.35	4	80.00	0	0.00	1	20.00	0	0.00
Zoran Krasić	5	0.35	3	60.00	0	0.00	0	0.00	2	40.00
Amir Bislimi	4	0.28	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	100.00
Dragan Popović	4	0.28	0	0.00	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Jovan Najdenov	4	0.28	1	25.00	1	25.00	2	50.00	0	0.00
Slobodan Samardžić	4	0.28	2	50.00	0	0.00	2	50.00	0	0.00
Vladan Glišić	4	0.28	2	50.00	0	0.00	1	25.00	1	25.00
Branimir Kuzmanović	3	0.21	1	33.33	0	0.00	2	66.67	0	0.00
Ivan Ninić	3	0.21	1	33.33	0	0.00	2	66.67	0	0.00
Jovan Marković	3	0.21	0	0.00	0	0.00	1	33.33	2	66.67
Milan Popović	3	0.21	1	33.33	0	0.00	2	66.67	0	0.00
Miroslav Parović	3	0.21	2	66.67	0	0.00	1	33.33	0	0.00
Vesna Marjanović	3	0.21	0	0.00	1	33.33	1	33.33	1	33.33
Vesna Rakić Vodinelić	3	0.21	0	0.00	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Ostali	46	3.22	8	17.39	2	4.35	13	28.26	23	50.00
Total	1428	100.00	262	18.35	92	6.44	342	23.95	732	51.26

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Tabela 58. – Vrednosni kontekst tekstova u kojima su akteri iz Vlade Srbije i predsednik Srbije samo spomenuti

Vlada Srbije i predsednik Srbije	total broj	pozitivan		neutralan		negativan	
		broj	%	broj	%	broj	%
Aleksandar Vučić	365	7	1.92	336	92.05	22	6.03
Tomislav Nikolić	159	0	0.00	142	89.31	17	10.69
Ivica Dačić	112	1	0.89	99	88.39	12	10.71
Zorana Mihajlović	40	0	0.00	31	77.50	9	22.50
Aleksandar Vulin	37	0	0.00	32	86.49	5	13.51
Nebojša Stefanović	31	1	3.23	24	77.42	6	19.35
Rasim Ljajić	28	0	0.00	28	100.00	0	0.00
Ivan Tasovac	24	0	0.00	16	66.67	8	33.33
Nikola Selaković	18	0	0.00	16	88.89	2	11.11
Kori Udovički	17	0	0.00	16	94.12	1	5.88
Aleksandar Antić	16	0	0.00	12	75.00	4	25.00
Dušan Vujović	15	0	0.00	15	100.00	0	0.00
Srdjan Verbić	14	0	0.00	12	85.71	2	14.29
Velimir Ilić	13	0	0.00	11	84.62	2	15.38
Zlatibor Lončar	11	0	0.00	10	90.91	1	9.09
Željko Sertić	10	0	0.00	9	90.00	1	10.00
Vanja Udovičić	10	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Jadranka Joksimović	9	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Zoran Đorđević	7	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Snežana Bogosavljević Bošković	5	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Total	941	9	0.96	838	89.05	94	9.99

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Tabela 59. - Vrednosni kontekst tekstova u kojima su akteri iz opozicije samo spomenuti

Opozicija	total	pozitivan		neutralan		negativan	
	broj	broj	%	broj	%	broj	%
Boris Tadić	138	0	0.00	124	89.86	14	10.14
Bojan Pajtić	114	1	0.88	81	71.05	32	28.07
Čedomir Jovanović	72	0	0.00	58	80.56	14	19.44
Vojislav Šešelj	69	0	0.00	60	86.96	9	13.04
Zoran Živković	28	0	0.00	18	64.29	10	35.71
Nenad Čanak	27	0	0.00	21	77.78	6	22.22
Saša Radulović	24	0	0.00	21	87.50	3	12.50
Dragan Šutanovac	23	0	0.00	17	73.91	6	26.09
Borisav Stefanović	19	0	0.00	17	89.47	2	10.53
Sanda Rašković Ivić	18	0	0.00	15	83.33	3	16.67
Petar Jović	17	0	0.00	16	94.12	1	5.88
Jovo Ostojić	16	0	0.00	15	93.75	1	6.25
Balša Božović	15	0	0.00	7	46.67	8	53.33
Vjerica Radeta	14	0	0.00	13	92.86	1	7.14
Dragoljub Mićunović	12	0	0.00	11	91.67	1	8.33
Nataša Vučković	11	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Goran Ješić	8	0	0.00	7	87.50	1	12.50
Sulejman Ugljanin	8	0	0.00	7	87.50	1	12.50
Oliver Dulić	7	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Dušan Petrović	6	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Gordana Čomić	6	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Slobodan Milosavljević	6	0	0.00	4	66.67	2	33.33
Dušan Elezović	5	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Amir Bislimi	4	0	0.00	1	25.00	3	75.00
Boško Ničić	4	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Goran Bogdanović	4	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Veroljub Stevanović	4	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Aleksandra Jerkov	3	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Đorđe Vukadinović	3	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Janko Veselinović	3	0	0.00	3	100.00	0	0.00

Žarko Korać	3	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Ostali	41	0	0.00	33	80.49	8	19.51
Total	732	1	0.14	601	82.10	130	17.76

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

U **Tabelama 60, 61 i 62** prikazan je vrednosni kontekst unutar kojeg se pojedini individualni politički akteri – predstavnici političkih stranaka pozicije, državnih organa, agencija, institucija i lokalne samouprave pojavljuju u selektovanim tekstovima sa naslovnicu, dok **Tabele 63 i 64** prikazuju učestalost i vrednosni kontekst pojavljivanja predstavnika vojnih i policijskih organa i drugih društveno – političkih aktera.

Tabela 60. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih političkih aktera iz **pozicije**

Pozicija	broj	%	pozi-tivan	%	neutralan	%	nega-tivan	%
Bratislav Gašić	64	10.44	0	0.00	52	81.25	12	18.75
Milutin Mrkonjić	52	8.48	0	0.00	39	75.00	13	25.00
Branko Ružić	38	6.20	0	0.00	30	78.95	8	21.05
Zoran Babić	35	5.71	0	0.00	31	88.57	4	11.43
Dragan Marković Palma	29	4.73	1	3.45	27	93.10	1	3.45
Milan Krkobabić	22	3.59	0	0.00	20	90.91	2	9.09
Nenad Popović	22	3.59	0	0.00	22	100.00	0	0.00
Miroslav Lazanski	19	3.10	0	0.00	18	94.74	1	5.26
Vladimir Đukanović	19	3.10	0	0.00	18	94.74	1	5.26
Ištván Pastor	17	2.77	0	0.00	17	100.00	0	0.00
Predrag Marković	16	2.61	0	0.00	14	87.50	2	12.50
Milovan Drecun	14	2.28	0	0.00	13	92.86	1	7.14
Slavica Đukić Dejanović	14	2.28	0	0.00	12	85.71	2	14.29
Vuk Drašković	14	2.28	0	0.00	12	85.71	2	14.29
Dijana Vukomanović	13	2.12	0	0.00	12	92.31	1	7.69
Goran Knežević	13	2.12	0	0.00	13	100.00	0	0.00
Igor Mirović	13	2.12	0	0.00	12	92.31	1	7.69
Marijan Rističević	12	1.96	0	0.00	10	83.33	2	16.67
Aleksandar Jovičić	10	1.63	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Dubravka Filipovski	10	1.63	0	0.00	9	90.00	1	10.00

Srđan Dragojević	10	1.63	0	0.00	9	90.00	1	10.00
Đorđe Miličević	9	1.47	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Momir Stojanović	9	1.47	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Muamer Zukorlić	9	1.47	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Veroljub Arsić	9	1.47	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Aleksandar Martinović	7	1.14	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Aleksandar Čotrić	6	0.98	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Bogdan Obradović	6	0.98	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Marija Obradović	6	0.98	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Momo Čolaković	6	0.98	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Konstantin Arsenović	5	0.82	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Meho Omerović	5	0.82	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Aleksandra Tomic	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Dušan Borković	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Igor Bećić	4	0.65	0	0.00	2	50.00	2	50.00
Ivan Karić	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Jadranka Jovanović	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ljiljana Habjanović Đurović	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Miodrag Linta	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Novica Tončev	4	0.65	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Zoran Baki Andelković	4	0.65	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Dragomir Karić	3	0.49	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ivica Tončev	3	0.49	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Oliver Antić	3	0.49	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Stefana Miladinović	3	0.49	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	32	5.22	0	0.00	31	96.87	1	3.33
Total	613	100.00	1	0.16	551	89.89	61	9.95

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 61. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih političkih aktera predstavnika državnih organa, agencija i institucija

Državni organi, agencije i institucije	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Maja Gojković	54	14.75	0	0.00	52	96.30	2	3.70
Slađana Stanković	46	12.57	0	0.00	46	100.00	0	0.00
Jovica Stepić	42	11.48	0	0.00	42	100.00	0	0.00
Siniša Mali	37	10.11	0	0.00	28	75.68	9	24.32
Marko Đurić	31	8.47	0	0.00	31	100.00	0	0.00
Oliver Potežica	29	7.92	0	0.00	22	75.86	7	24.14
Goran Vesić	15	4.10	0	0.00	14	93.33	1	6.67
Veljko Odalović	15	4.10	0	0.00	14	93.33	1	6.67
Radomir Nikolić	12	3.28	0	0.00	9	75.00	3	25.00
Jorgovanka Tabaković	10	2.73	0	0.00	8	80.00	2	20.00
Darko Tanasković	9	2.46	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Miloš Vučević	9	2.46	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Andreja Mladenović	6	1.64	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Stanislava Pak	6	1.64	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Dejan Đurđević	4	1.09	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Nikola Nikodijević	4	1.09	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Novak Nedić	4	1.09	0	0.00	2	50.00	2	50.00
Ivica Kojić	3	0.82	0	0.00	1	33.33	2	66.67
Nela Kuburović	3	0.82	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Nenad Borovčanin	3	0.82	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vera Dondur	3	0.82	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vladimir Cucić	3	0.82	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	18	4.92	0	0.00	16	88.89	2	11.11
Total	366	100.00	0	0.00	333	90.98	33	9.02

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 62. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih političkih aktera **predstavnika lokalnih vlasti**

Predstavnici loka-lnih vlasti	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Aleksandar Šapić	5	9.26	1	20.00	4	80.00	0	0.00
Dejan Matić	5	9.26	0	0.00	2	40.00	3	60.00
Miroslav Čučković	5	9.26	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Vojislav Ilić	5	9.26	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Meho Mahmutović	4	7.41	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Zoran Antić	3	5.56	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Zoran Milenković	3	5.56	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	24	44.44	1	4.16	19	79.17	4	16.67
Total	54	100.00	2	3.70	43	79.63	9	16.67

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 63. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih političkih aktera **predstavnika vojske i policije**

Vojska i policija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	nega-tivan	%
Ljubiša Diković	15	21.43	0	0.00	13	86.67	2	13.33
Predrag Marić	11	15.71	0	0.00	10	90.91	1	9.09
Milorad Veljović	7	10.00	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Rodoljub Milović	7	10.00	0	0.00	4	57.14	3	42.86
Savet za nacionalnu bezbednost	5	7.14	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Vladimir Rebić	5	7.14	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Aleksandar Đorđević	4	5.71	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Dijana Hrkalović	4	5.71	0	0.00	2	50.00	2	50.00
Momčilo Vidojević	3	4.29	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Predrag Bandić	3	4.29	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	6	8.57	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Total	70	100.00	0	0.00	59	84.29	11	15.71

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 64. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja **drugih** individualnih političkih i društvenih aktera

Ostali	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Slobodan Milošević	70	16.20	1	1.43	66	94.29	3	4.29
Zoran Đindjić	40	9.26	1	2.50	39	97.50	0	0.00
Vojislav Koštunica	35	8.10	0	0.00	31	88.57	4	11.43
Princ Čarls	28	6.48	2	7.14	26	92.86	0	0.00
Aleksandar Karađorđević	20	4.63	0	0.00	19	95.00	1	5.00
Dragan Đilas	20	4.63	0	0.00	19	95.00	1	5.00
Vuk Jeremić	20	4.63	1	5.00	18	90.00	1	5.00
Mirko Cvetković	19	4.40	0	0.00	18	94.74	1	5.26
Kamila, vojvotkinja od Kornvolja	17	3.94	0	0.00	17	100.00	0	0.00
Emir Kusturica	16	3.70	2	12.50	14	87.50	0	0.00
Matija Bećković	15	3.47	2	13.33	13	86.67	0	0.00
Mirjana Marković	15	3.47	0	0.00	12	80.00	3	20.00
Mlađan Dinkić	15	3.47	0	0.00	12	80.00	3	20.00
Filip David	9	2.08	1	11.11	6	66.67	2	22.22
Nebojša Ćović	9	2.08	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Vesna Pešić	9	2.08	0	0.00	7	77.78	2	22.22
Jelena Karleuša	8	1.85	0	0.00	5	62.50	3	37.50
Jelena Milić	7	1.62	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Nada Macura	7	1.62	2	28.57	4	57.14	1	14.29
Bogoljub Karić	6	1.39	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Dragomir Acović	6	1.39	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Božidar Đelić	5	1.16	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Radomir Počuča	5	1.16	0	0.00	3	60.00	2	40.00
Vladimir Beba Popović	5	1.16	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Dušan Mihajlović	4	0.93	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Eisin Asaf	4	0.93	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Goran Svilanović	4	0.93	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Petra Cvijić	4	0.93	1	25.00	3	75.00	0	0.00
Srbijanka Turajlić	4	0.93	0	0.00	4	100.00	0	0.00

Dragica Nikolić	3	0.69	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Kokan Mladenović	3	0.69	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Total	432	100.00	13	3.01	386	89.35	33	7.64

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Primetno je manje onih tekstova koji se bave značajnim kolektivnim političkim akterima, koji su među unutarnjopolitičkim socijalnim akterima zastupljeni sa manje od 24.67%. U **Tabelama 65 – 68** izlistani su svi akteri iz našeg uzorka klasifikovani u ovu kategoriju, zajedno sa frekvencijama i vrednosnim konotacijama njihovog pojavljivanja.

Tabela 65. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja domaćih kolektivnih političkih aktera: **državni organi i institucije**

Državni organi, agencije i institucije	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Vlada Srbije	202	40.56	1	0.50	182	90.10	19	9.41
Narodna skupština republike Srbije	34	6.83	0	0.00	32	94.12	2	5.88
Ministarstvo unutrašnjih poslova	32	6.43	0	0.00	31	96.88	1	3.13
Ministarstvo spoljnih poslova	28	5.62	0	0.00	22	78.57	6	21.43
Narodna banka Srbije	19	3.82	0	0.00	19	100.00	0	0.00
Ministarstvo odbrane	17	3.41	0	0.00	15	88.24	2	11.76
Ministarstvo finansija	14	2.81	0	0.00	13	92.86	1	7.14
Ministarstvo pravde	14	2.81	0	0.00	12	85.71	2	14.29
Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu	13	2.61	0	0.00	10	76.92	3	23.08
Ministarstvo privrede	12	2.41	0	0.00	11	91.67	1	8.33
Poreska uprava	11	2.21	0	0.00	9	81.82	2	18.18
Agencija za restituciju	10	2.01	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Agencija za privredne registere	9	1.81	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Republička izborna komisija	9	1.81	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture	8	1.61	0	0.00	7	87.50	1	12.50

Kabinet predsednika Srbije	7	1.41	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine	7	1.41	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	6	1.20	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Ministarstvo zdravlja	6	1.20	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Komesarijat za izbeglice	5	1.00	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Ministarstvo kulture i informisanja	5	1.00	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Agencija za licenciranje stečajnih upravnika	4	0.80	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ambasada Srbije u Libiji	4	0.80	0	0.00	4	100.00	0	0.00
“Srpske vlasti”	3	0.60	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Agencija za privatizaciju	3	0.60	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku	3	0.60	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Predsedništvo Srbije	3	0.60	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	10	2.01	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Total	498	100.00	1	0.20	454	91.16	43	8.63

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 66. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja domaćih kolektivnih političkih aktera: **vojska i policija**

Vojska i policija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Vojska Srbije	17	42.50	0	0.00	17	100.00	0	0.00
BIA	11	27.50	1	9.09	9	81.82	1	9.09
VBA	5	12.50	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Biro za koordinaciju službi bezbednosti	3	7.50	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Žandarmerija	3	7.50	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Generalštab Vojske Srbije	1	2.50	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Total	40	100.00	1	2.50	38	95.00	1	2.50

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 67. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja domaćih kolektivnih političkih aktera: **pozicija**

Pozicija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
SNS	235	54.52	4	1.70	209	88.94	22	9.36
SPS	108	25.06	1	0.93	87	80.56	20	18.52
PUPS	21	4.87	0	0.00	19	90.48	2	9.52
Jedinstvena Srbija	16	3.71	0	0.00	15	93.75	1	6.25
Pokret socijalista	11	2.55	0	0.00	10	90.91	1	9.09
SNP	9	2.09	0	0.00	9	100.00	0	0.00
SDPS	7	1.62	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Nova Srbija	6	1.39	0	0.00	6	100.00	0	0.00
SPO	6	1.39	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Zeleni Srbije	6	1.39	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Pokret snaga Srbije	4	0.93	0	0.00	4	100.00	0	0.00
SVM	2	0.46	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Total	431	100.00	5	1.16	379	87.94	47	10.90

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 68. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja domaćih kolektivnih političkih aktera: **opozicija**

Opozicija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Demokratska stranka	195	33.85	1	0.51	148	75.90	46	23.59
SDS	68	11.81	0	0.00	62	91.18	6	8.82
LDP	63	10.94	0	0.00	56	88.89	7	11.11
SRS	53	9.20	0	0.00	48	90.57	5	9.43
Kolicija DSS - Dveri	38	6.60	0	0.00	30	78.95	8	21.05
DSS	37	6.42	0	0.00	32	86.49	5	13.51
Koalicija Čeda-Boris-Čanak	27	4.69	0	0.00	26	96.30	1	3.70
Dosta je bilo	22	3.82	0	0.00	17	77.27	5	22.73
Levica Srbije	15	2.60	0	0.00	14	93.33	1	6.67
LSV	15	2.60	0	0.00	13	86.67	2	13.33
Dveri	14	2.43	0	0.00	10	71.43	4	28.57
Nova stranka	9	1.56	0	0.00	7	77.78	2	22.22
Koalicija Rodoljubi	4	0.69	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Pokret za preokret	4	0.69	0	0.00	4	100.00	0	0.00
SDA	3	0.52	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Zajedno za Srbiju	3	0.52	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Zajedno za Šumadiju	3	0.52	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Zavetnici	3	0.52	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Total	576	100.00	1	0.17	482	83.68	93	16.15

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Ukoliko uporedimo rezultate prikazane u **Tabelama 67 i 68** sa nalazima iz prethodnog kvartala, uočavamo gotovo tri puta više kolektivnih aktera/stranaka koje participiraju u vlasti (167 u četvrtom tromesečju 2015, naspram 431 u periodu januar – mart 2016), kao i oponizacionih partija (181 naspram 576). Kada su u pitanju vladajuće stranke, vrednosni kontekst je na sličnom nivou u odnosu na prethodno tromeseče (oko 2% više vrednosno obojenih tekstova), dok je kod oponizacionih partija dvostruko uvećan broj negativno konotiranih tekstova (8.84% u poslednjem kvartalu 2015, prema 16.15% u prvom tromesečju ove godine). Značajno manji procenat tekstova sa naslovnicama govori o inostranim (individualnim i kolektivnim) političkim akterima i političkim akterima sa Kosova (svega 20.18% od ukupnog broja aktera). Protagonisti ovih tekstova češće su individualni akteri/pojedinci (u 78.80% slučajeva) nego oni kolektivni (21.18%) (videti **Tabelu 49 i Tabele 69-82**).

Tabela 69. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih aktera: **Kosovo**

Kosovo	broj	%	pozi-tiv'an	%	neutralan	%	nega-tiv'an	%
Hašim Tači	20	12.74	0	0.00	11	55.00	9	45.00
Oliver Ivanović	17	10.83	1	5.88	16	94.12	0	0.00
Isa Mustafa	13	8.28	0	0.00	11	84.62	2	15.38
Ramuš Haradinaj	8	5.10	0	0.00	5	62.50	3	37.50
KFOR	7	4.46	1	14.29	6	85.71	0	0.00
Roksana Komša	7	4.46	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Dragoljub Delibašić	5	3.18	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Kosovska policija	5	3.18	0	0.00	3	60.00	2	40.00
Kosovske vlasti	5	3.18	0	0.00	2	40.00	3	60.00
OVK	5	3.18	0	0.00	1	20.00	4	80.00
Nebojša Vlajić	4	2.55	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Aleksandar Lazović	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Atifete Jahjaga	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Baki Keljani	3	1.91	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Fatmir Ljimaj	3	1.91	0	0.00	0	0.00	3	100.00
Ilija Vujačić	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ksenija Božović	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Milan Radojević	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Nebojša Vujačić	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Rada Trajković	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Slavko Simić	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Srpska lista	3	1.91	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	28	17.83	0	0.00	14	50.00	14	50.00
Total	157	100.00	2	1.27	113	71.97	42	26.75

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 70. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera iz regiona: **Hrvatska**

Hrvatska	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Kolinda Grabar Kitarović	25	19.38	0	0.00	23	92.00	2	8.00
“Hrvatske vlasti”	17	13.18	0	0.00	6	35.29	11	64.71
Tihomir Orešković	14	10.85	0	0.00	12	85.71	2	14.29
Tomislav Karamarko	10	7.75	0	0.00	8	80.00	2	20.00
Zoran Milanović	7	5.43	0	0.00	5	71.43	2	28.57
Ante Gotovina	6	4.65	0	0.00	4	66.67	2	33.33
Franjo Tuđman	6	4.65	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Zlatko Hasanbegović	6	4.65	0	0.00	3	50.00	3	50.00
Milorad Pupovac	5	3.88	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Ante Kotromanović	4	3.10	0	0.00	1	25.00	3	75.00
Mijo Crnoja	4	3.10	0	0.00	2	50.00	2	50.00
HDZ	3	2.33	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Pero Čorić	3	2.33	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Ostali	19	14.73	0	0.00	18	94.74	1	5.26
Total	129	100.00	0	0.00	98	75.97	31	24.03

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 71. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera iz regiona: **Crna Gora**

Crna Gora	broj	%	pozi-tiv'an	%	neu-tralan	%	nega-tiv'an	%
Milo Đukanović	11	26.19	0	0.00	10	90.91	1	9.09
Filip Vujanović	4	9.52	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ranko Krivokapić	4	9.52	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Vlada Crne Gore	4	9.52	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Ostali	19	45.24	0	0.00	17	89.47	2	10.53
Total	42	100.00	0	0.00	38	90.48	4	9.52

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 72. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera iz regiona: **Federacija BiH/Republika Srpska**

Bosna i Hercegovina	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Milorad Dodik	53	39.26	0	0.00	51	96.23	2	3.77
Bakir Izetbegović	14	10.37	0	0.00	14	100.00	0	0.00
Alija Izetbegović	10	7.41	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Naser Orić	8	5.93	0	0.00	4	50.00	4	50.00
Mladen Ivanić	7	5.19	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Dragan Čović	5	3.70	0	0.00	5	100.00	0	0.00
“Vlasti Republike Srpske”	4	2.96	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Munira Subašić	3	2.22	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Tužilaštvo BiH	3	2.22	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ustavni sud BiH	3	2.22	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Željka Cvijanović	3	2.22	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	22	16.30	0	0.00	22	100.00	0	0.00
Total	135	100.00	0	0.00	127	94.07	8	5.93

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 73. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih inostranih političkih aktera izvan regiona: **inostrani političari**

Inostrani političari	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Redžep Tajip Erdogan	34	12.19	0	0.00	29	85.29	5	14.71
Bašar al Asad	24	8.60	0	0.00	23	95.83	1	4.17
Ahmet Davutoglu	23	8.24	0	0.00	23	100.00	0	0.00
Dejvid Kameron	18	6.45	0	0.00	15	83.33	3	16.67
Aleksis Cipras	12	4.30	0	0.00	12	100.00	0	0.00
Sebastijan Kurc	12	4.30	0	0.00	12	100.00	0	0.00
Viktor Orban	11	3.94	0	0.00	9	81.82	2	18.18
Fransoa Oland	10	3.58	0	0.00	9	90.00	1	10.00
Šarl Mišel	10	3.58	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Manuel Vals	7	2.51	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Raul Castro	7	2.51	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Jan Jambon	6	2.15	0	0.00	6	100.00	0	0.00

Filip Hamond	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Janis Muzalas	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Vernar Fajman	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Edi Rama	4	1.43	0	0.00	2	50.00	2	50.00
Johana Mikl - Lajtner	4	1.43	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Marin le Pen	4	1.43	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Mateo Renci	4	1.43	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Mevlud Čavušoglu	4	1.43	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Bert Kunders	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Denis Kif	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Džozef Muskat	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Eldar Hasanov	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Fidel Castro	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Hank van den Dol	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Mark Rute	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Miloš Zeman	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Nikola Gruevski	3	1.08	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Si Đinping	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Valid al Moalem	3	1.08	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	37	13.26	0	0.00	37	100.00	0	0.00
Total	279	100.00	0	0.00	263	94.27	16	5.73

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 74. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera izvan regiona: **Nemačka**

Nemačka	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Angela Merkel	61	55.96	1	1.64	56	91.80	4	6.56
Tomas de Mezijer	8	7.34	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Štefan Zajbert	6	5.50	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Zigmar Gabriel	6	5.50	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Frank Valter Štajnmajer	5	4.59	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Alternativa za Nemačku	4	3.67	0	0.00	4	100.00	0	0.00

Ostali	19	17.43	0	0.00	19	100.00	0	0.00
Total	109	100.00	1	0.92	104	95.41	4	3.67

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 75. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera izvan regiona: **Rusija**

Rusija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Vladimir Putin	111	36.88	12	10.81	87	78.38	12	10.81
Dmitrij Medvedev	28	9.30	0	0.00	28	100.00	0	0.00
Dmitrij Rogozin	24	7.97	0	0.00	21	87.50	3	12.50
Marija Zaharova	21	6.98	0	0.00	18	85.71	3	14.29
Aleksandar Čepurin	20	6.64	1	5.00	18	90.00	1	5.00
Sergej Lavrov	16	5.32	0	0.00	16	100.00	0	0.00
Rusko-srpski humanitarni centar	15	4.98	0	0.00	15	100.00	0	0.00
Dmitrij Peskov	9	2.99	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Ruske vlasti	8	2.66	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Vlasti Rusije	5	1.66	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Konstantin Malofejev	4	1.33	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Ministarstvo za vanredne situacije Rusije	4	1.33	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Nikolaj Patrušev	4	1.33	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Sergej Šojgu	4	1.33	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ostali	28	9.30	0	0.00	27	96.43	1	3.57
Total	301	100.00	13	4.32	265	88.04	23	7.64

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 76. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera izvan regiona: **SAD**

SAD	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Barak Obama	44	14.10	1	2.27	40	90.91	3	6.82
Donald Tramp	36	11.54	0	0.00	26	72.22	10	27.78
Hilari Clinton	34	10.90	1	2.94	29	85.29	4	11.76
Kajl Skot	25	8.01	0	0.00	24	96.00	1	4.00
Berni Sanders	17	5.45	1	5.88	16	94.12	0	0.00
Džon Keri	17	5.45	0	0.00	16	94.12	1	5.88
Vlasti SAD	17	5.45	0	0.00	11	64.71	6	35.29
Ted Kruz	13	4.17	0	0.00	13	100.00	0	0.00
Mark Rubio	11	3.53	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Ministarstvo odbrane SAD	11	3.53	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Ambasada SAD	9	2.88	0	0.00	8	88.89	1	11.11
CIA	9	2.88	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Bil Klinton	8	2.56	0	0.00	8	100.00	0	0.00
FBI	7	2.24	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Džeb Buš	6	1.92	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Džozef Bajden	5	1.60	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Džef Dejvis	5	1.60	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Džordž Buš	4	1.28	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Piter Kuk	4	1.28	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ben Karson	3	0.96	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Demokratska stranka SAD	3	0.96	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Džok Kejsik	3	0.96	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Džon Mekejn	3	0.96	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Pentagon	3	0.96	0	0.00	1	33.33	2	66.67
Republikanska stranka	3	0.96	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Ostali	12	3.85	0	0.00	11	91.67	1	8.33
Total	312	100.00	3	0.96	277	88.78	32	10.26

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 77. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera izvan regionala: **Islamska država**

Islamska država	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Islamska država	47	52.81	0	0.00	28	59.57	19	40.43
Salah Abdelsalam	15	16.85	0	0.00	13	86.67	2	13.33
Nuredin Šušan	7	7.87	0	0.00	5	71.43	2	28.57
Ibrahim El Bakravi	5	5.62	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Nadžim Lahravi	5	5.62	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Halid el Bakravi	3	3.37	0	0.00	1	33.33	2	66.67
Ostali	7	7.87	0	0.00	3	42.85	4	57.15
Total	89	100.00	0	0.00	59	66.29	30	33.71

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 78. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih političkih aktera: **predstavnici EU institucija i EU institucije**

Evropska unija	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
EU	30	17.44	0	0.00	24	80.00	6	20.00
Evropska komisija	26	15.12	0	0.00	21	80.77	5	19.23
Federika Mogerini	17	9.88	0	0.00	17	100.00	0	0.00
Donald Tusk	9	5.23	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Majkl Devenport	8	4.65	0	0.00	6	75.00	2	25.00
Žan Klod Juncker	7	4.07	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Dejvid Mekalister	6	3.49	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Johanes Han	6	3.49	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Euleks	5	2.91	0	0.00	3	60.00	2	40.00
Evropski parlament	5	2.91	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Maja Kocijančić	5	2.91	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Martin Šulc	5	2.91	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Evropol	4	2.33	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ulrike Lunaček	4	2.33	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Delegacija EU u Srbiji	3	1.74	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Ostali	32	18.60	0	0.00	31	96.88	1	3.12
Total	172	100.00	0	0.00	155	90.12	17	9.88

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 79. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih političkih aktera: **predstavnici OEBS i Saveta Evrope**

OEBS i Savet Evrope	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
OEBS	8	36.36	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Evropski sud za ljudska prava u Strazburu	6	27.27	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Gert Hajnrih Arens	8	36.36	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Total	22	100.00	0	0.00	22	100.00	0	0.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 80. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih političkih aktera: **predstavnici UN institucija i UN institucije**

UN	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Savet bezbednosti UN	13	25.49	0	0.00	13	100.00	0	0.00
UNESCO	11	21.57	0	0.00	11	100.00	0	0.00
UN	9	17.65	0	0.00	9	100.00	0	0.00
Ban Ki Mun	6	11.76	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Hans Fridrih Šoder	5	9.80	0	0.00	5	100.00	0	0.00
UNHCR	5	9.80	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Irina Bokova	2	3.92	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Total	51	100.00	0	0.00	51	100.00	0	0.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 81. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih inostranih aktera: **NATO**

NATO	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
NATO	71	93.42	1	1.41	62	87.32	8	11.27
Jens Stoltenberg	3	3.94	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	2	2.64	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Total	76	100.00	1	1.32	67	88.16	8	10.53

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 82. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih aktera: **akteri u vezi sa Haškim tribunalom**

Haški tribunal	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Haški tribunal	55	20.15	0	0.00	41	74.55	14	25.45
Radovan Karadžić	48	17.58	0	0.00	45	93.75	3	6.25
Ratko Mladić	20	7.33	0	0.00	19	95.00	1	5.00
Florans Artman	12	4.40	1	8.33	11	91.67	0	0.00
Zdravko Tolimir	10	3.66	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Alfons Ori	9	3.30	0	0.00	7	77.78	2	22.22
O Gon Kwon	8	2.93	0	0.00	7	87.50	1	12.50
Biljana Plavšić	7	2.56	1	14.29	6	85.71	0	0.00
Braća Bitiči	7	2.56	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Karla del Ponte	7	2.56	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Serž Bramerc	7	2.56	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Jovica Stanišić	5	1.83	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Momčilo Krajisnik	5	1.83	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Nikola Šainović	5	1.83	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Piter Robinson	5	1.83	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Franko Simatović	4	1.47	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Hauard Morison	4	1.47	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Melvil Berd	4	1.47	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Nenad Golčevski	4	1.47	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Teodor Meron	4	1.47	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Vladimir Lazarević	4	1.47	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Žan Klod Antoneti	4	1.47	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Borislav Đukić	3	1.10	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Mile Novaković	3	1.10	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	29	10.62	3	10.34	26	89.66	0	0.00
Total	273	100.00	5	1.83	246	90.11	22	8.06

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Već i iz ovog letimičnog pregleda frekvencija pojavljivanja pojedinih aktera na naslovnim stranama odabranih štampanih dnevnih novina iz našeg uzorka jasno se uočava da mediji sa nejednakim interesovanjem tretiraju pitanja iz domena unutrašnje i spoljne politike. Činjenica da su inostrani akteri na naslovcima dnevnih novina u Srbiji prisutni u značajno manjem procentu (25.47% u odnosu na 74.52% učestalosti pojavljivanja domaćih političkih aktera), govori o fokusiranosti domaćih medija na polje unutrašnje politike, koje u interpretaciji pojedinih dnevnih listova često poprima obrise fikcije, o čemu je bilo više reči u delu analize koji se bavi interpretativnim strategijama u medijskoj obradi određenih tema. Razlozi za primetno odsustvo interesovanja za privredne aktere i njihovo razumevanje društvene, ekonomске i političke situacije u Srbiji i svetu ostaje zagonetno (svega 3.17% od ukupnog uzorka aktera čine privredni akteri), tim pre što se u narativima mnogih političara ekonomска pitanja i privredna konsolidacija zemlje apostrofiraju kao ključni elementi budućih razvojnih strategija društva Srbije (videti **Tabelu 49** i **Tabele 83-85**).

Tabela 83. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja **individualnih domaćih privrednih/ekonomskih aktera**

Privredni akteri	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Miroslav Mišković	35	16.75	0	0.00	23	65.71	12	34.29
Dušan Bajatović	20	9.57	0	0.00	16	80.00	4	20.00
Miodrag Kostić	15	7.18	0	0.00	12	80.00	3	20.00
Nikola Petrović	14	6.70	0	0.00	12	85.71	2	14.29
Aleksandar Obradović	13	6.22	0	0.00	5	38.46	8	61.54
Milan Beko	10	4.78	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Aleksandar Vlahović	7	3.35	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Marko Mišković	7	3.35	0	0.00	5	71.43	2	28.57
Milo Đurašković	7	3.35	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Miroslav Bogićević	6	2.87	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Blagoje Spaskovski	5	2.39	0	0.00	1	20.00	4	80.00
Branko Kovačević	5	2.39	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Klemens Tenis	5	2.39	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Lidija Udovički	5	2.39	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Petar Matijević	5	2.39	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Zoran Drobnjak	5	2.39	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Andrej Jovanović	4	1.91	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Nebojša Atanacković	4	1.91	0	0.00	4	100.00	0	0.00

Dane Kondić	4	1.91	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Nedeljko Pantić	4	1.91	0	0.00	2	50.00	2	50.00
Goran Pitić	3	1.44	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Stanko Subotić	3	1.44	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vojin Lazarević	3	1.44	0	0.00	1	33.33	2	66.67
Zoran Drakulić	3	1.44	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	17	8.13	0	0.00	15	88.23	2	11.76
Total	209	100.00	0	0.00	165	78.95	44	21.05

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 84. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja **kolektivnih domaćih privrednih/ekonomskih aktera**

Privredni akteri	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Elektroprivreda Srbije	17	15.89	0	0.00	14	82.35	3	17.65
Er Srbija	8	7.48	0	0.00	7	87.50	1	12.50
Delta Holding	7	6.54	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Fiat Srbija	6	5.61	0	0.00	6	100.00	0	0.00
JP putevi Srbije	6	5.61	0	0.00	5	83.33	1	16.67
Galenika	4	3.74	0	0.00	4	100.00	0	0.00
RTB Bor	4	3.74	0	0.00	4	100.00	0	0.00
AIK banka	3	2.80	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Jugoiport SDPR	3	2.80	0	0.00	3	100.00	0	0.00
MK grupa	3	2.80	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Srbijagas	3	2.80	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Zastava Oružje	3	2.80	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Železnice Srbije	3	2.80	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	37	34.54	1	2.70	34	91.89	2	5.40
Total	107	100.00	1	0.93	95	88.79	11	10.28

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 85. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih **inostranih privrednih/ekonomskih aktera**

MMF i Svetska banka	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
MMF	14	66.67	0	0.00	14	100.00	0	0.00
Džejms Ruf	4	19.05	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Svetska banka	3	14.29	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Total	21	100.00	0	0.00	21	100.00	0	0.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Pored već pominjanih političkih i privrednih aktera protagonisti naslovica su i razni drugi društveni akteri, koji na različite načine utiču na društvene i političke prilike unutar društva Srbije. Na osnovu prikupljene empirijske građe mi smo ih podelili na:

(a) predstavnike samostalnih i nezavisnih vladinih tela i institucija (videti **Tabelu 86**), (b) analitičare⁷ političkih, društvenih, ekonomskih, bezbednosnih i inih prilika (**Tabele 87 i 88**), (c) predstavnike Srpske pravoslavne crkve i drugih verskih organizacija⁸ (**Tabele 89 i 90**), (d) aktere iz medija (**Tabela 91**), (e) predstavnike pravosudnih organa (**Tabele 92 i 93**), (f) advokate i protagoniste različitih sudskih postupaka (**Tabele 94, 95**), (g) protagonisti medijskih afera (**Tabela 96**) i (h) aktere iz davne prošlosti koji su deo kolektivnih sećanja i kao takvi dobijaju specifičan simbolički značaj unutar medijskog diskursa (**Tabela 97**).

Tabela 86. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih domaćih društvenih aktera: **predstavnici nezavisnih tela**

Nezavisna tela	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Saša Janković	18	19.35	0	0.00	16	88.89	2	11.11
Rodoljub Šabić	13	13.98	0	0.00	11	84.62	2	15.38
Agencija za borbu protiv korupcije	11	11.83	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Miroslava Milenović	10	10.75	0	0.00	1	10.00	9	90.00
Pavle Petrović	8	8.60	0	0.00	8	100.00	0	0.00

⁷ Za više podataka o zastupljenosti pojedinih analitičara na naslovnicama različitih medija iz našeg uzorka videti **Tabele 108-114** u Apendiksu.

⁸ Za više podataka o zastupljenosti pojedinih predstavnika Srpske pravoslavne crkve i drugih verskih organizacija na naslovnicama različitih medija iz našeg uzorka videti **Tabele 115-121** u Apendiksu.

Fiskalni savet	7	7.53	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Savet za borbu protiv korupcije	5	5.38	0	0.00	2	40.00	3	60.00
Jelisaveta Vasilić	3	3.23	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Nikola Altiparmakov	3	3.23	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Strahinja Sekulić	3	3.23	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	12	12.90	0	0.00	12	100.00	0	0.00
Total	93	100.00	0	0.00	77	82.80	16	17.20

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Posebnu ulogu u tekstovima na naslovnim stranama medija iz uzorka imaju analitičari (stručnjaci) (videti **Tabele 87 i 88**). Mediji ih tretiraju u neutralnom kontekstu u čak 99.61% tekstova, dok su u negativnom kontekstu samo tretirani stručnjak Mijat Damjanović i analitičar Dževad Galijašević u po jednom tekstu.

Tabela 87. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih domaćih društvenih aktera: **analitičari**

Analitičari	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Dragomir Anđelković	40	7.71	0	0.00	40	100.00	0	0.00
Branko Radun	24	4.62	0	0.00	24	100.00	0	0.00
Dejan Vuk Stanković	24	4.62	0	0.00	24	100.00	0	0.00
Aleksandar Radić	18	3.47	0	0.00	18	100.00	0	0.00
Vladimir Pejić	18	3.47	0	0.00	18	100.00	0	0.00
Dragan Dobrašinović	16	3.08	0	0.00	16	100.00	0	0.00
Zoran Stojiljković	16	3.08	0	0.00	16	100.00	0	0.00
Bojan Klačar	14	2.70	0	0.00	14	100.00	0	0.00
Darko Trifunović	13	2.50	0	0.00	13	100.00	0	0.00
Jovo Bakić	11	2.12	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Nebojša Krstić	11	2.12	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Vladimir Vuletić	11	2.12	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Zoran Dragišić	11	2.12	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Dušan Janjić	10	1.93	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Milan Nikolić	10	1.93	0	0.00	10	100.00	0	0.00

Vladislav Jovanović	10	1.93	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Aleksandar Popov	8	1.54	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Đorđe Vuković	8	1.54	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Vladimir Goati	8	1.54	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Mahmud Bušatlija	7	1.35	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Miroslav Šutić	7	1.35	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Zlatko Nikolić	7	1.35	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Cvijetin Milivojević	6	1.16	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Dobrivoje Radovanović	6	1.16	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Milan Kovačević	6	1.16	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Orhan Dragaš	6	1.16	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Božidar Prelević	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Božidar Spasić	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Dubravka Stojanović	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Dževad Galijašević	5	0.96	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Igor Avžner	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Ljubodrag Savić	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Milojko Arsić	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Mlađen Kovačević	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Ratko Božović	5	0.96	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Bojan Dimitrijević	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Daniјel Server	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Draško Đenović	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ljubomir Madžar	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Mario Spasić	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Marko Nicović	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Marko Uljarević	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Slobodan Jovanović	4	0.77	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Aleksandra Joksimović	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00

Boško Jakšić	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Branislav Tapušković	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Danilo Šuković	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Dragan Đukanović	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Dušan Proroković	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Dušan Simeonović	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Goran Nikolić	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Goran Rodić	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ivo Visković	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Mile Bjelajac	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Nenad Gujaničić	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Neven Cvetićanin	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Srđan Bogosavljević	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Svetozar Vujačić	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Žarko Trebešanin	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Živadin Jovanović	3	0.58	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Aleksandar Milošević	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Borivoje Borović	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Čedomir Antić	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Dragan Simeunović	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Dragovan Miličević	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Draško Karađinović	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Džeјms Ker Lindzi	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Igor Novaković	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Mijat Damjanović	2	0.39	0	0.00	1	50.00	1	50.00
Milan Milić	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Milan Prostran	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Nebojša Avljaš	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00

Ninoslav Stojadinović	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Obrad Kesić	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Petar Vojinović	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Slobodan Antonić	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Vojislav Stanković	2	0.39	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Aleksandra Janković	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Bogoljub Milosavljević	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Bojan Elek	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Borislav Miljanović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Boško Mijatović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Branka Tišma	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Branko Dragić	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Branko Pavlović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Daliborka Uljarević	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Dejan Jović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Đerdž Pap	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Dragan Radović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Dragan Simić	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Dragoslav Miša Ognjanović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Dušan Spasojević	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Igor Tabak	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Ivan Raonić	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Joža Mencinger	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Mihailo Crnobrnja	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Miladin Kovačević	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Miloš Šolaja	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Miroslav Zdravković	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00

Nebojša Perović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Saša Đogović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Saša Đorđević	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Srećko Mihajlović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Sreto Malinović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladimir Trapara	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Voja Antonić	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Živojin Rakočević	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Zlatko Vujović	1	0.19	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Total	519	100.00	0	0.00	517	99.61	2	0.39

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 88. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovnicama u različitim medijima iz uzorka istraživanja

Medij	broj analitičara	%
Informer	185	35.65
Kurir	97	18.69
Politika	85	16.38
Blic	61	11.75
Danas	36	6.94
Večernje novosti	28	5.39
Alo!	27	5.20
Total	519	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 89. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih domaćih društvenih aktera: **predstavnici SPC i drugih verskih organizacija⁹**

Predstavnici SPC i drugih verskih zajednica	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Patrijarh Irinej	42	15.00	1	2.38	41	97.62	0	0.00
Srpska pravoslavna crkva	30	10.71	1	3.33	27	90.00	2	6.67
Papa Franja	27	9.64	2	7.41	25	92.59	0	0.00
Alojzije Stepinac	23	8.21	0	0.00	13	56.52	10	43.48
Mitropolit Amfilohije Radović	15	5.36	0	0.00	14	93.33	1	6.67
Episkop bački Irinej	10	3.57	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Patrijarh ruski Kiril	8	2.86	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Episkop slavonski Jovan	6	2.14	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Rimokatolička crkva	6	2.14	0	0.00	6	100.00	0	0.00
Mitropolit Ilarion Alfejev	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Patrijarh Pavle	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Episkop zagrebačko-ljubljanski, Porfirije	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Sava Janjić, iguman	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Nadbiskup Stanislav Hočevar	5	1.79	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Moskovska patrijarsija	4	1.43	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Adem Zilkić	3	1.07	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Katolička crkva u Hrvatskoj	3	1.07	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Muhamed Jusufspahić	3	1.07	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Papa Benedikt XVI	3	1.07	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Papa Jovan Pavle II	3	1.07	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vladika Artemije	2	0.71	0	0.00	1	50.00	1	50.00
Vladika Georgije	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00

⁹ Na naslovnicama medija iz uzorka zabeleženo je pojavljivanje 197 aktera iz pravoslavnih crkava (srpske, ruske) i 93 aktera iz drugih verskih zajednica

Episkop Joanikije	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Josip Bozanić	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Mevlud Dudić	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Miraš Dedeić	2	0.71	0	0.00	0	0.00	2	100.00
Banatski vladika Nikanor	2	0.71	0	0.00	1	50.00	1	50.00
Vladika Pahomije	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Sinod SPC	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Tomislav Živković	2	0.71	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Vladika Vasilije Kačavenda	2	0.71	0	0.00	0	0.00	2	100.00
Abdurahman Kujević	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Adonis Tahiri	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Adriatik Staviljeci	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Alesandro D Eriko, apostolski nuncije u Zagrebu	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Episkop Andrej	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Anglikanska crkva	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Arsenije Jovanović, monah	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladika Arsenije	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Bojan Jovanović	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Crnogorska crkva	1	0.36	0	0.00	0	0.00	1	100.00
Dragan Urošev	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Dragica, iskušenica	1	0.36	1	100.00	0	0.00	0	0.00
Eparhija budimljansko-nikšićka	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Filaret, bivši vladika	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Gligorije Marković	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladika hercegovačko-zahumski Grigorije	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Ignjatije, iguman	1	0.36	0	0.00	0	0.00	1	100.00
Isak Asijel	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Islamska zajednica Srbije	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Kurt Koh	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00

Biskup Laslo Nemet	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladika Lavrentije	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Arhimandrit Lazar Lazarević	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Makedonska pravoslavna crkva	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Mati Makarija	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Metodije, iguman Hilandara	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Milić Blažanović	1	0.36	1	100.00	0	0.00	0	0.00
Mirko Šefković	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Nenad Ilić	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Onufrije, mitropolit kijevski	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Orlando Antonini, nadbiskup	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Patrijarh Aleksej Drugi	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Patrijarh Gavrilo	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vartolomej, vaseljenski patrijarh	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Petar Lukić, protojerej	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Rade Simić, sveštenik	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Rafailo, iguman	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Ratomir Petrović, protojerej	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Savet Eparhije kanadske	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Stefan Purić, monah	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Episkop raško-prizrenski Teodosije	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Trajan, prota	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Protopojerej stavrofor Vasilije Tomić	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladika sremski Vasilije	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Velja Stojković	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vinko Puljić, kardinal	1	0.36	0	0.00	0	0.00	1	100.00

Vojislav Bilbija, sveštenik	1	0.36	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Total	280	100.00	6	2.14	252	90.00	22	7.86

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 90. - Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovcicama u različitim medijima iz uzorka istraživanja

Medij	broj	%
<i>Večernje novosti</i>	113	40.36
<i>Politika</i>	78	27.86
<i>Kurir</i>	30	10.71
<i>Danas</i>	22	7.86
<i>Alo!</i>	16	5.71
<i>Blic</i>	12	4.29
<i>Informer</i>	9	3.21
Total	280	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 91. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih i kolektivnih domaćih društvenih aktera iz **medija**

Mediji	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Dragan J. Vučićević	22	9.13	0	0.00	22	100.00	0	0.00
Kurir	20	8.30	1	5.00	8	40.00	11	55.00
Vukašin Obradović	19	7.88	0	0.00	12	63.16	7	36.84
Aleksandar Rodić	18	7.47	0	0.00	3	16.67	15	83.33
RTS	17	7.05	0	0.00	11	64.71	6	35.29
NUNS	12	4.98	0	0.00	5	41.67	7	58.33
Politika	12	4.98	5	41.67	6	50.00	1	8.33
Ljiljana Smajlović	11	4.56	0	0.00	8	72.73	3	27.27
Olivera Kovačević	11	4.56	0	0.00	3	27.27	8	72.73
Aleksandar Kornić	10	4.15	0	0.00	1	10.00	9	90.00

Dragan Bujović	9	3.73	0	0.00	2	22.22	7	77.78
Željko Cvijanović	8	3.32	0	0.00	8	100.00	0	0.00
Adrija medija grupa	7	2.90	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Stevan Dojčinović	7	2.90	0	0.00	1	14.29	6	85.71
Ivan Ivanović	6	2.49	0	0.00	3	50.00	3	50.00
Ratko Femić	6	2.49	0	0.00	3	50.00	3	50.00
Željko Mitrović	6	2.49	1	16.67	5	83.33	0	0.00
Zoran Kesić	6	2.49	0	0.00	3	50.00	3	50.00
KRIK	5	2.07	0	0.00	3	60.00	2	40.00
Milomir Marić	5	2.07	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Dragoljub Draža Petrović	4	1.66	1	25.00	3	75.00	0	0.00
Informer	4	1.66	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Milan Lađević	4	1.66	0	0.00	4	100.00	0	0.00
BIRN	3	1.24	0	0.00	3	100.00	0	0.00
CRTA	3	1.24	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Slobodan Georgiev	3	1.24	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Svetlana Ceca Vojinović	3	1.24	0	0.00	1	33.33	2	66.67
Total	241	100.00	8	3.32	136	56.43	97	40.25

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tokom prikupljanja empirijske građe, na naslovcicama je primećeno veliko prisustvo aktera u vezi sa pravosuđem (278 pojavljivanja), odnosno intenzivno izveštavanje o prvenstveno aktuelnim sudskim i istražnim postupcima. Akteri iz ove grupacije su prikazani u **Tabelama 92 – 95.** kao individualni (64 pojavljivanja) ili kolektivni (60) predstavnici pravosudnih organa, advokati (80) ili drugi protagonisti aktuelnih ili završenih sudskih/istražnih postupaka (74).

Tabela 92. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih domaćih društvenih aktera: **predstavnici pravosudnih organa**

Pravosuđe	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Saša Obradović	10	15.63	0	0.00	9	90.00	1	10.00
Vladimir Vukčević	10	15.63	0	0.00	10	100.00	0	0.00
Maja Ilić	6	9.38	0	0.00	6	100.00	0	0.00

Milan Petrović	5	7.81	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Zagorka Dolovac	5	7.81	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Snežana Stanojković	4	6.25	0	0.00	2	50.00	2	50.00
Miljko Radisavljević	3	4.69	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Tatjana Sekulić	3	4.69	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Vladimir Vučinić	3	4.69	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	15	23.44	0	0.00	14	93.33	1	6.67
Total	64	100.00	0	0.00	60	93.75	4	6.25

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 93. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja kolektivnih domaćih društvenih aktera: **predstavnici pravosudnih organa**

Pravosuđe	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Viši sud u Beogradu	10	16.67	0	0.00	9	90.00	1	10.00
Tužilaštvo za ratne zločine	8	13.33	0	0.00	5	62.50	3	37.50
Prvi osnovni sud u Beogradu	5	8.33	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Tužilaštvo za organizovani kriminal	5	8.33	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Više javno tužilaštvo u Beogradu	5	8.33	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Apelacioni sud u Beogradu	4	6.67	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Prvo osnovno javno tužilaštvo	4	6.67	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Ustavni sud	4	6.67	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Upravni sud	3	5.00	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	12	20.00	0	0.00	10	83.33	2	16.67
Total	60	100.00	0	0.00	52	86.67	8	13.33

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 94. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih domaćih društvenih aktera: **advokati**¹⁰

Advokati	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Toma Fila	11	13.75	0	0.00	11	100.00	0	0.00
Goran Peronijević	7	8.75	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Dragoljub Đorđević	5	6.25	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Zoran Živanović	5	6.25	0	0.00	5	100.00	0	0.00
Advokatska komora Srbije	4	5.00	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Dragoš Cukavac	3	3.75	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Zdenko Tomanović	3	3.75	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Zoran Ateljević	3	3.75	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Advokatska komora Beograda	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Advokatska komora Vojvodine	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Milorad Ivanović	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Miodrag Stojanović	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Rajko Danilović	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Risto Lekić	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Srđan Sikimić	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Violeta Kočić Mitaček	2	2.50	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Advokatska kancelarija Ćendić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Advokatska kancelarija Tomanović	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Aleksandar Aleksić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00

¹⁰ Pojedini advokati, poput Borivoja Borovića, Svetozara Vujačića, Božidara Prelevića, Nebojše Avijaša i Dragoslava Ognjanovića su u tekstovima medija iz uzorka imali ulogu analitičara, te su stoga prikazani u toj grupi aktera

Aleksandar Kovačević	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Branislav Avramović	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Goran Milenković	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Gvozden Grgur	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Ignjat Pančevski	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Jugoslav Tintor	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Krsto Bobot	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Lazar Ćendić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Milan Đukić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Milorad Panjević	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Miloš Šaljić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Nenad Vukasović	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Petar Stojkov	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Slobodan Doklesić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Slobodan Šoškić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Veljko Delibašić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Veljko Đurđić	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vera Čabarkapa	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladimir Beljanski	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Vladimir Marinkov	1	1.25	0	0.00	1	100.00	0	0.00
Total	80	100.00	0	0.00	80	100.00	0	0.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 95. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih domaćih društvenih aktera: **akteri sudskih postupaka i istraga**

Akteri sudskih postupaka i istraga	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Kristijan Golubović	7	9.46	0	0.00	2	28.57	5	71.43
Milorad Ulemek Legija	7	9.46	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Sreten Jocić	7	9.46	0	0.00	6	85.71	1	14.29
Darko Šarić	6	8.11	0	0.00	3	50.00	3	50.00
Ratko Romić	5	6.76	0	0.00	4	80.00	1	20.00
Zoran Njeguš	5	6.76	0	0.00	3	60.00	2	40.00
Dragana Bajić	4	5.41	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Maja Adrovac	4	5.41	0	0.00	4	100.00	0	0.00
Milan Radonjić	4	5.41	0	0.00	3	75.00	1	25.00
Dejan Milenković Bagzi	3	4.05	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Dušan Spasojević Šiptar	3	4.05	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ivan Adrovac	3	4.05	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Miroslav Kurak	3	4.05	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Nebojša Đokić	3	4.05	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Rade Stakić	3	4.05	0	0.00	3	100.00	0	0.00
Ostali	7	9.46	0	0.00	7	100.00	0	0.00
Total	74	100.00	0	0.00	59	79.73	15	20.27

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 96. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih domaćih društvenih aktera: “**Slučaj Partizan**”

“Slučaj Partizan”	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Milorad Vučelić	10	41.67	0	0.00	9	90.00	1	10.00
Miloš Vazura	8	33.33	0	0.00	0	0.00	8	100.00
Žarko Zečević	6	25.00	0	0.00	3	50.00	3	50.00
Total	24	100.00	0	0.00	12	50.00	12	50.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 97. – Distribucija učestalosti i vrednosni kontekst pojavljivanja individualnih domaćih društvenih aktera: **akteri iz dalje prošlosti**

Akteri iz dalje prošlosti	broj	%	pozitivan	%	neutralan	%	negativan	%
Josip Broz Tito	22	43.14	1	4.55	21	95.45	0	0.00
Milan Nedić	15	29.41	0	0.00	12	80.00	3	20.00
Dragoljub Draža Mihailović	9	17.65	0	0.00	8	88.89	1	11.11
Dimitrije Ljotić	3	5.88	0	0.00	2	66.67	1	33.33
Edvard Kardelj	2	3.92	0	0.00	2	100.00	0	0.00
Total	51	100.00	1	1.96	45	88.24	5	9.80

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

NEIMENOVANI IZVORI

Neimenovani izvori su, kao i tokom čitave 2015. godine, drugi akter prema učešću u izabranim tekstovima sa naslovnih strana medija iz uzorka. Ovoga puta, prisutno je 385 navođenja neimenovanih izvora, što čini 20.01% napisa, a učešće neimenovanih izvora u tekstovima je gotovo jednako kao i u četvrtom tromesečju prošle godine. Široka upotreba neimenovanih izvora precizno je ustanovljena zahvaljujući načinu kvantifikacije anonimnih izvora, koji primenjujemo od drugog izdanja *Medijametra*, tako što na taj način nisu klasifikovani samo izvori koje je sam medij definisao kao neimenovane, već i svi oni koji obezbeđuju informacije koje nije moguće proveriti, bez obzira na način na koji su uvedeni u tekst. Naravno, ova zastupljenost informacija dobijenih od anonimnih izvora pre govori o maniru prilikom izveštavanja sedam medija iz uzorka, nego o stvarnoj potrebi zaštite identiteta osoba koje obezbeđuju određena saznanja.

Kako Mat Karslon u svojoj knjizi “Pod uslovima anonimnosti” kaže: “Novinarstvo je utkano u okruženje i na njega se oslanja, što znači da nikada ne može biti nezavisni posmatrač, kako se tvrdi... Na ovu vrstu nedoumica može se bolje odgovoriti ukoliko se kulturi

neimenovanih izvora pristupi kao *kulti*. Ovakav stav pomera istraživanje o nezavisnim izvorima dalje od frekventnosti i načina primene ka pitanjima značenja koja delimo i obrazaca kolektivne interpretacije između novinara, izvora i publike. Obezbeđivanje anonimnosti nije samo pitanje tehnika. Zapravo, to je zahtev za određenim načinom zamišljanja odnosa između ove tri strane.”¹¹

Novinska forma koja sadrži najveći broj informacija dobijenih od neimenovanih izvora ovoga puta jesu vesti. Od 115 tekstova napisanih u ovoj formi 31 ili 26.96% sadrže anonimne izvore (**Tabela 98**), dok je naredna forma, sa najvećim brojem tekstova koji sadrže neimenovane izvore (306) - izveštaj, gde je učešće ovako koncipiranih napisa 25.12%.

Tabela 98. – Učešće “neimenovanih izvora” u svim novinskim formama, u sedam medija iz uzorka

Žanr	ukupan broj tekstova	neimenovani izvori	%
vest	115	31	26.96
izveštaj	1218	306	25.12
članak	221	38	17.19
reportaža	32	2	6.25
komentar	158	7	4.43
intervju	164	1	0.61
drugo	16	0	0.00
Total	1924	385	20.01

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Najveće učešće tekstova koji sadrže informacije dobijene od anonimnih izvora u odnosu na ukupan broj objavljenih tekstova u pojedinačnom mediju je u *Informeru* (40%), što je vidno povećanje učešća neimenovanih izvora u ovim dnevnim novinama (od oko 8.5%) u odnosu na četvrti kvartal 2015. *Kurir* i *Blic* informacije dobijene od anonimnih izvora koriste u 28.32%, odnosno 27% tekstova, a *Alo!* u 23.41%. *Večernje novosti* informacije na ovaj način pribavljaju u 18.62% slučajeva, *Danas* u 15.83%, dok je najmanji broj i procenat učešća neimenovanih izvora zabeležen u *Politici* 27, odnosno 6.24% tekstova (**Tabela 99**).

11 M. Carlson, *On the condition of anonymity*, Urbana, Chicago, Springfield, University of Illinois Press, 2011, 7

Tabela 99. – Učešće “neimenovanih izvora” prema analiziranim medijima

Medij	ukupan broj tekstova	neimenovani izvori	%
Informer	225	90	40.00
Kurir	173	49	28.32
Blic	200	54	27.00
Alo!	205	48	23.41
Večernje novosti	290	54	18.62
Danas	398	63	15.83
Politika	433	27	6.24
Total	1924	385	20.01

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Najveći broj napisa koji sadrže informacije anonimnih izvora zabeležen je u tekstovima kojima su teme *izbori 2016.* – 69 i *politički život u Srbiji* – 68. Neimenovani izvori najzastupljeniji su, prema učešću, kada je u pitanju tema *kriminal*. Od 42 teksta, u kojima je to dominantna tema, tačno polovina ili 21 sadrži informacije dobijene od anonimnih izvora (za više informacija pogledati **Tabelu 100**).

Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora”, prema pet najzastupljenijih tema, u svakom od sedam analiziranih medija mogu se videti u Apendiksu u **Tabelama 122 -128**.

Tabela 100. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama, u sedam medija iz uzorka¹²

Svi mediji iz uzorka			
Tema	ukupan broj tekstova	neimenovani izvor	%
kriminal	42	21	50.00
Rusija/odnos prema Rusiji	50	22	44.00
izbori 2016	250	69	27.60
pitanja vere, crkva, religija	41	11	26.83
migranti/izbeglice	57	15	26.32
međunarodni odnosi	87	21	24.14
mediji/sloboda medija	51	12	23.53
politički život u Srbiji	351	68	19.37
privreda	119	21	17.65
regionalni saradnja/odnosi u regionu	82	11	13.41

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar - mart 2016.

Zaključak

Vanredni parlamentarni i lokalni izbori obojili su medijsku scenu Srbije, bar kad su štampani mediji u pitanju, u periodu od januara do marta 2016. Nijedna druga tema ni na koji način ne uspeva da se u značajnijoj meri probije u prvi plan. Svođenje tema na jednu jedinu prouzrokovalo je odsustvo analitičkih, istraživačkih tekstova vezanih za ozbiljnije teme iz oblasti društva, ekonomije, evropskih integracija, regionalnih odnosa. Istovremeno, to izaziva pravi bum novih aktera (ličnosti) koji se pojavljuju u tekstovima sa naslovnicu, kojih ima dvosturko više nego u prethodnom kvartalu. Kao da je uvođenje novih ličnosti bio deo izborne kampanje. To takođe može da znači da je većina novina posezala za “svedocima” i “tumačima” spolja, te su i na taj način sticali alibi objektivnosti i nepristrasnosti. Ta metodologija prebacivanja odgovornosti (ali i “krivice”) nije nešto novo u srpskom novinarstvu. Ona je razvijana poslednjih pedeset godina kao oblik odbrane: “to nismo mi rekli”, ali u modernom novinarstvu, sa svim efektima i posledicama *on-line* novinarstva i informativnih potencijala društvenih mreža, to deluje krajnje anahrono. Gubitak drugih tema pokazuje hroničnu nesigurnost medija u Srbiji da mogu da opstanu mimo udarnih političkih tema i spinovanja. A to nije dobro ne samo zato što osiromašuje medijsku ponudu, već i celokupno srpsko društvo.

12 Prikazano je deset najzastupljenijih tema.

Apendiks

Tabela 101. – Uzorak *Večernje novosti*

Večernje novosti	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	290
Ukupan broj tekstova na naslovnici koji nisu selektovani	240
Ostalo	10845
Total	11375

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 102. – Uzorak *Informer*

Informer	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	225
Ukupan broj tekstova na naslovnici koji nisu selektovani	90
Ostalo	5782
Total	6097

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 103. – Uzorak *Alo!*

Alo!	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	205
Ukupan broj tekstova na naslovnici koji nisu selektovani	205
Ostalo	6844
Total	7254

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 104. – Uzorak *Blic*

Blic	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	200
Ukupan broj tekstova na naslovnici koji nisu selektovani	214
Ostalo	9661
Total	10075

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 105. – Uzorak *Politika*

Politika	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	433
Ukupan broj tekstova na naslovnici koji nisu selektovani	187
Ostalo	10443
Total	11063

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 106. – Uzorak *Danas*

Danas	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnici	398
Ukupan broj tekstova na naslovnici koji nisu selektovani	109
Ostalo	6747
Total	7254

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 107. – Uzorak Kurir

Kurir	
Ukupan broj selektovanih tekstova na naslovnicu	173
Ukupan broj tekstova na naslovnicu koji nisu selektovani	125
Ostalo	7515
Total	7813

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 108. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovnicama u dnevnom listu *Večernje novosti*

<i>Večernje novosti</i>	broj analitičara	%
Dejan Vuk Stanković	4	14.29
Čedomir Antić	2	7.14
Dušan Janjić	2	7.14
Dušan Proroković	2	7.14
Mile Bjelajac	2	7.14
Bojan Dimitrijević	1	3.57
Darko Trifunović	1	3.57
Dragomir Andđelković\n	1	3.57
Dubravka Stojanović	1	3.57
Dušan Simeonović	1	3.57
Dževad Galijašević	1	3.57
Igor Novaković	1	3.57
Mahmud Bušatlija	1	3.57
Miladin Kovačević	1	3.57
Milan Kovačević	1	3.57
Mlađen Kovačević	1	3.57
Nenad Gujančić	1	3.57
Slobodan Antonić	1	3.57
Sreto Malinović	1	3.57
Vladimir Pejić	1	3.57
Zoran Stojiljković	1	3.57
Total	28	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 109. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovnicama u dnevnom listu *Informer*

<i>Informer</i>	broj analitičara	%
Vladimir Pejić	13	7.03
Branko Radun	12	6.49
Dejan Vuk Stanković	10	5.41
Dragomir Andđelković\n	10	5.41
Dragan Dobrašinović	8	4.32
Miroslav Šutić	7	3.78
Darko Trifunović	6	3.24
Nebojša Krstić	6	3.24
Orhan Dragaš	6	3.24
Vladimir Vuletić	6	3.24
Zlatko Nikolić	6	3.24
Igor Avžner	5	2.70
Dušan Janjić	4	2.16
Mario Spasić	4	2.16
Marko Nicović	4	2.16
Milan Nikolić	4	2.16
Vladislav Jovanović	4	2.16
Zoran Dragišić\n	4	2.16
Aleksandar Radić\n	3	1.62
Bojan Klačar	3	1.62
Boško Jakšić	3	1.62
Svetozar Vujačić	3	1.62
Vladimir Goati	3	1.62
Zoran Stojiljković	3	1.62
Danilo Šuković	2	1.08
Đorđe Vuković	2	1.08
Draško Karadičović	2	1.08
Goran Rodić	2	1.08
Ljubodrag Savić	2	1.08
Ljubomir Madžar	2	1.08
Mlađen Kovačević	2	1.08

Nebojša Avlijaš	2	1.08
Petar Vojinović	2	1.08
Živadin Jovanović	2	1.08
Aleksandar Popov	1	0.54
Aleksandra Janković	1	0.54
Aleksandra Joksimović	1	0.54
Bojan Dimitrijević	1	0.54
Borivoje Borović	1	0.54
Božidar Prelević	1	0.54
Branislav Tapušković	1	0.54
Branko Dragaš	1	0.54
Branko Pavlović	1	0.54
Cvijetin Milivojević	1	0.54
Đerđ Pap	1	0.54
Dobrivoje Radovanović	1	0.54
Dragan Đukanović	1	0.54
Dragan Radović	1	0.54
Dragan Simeunović	1	0.54
Dragoslav Miša Ognjanović	1	0.54
Dragovan Milicević	1	0.54
Draško Đenović	1	0.54
Dževad Galijašević	1	0.54
Ivan Raonić	1	0.54
Ivo Visković	1	0.54
Mahmud Bušatlija	1	0.54
Marko Uljarević	1	0.54
Milan Kovačević	1	0.54
Miroslav Zdravković	1	0.54
Nebojša Perović	1	0.54
Ninoslav Stojadinović	1	0.54
Srđan Bogosavljević	1	0.54
Total	185	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 110. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovnicama u dnevnom listu *Alo!*

<i>Alo!</i>	broj analitičara	%
Branko Radun	4	14.81
Dragomir Anđelković	3	11.11
Aleksandar Milošević	2	7.41
Aleksandar Radić	2	7.41
Milan Milić	2	7.41
Aleksandar Popov	1	3.70
Bojan Klačar	1	3.70
Borivoje Borović	1	3.70
Branka Tišma	1	3.70
Dejan Vuk Stanković	1	3.70
Dubravka Stojanović	1	3.70
Dževad Galijašević	1	3.70
Jovo Bakić	1	3.70
Mahmud Bušatlija	1	3.70
Milan Kovačević	1	3.70
Neven Cvetičanin	1	3.70
Obrad Kesić	1	3.70
Živojin Rakočević	1	3.70
Zlatko Nikolić	1	3.70
Total	27	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 111. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovnicama u dnevnom listu *Blic*

<i>Blic</i>	broj analitičara	%
Bojan Klačar	5	8.20
Dejan Vuk Stanković	5	8.20
Cvijetin Milivojević	4	6.56
Danijel Server	3	4.92
Ratko Božović	3	4.92

Aleksandar Popov	2	3.28
Aleksandar Radić	2	3.28
Božidar Prelević	2	3.28
Dragan Đukanović	2	3.28
Dušan Janjić	2	3.28
Milan Kovačević	2	3.28
Nebojša Krstić	2	3.28
Vladimir Vuletić	2	3.28
Zoran Stojiljković	2	3.28
Aleksandra Joksimović	1	1.64
Bojan Dimitrijević	1	1.64
Branislav Tapušković	1	1.64
Dobrivoje Radovanović	1	1.64
Dragan Dobrašinović	1	1.64
Dragomir Anđelković	1	1.64
Dubravka Stojanović	1	1.64
Dževad Galijašević	1	1.64
Goran Nikolić	1	1.64
Jovo Bakić	1	1.64
Joža Mencinnger	1	1.64
Mahmud Bušatlija	1	1.64
Marko Uljarević	1	1.64
Mihailo Crnobrnja	1	1.64
Milan Nikolić	1	1.64
Milan Prostran	1	1.64
Neven Cvetičanin	1	1.64
Ninoslav Stojadinović	1	1.64
Srećko Mihajlović	1	1.64
Vladimir Goati	1	1.64
Vladislav Jovanović	1	1.64
Žarko Trebešanin	1	1.64
Zoran Dragišić	1	1.64
Total	61	100.00

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Tabela 112. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovnicama u dnevnom listu *Politika*

Politka	broj analitičara	%
Dragomir Anđelković	8	9.41
Jovo Bakić	5	5.88
Milojko Arsić	4	4.71
Aleksandar Popov	3	3.53
Vladimir Goati	3	3.53
Vladislav Jovanović	3	3.53
Bojan Klačar	2	2.35
Dejan Vuk Stanković	2	2.35
Đorđe Vuković	2	2.35
Goran Nikolić	2	2.35
Ivo Visković	2	2.35
Ljubomir Madžar	2	2.35
Mijat Damjanović	2	2.35
Nebojša Krstić	2	2.35
Nenad Gujančić	2	2.35
Slobodan Jovanović	2	2.35
Srđan Bogosavljević	2	2.35
Vladimir Pejić	2	2.35
Vladimir Vuletić	2	2.35
Vojislav Stanković	2	2.35
Zoran Stojiljković	2	2.35
Aleksandar Radić	1	1.18
Aleksandra Joksimović	1	1.18
Bojan Dimitrijević	1	1.18
Boško Mijatović	1	1.18
Branislav Tapušković	1	1.18
Danijel Server	1	1.18
Dejan Jović	1	1.18
Dragan Simić	1	1.18
Dragovan Miličević	1	1.18
Dubravka Stojanović	1	1.18

Dušan Janjić	1	1.18
Dušan Proroković	1	1.18
Dušan Simeonović	1	1.18
Dušan Spasojević	1	1.18
Džeјms Ker Lindzi	1	1.18
Goran Rodić	1	1.18
Igor Tabak	1	1.18
Ljubodrag Savić	1	1.18
Marko Uljarević	1	1.18
Milan Nikolić	1	1.18
Mile Bjelajac	1	1.18
Neven Cvetićanin	1	1.18
Obrad Kesić	1	1.18
Saša Đorđević	1	1.18
Slobodan Antonić	1	1.18
Vladimir Trapara	1	1.18
Voja Antonić	1	1.18
Žarko Trebešanin	1	1.18
Zoran Dragišić	1	1.18
Total	85	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 113. – Distribucija učestalosti pojavljivanja analitičara na naslovcima u dnevnom listu *Danas*

Danas	broj analitičara	%
Dragomir Andđelković	4	11.11
Đorđe Vuković	2	5.56
Jovo Bakić	2	5.56
Ljubodrag Savić	2	5.56
Mahmud Bušatlija	2	5.56
Vladimir Pejić	2	5.56
Zoran Dragišić	2	5.56
Aleksandar Popov	1	2.78
Aleksandar Radić	1	2.78

Bogoljub Milosavljević	1	2.78
Bojan Elek	1	2.78
Bojan Klačar	1	2.78
Cvijetin Milivojević	1	2.78
Daliborka Uljarević	1	2.78
Dragan Simeunović	1	2.78
Dubravka Stojanović	1	2.78
Džeјms Ker Lindzi	1	2.78
Dževad Galijašević	1	2.78
Igor Novaković	1	2.78
Marko Uljarević	1	2.78
Milan Prostran	1	2.78
Milojko Arsić	1	2.78
Nebojša Krstić	1	2.78
Vladimir Goati	1	2.78
Vladislav Jovanović	1	2.78
Zlatko Vujović	1	2.78
Zoran Stojiljković	1	2.78
Total	36	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 114. – Distribucija učestalosti pojавljivanja analitičara na naslovcima u dnevnom listu *Kurir*

Kurir	broj analitičara	%
Dragomir Andđelković	13	13.40
Aleksandar Radić	9	9.28
Branko Radun	8	8.25
Dragan Dobrašinović	7	7.22
Zoran Stojiljković	7	7.22
Darko Trifunović	6	6.19
Božidar Spasić	5	5.15
Dobrivoje Radovanović	4	4.12
Milan Nikolić	4	4.12
Draško Đenović	3	3.09

Zoran Dragišić	3	3.09
Bojan Klačar	2	2.06
Božidar Prelević	2	2.06
Dejan Vuk Stanković	2	2.06
Đorđe Vuković	2	2.06
Jovo Bakić	2	2.06
Mlađen Kovačević	2	2.06
Ratko Božović	2	2.06
Slobodan Jovanović	2	2.06
Borislav Miljanović	1	1.03
Danilo Šuković	1	1.03
Dušan Janjić	1	1.03
Dušan Simeonović	1	1.03
Mahmud Bušatlija	1	1.03
Milan Kovačević	1	1.03
Miloš Šolaja	1	1.03
Saša Đogović	1	1.03
Vladimir Vuletić	1	1.03
Vladislav Jovanović	1	1.03
Žarko Trebešanin	1	1.03
Živadin Jovanović	1	1.03
Total	97	100.00

Izvor: Istraživanje Medijametar, januar-mart 2016.

Tabela 115. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovcima u dnevnom listu *Večernje novosti*

<i>Večernje novosti</i>	broj	%
SPC	16	14.16
Patrijarh Irinej	15	13.27
Papa Franja	9	7.96
Alojzije Stepinac	5	4.42
Mitropolit Amfilohije Radović	5	4.42
Rimokatolička crkva	5	4.42

Patrijarh ruski Kiril	4	3.54
Episkop bački Irinej	3	2.65
Episkop slavonski Jovan	3	2.65
Moskovska patrijaršija	3	2.65
Papa Benedikt XVI	3	2.65
Papa Jovan Pavle II	3	2.65
Nadbiskup Stanislav Hočevar	3	2.65
Mitropolit Ilarion Alfejev	2	1.77
Episkop Joanikije	2	1.77
Muhamed Jusufspahić	2	1.77
Patrijarh Pavle	2	1.77
Episkop zagrebačko-ljubljanski, Porfirije	2	1.77
Adem Zilkić	1	0.88
Adriatik Staviljeci	1	0.88
Episkop Andrej	1	0.88
Vladika Arsenije	1	0.88
Crnogorska crkva	1	0.88
Eparhija budimljansko-nikšićka	1	0.88
Filaret, bivši vladika	1	0.88
Vladika Georgije	1	0.88
Gligorije Marković	1	0.88
Vladika hercegovačko-zahumski Grigorije	1	0.88
Isak Asiјel	1	0.88
Islamska zajednica Srbije	1	0.88
Katolička crkva u Hrvatskoj	1	0.88
Vladika Lavrentije	1	0.88
Arhimandrit Lazar Lazarević	1	0.88
Makedonska pravoslavna crkva	1	0.88
Mati Makarija	1	0.88
Metodije, iguman Hilandara	1	0.88
Mevlud Dudić	1	0.88
Miraš Dedeić	1	0.88
Banatski vladika Nikanor	1	0.88
Ratomir Petrović, protojerej	1	0.88
Sava Janjić, iguman	1	0.88

Episkop raško-prizrenski Teodosije	1	0.88
Tomislav Živković	1	0.88
Vojo Bilbija, sveštenik	1	0.88
Total	113	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 116. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovnicama u dnevnom listu *Informer*

<i>Informer</i>	broj	%
Alojzije Stepinac	2	22.22
Papa Franja	2	22.22
Patrijarh Irinej	2	22.22
Mitropolit Amfilohije Radović	1	11.11
Episkop bački Irinej	1	11.11
Sava Janjić, iguman	1	11.11
Total	9	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 117. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovnicama u dnevnom listu *Alo!*

<i>Alo!</i>	broj	%
Mitropolit Amfilohije Radović	2	12.50
Patrijarh Irinej	2	12.50
Alojzije Stepinac	1	6.25
Arsenije Jovanović, monah	1	6.25
Episkop bački Irinej	1	6.25
Nenad Ilić	1	6.25
Vladika Pahomije	1	6.25
Rade Simić, sveštenik	1	6.25
Rafailo, iguman	1	6.25
Sava Janjić, iguman	1	6.25
Trajan, prota	1	6.25

Vladika Vasilije Kačavenda	1	6.25
Velja Stojković	1	6.25
kardinal Vinko Puljić	1	6.25
Total	16	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 118. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovnicama u dnevnom listu *Blic*

<i>Blic</i>	broj	%
Patrijarh Irinej	4	33.33
Alojzije Stepinac	1	8.33
Vladika Artemije	1	8.33
Bojan Jovanović	1	8.33
Ignatije, iguman	1	8.33
Milić Blažanović	1	8.33
SPC	1	8.33
Vladika Vasilije Kačavenda	1	8.33
Vladika sremski Vasilije	1	8.33
Total	12	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 119. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovnicama u dnevnom listu *Politika*

<i>Politika</i>	broj	%
Papa Franja	10	12.82
Alojzije Stepinac	9	11.54
Patrijarh Irinej	6	7.69
SPC	6	7.69
Episkop bački Irinej	3	3.85
Episkop zagrebačko-ljubljanski, Porfirije	3	3.85
Adem Zilkić	2	2.56
Mitropolit Amfilohije Radović	2	2.56
Mitropolit Ilarion Alfejev	2	2.56

Josip Bozanić	2	2.56
Episkop slavonski Jovan	2	2.56
Katolička crkva u Hrvatskoj	2	2.56
Patrijarh Pavle	2	2.56
Patrijarh ruski Kiril	2	2.56
Sinod SPC	2	2.56
Abdurahman Kujević	1	1.28
Adonis Tahiri	1	1.28
Alesandro D Eriko, apostolski nuncije u Zagrebu	1	1.28
Anglikanska crkva	1	1.28
Vladika Artemije	1	1.28
Dragan Urošev	1	1.28
Dragica, iskušenica	1	1.28
Vladika Georgije	1	1.28
Kurt Koh	1	1.28
Biskup Laslo Nemet	1	1.28
Mevlud Dudić	1	1.28
Miraš Dedeić	1	1.28
Mirko Šefković	1	1.28
Nikanor, banatski vladika	1	1.28
Mitropolit kijevski Onufrijije	1	1.28
Nadbiskup Orlando Antonini	1	1.28
Patrijarh Aleksej Drugi	1	1.28
Patrijarh Gavrilo	1	1.28
Sava Janjić, iguman	1	1.28
Savet Eparhije kanadske	1	1.28
Stefan Purić, monah	1	1.28
Tomislav Živković	1	1.28
Vasilije Tomić, protovjerej stavrofor	1	1.28
Total	78	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 120. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovnicama u dnevnom listu *Danas*

<i>Danas</i>	broj	%
Patrijarh Irinej	6	27.27
Alojzije Stepinac	3	13.64
Mitropolit Amfilohije Radović	3	13.64
Papa Franja	3	13.64
SPC	3	13.64
Nadbiskup Stanislav Hočević	2	9.09
Episkop bački Irinej	1	4.55
Petar Lukić, protovjerej	1	4.55
Total	22	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 121. – Distribucija učestalosti pojavljivanja predstavnika SPC i drugih verskih zajednica na naslovnicama u dnevnom listu *Kurir*

<i>Kurir</i>	broj	%
Patrijarh Irinej	7	23.33
SPC	4	13.33
Papa Franja	3	10.00
Alojzije Stepinac	2	6.67
Mitropolit Amfilohije Radović	2	6.67
Patrijarh ruski Kiril	2	6.67
Mitropolit Ilarion Alfejev	1	3.33
Episkop bački Irinej	1	3.33
Episkop slavonski Jovan	1	3.33
Moskovska patrijaršija	1	3.33
Muhamed Jusufspahić	1	3.33
Episkop slavonski Jovan	1	3.33
Patrijarh Pavle	1	3.33
Episkop slavonski Jovan	1	3.33
Rimokatolička crkva	1	3.33
Sava Janjić, iguman	1	3.33
Total	30	100.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar-mart 2016.

Tabela 122. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Blic*

<i>Blic</i>			
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%
izbori 2016.	24	12	50.00
politički život u Srbiji	45	11	24.44
Rusija/odnos prema Rusiji	13	6	46.15
aktivnosti Vlade RS	7	3	42.86
privreda	13	2	15.38

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

Tabela 123. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Kurir*

<i>Kurir</i>			
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%
politički život u Srbiji	62	8	12.90
Rusija/odnos prema Rusiji	6	5	83.33
izbori 2016.	8	5	62.50
mediji/sloboda medija	7	4	57.14
aktivnosti Vlade RS	6	3	50.00

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

Tabela 124. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Večernje novosti*

<i>Večernje novosti</i>			
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%
međunarodni odnosi	14	7	50.00
izbori 2016.	26	6	23.08
pitanja vere, crkva, religija	13	5	38.46
kriminal	8	4	50.00
politički život u Srbiji	22	3	13.64

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

Tabela 125. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Alo!*

<i>Alo!</i>			
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%
politički život u Srbiji	67	14	20.90
izbori 2016.	33	11	33.33
kriminal	13	10	76.92
vojska	2	2	100.00
regionalni saradnja/odnosi u regionu	12	2	16.67

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

Tabela 126. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Informer*

<i>Informer</i>			
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%
politički život u Srbiji	66	25	37.88
izbori 2016.	38	18	47.37
mediji/sloboda medija	21	7	33.33
sukobi medija	11	7	63.64
terorizam i Islamska država	6	5	83.33

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

Tabela 127. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Politika*

<i>Politika</i>			
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%
izbori 2016.	49	5	10.20
privreda	25	3	12.00
migranti/izbeglice	21	2	9.52
socijalna pitanja/socijalna politika	10	2	20.00
međunarodni odnosi	28	2	7.14

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

Tabela 128. – Broj tekstova koji sadrže informacije dobijene od “neimenovanih izvora” prema temama u listu *Danas*

<i>Danas</i>				
Tema	broj tekstova	neimenovani izvor	%	
izbori 2016.	72	12	16.67	
migranti/izbeglice	20	7	35.00	
politički život u Srbiji	51	6	11.76	
privreda	41	6	14.63	
Hag/ratni zločini	19	4	21.05	

Izvor: Istraživanje *Medijametar*, januar – mart 2016.

4

Diskurzivna
analiza

DEJAN VUK STANKOVIĆ

DISKURZIVNA ANALIZA

Slike aktera i izborna kampanja u nedeljnicima u prvom tromesečju 2016.

Dominantno negativne slike političkih aktera – vlasti i opozicije i mnoštvo uzajamno suprotstavljenih interpretacija prolećnih vanrednih parlamentarnih i redovnih lokalnih pokrajinskih izbora, suštinski su obeležili pisanje srpskih nedeljnih novina. Sadržina napisa takva je da potvrđuje stav o postojanju raznovrsnih pristupa, obrazaca argumentacije, retoričkih figura i zaključaka. Rečju, izvorni i gotovo naglašeni pluralitet gledišta bitno je obeležje novinarstva u nedeljnim novinama.

Druga upečatljiva karakteristika je preovlađujući radikalno kritički pristup prema aktuelnoj vlasti. Kritika je u velikoj meri personifikovana, a sadržinski gledano, gotovo isključivo negativno intonirana.

U središtu natpisa je aktuelni premijer Aleksandar Vučić. U odnosu na njega iznete su gotovo sve moguće i stvarne zamerke, a i projektovana sva zamisliva političko-socijalna i istorijska očekivanja. Za razliku od Vučića i SNS-a, opozicija, bilo desničarska, bilo građansko-proevropska, posmatra se daleko blaže, uz manje-više eksplicirano očekivanje da postane politički snažnija i javnomnjenjski jača. Ukratko, opozicija se ne kritikuje politički-konceptualno, niti se naročito preispituje period njene vladavine sa stanovišta morala, već se konstatuje njena nemoć da bude konkurentna politički i javnomnjenjski ubedljivo jačoj vlasti, pre svega SNS-u.

Treći važan momenat u nedeljnim novinama je istaknuta uloga intervjuja kao novinarskog žanra. Reč je kontinuiranom procesu razgovora sa dominantno kritički nastrojenim intelektualcima, aktivistima iz nevladinog sektora, ali i predstavnicima nezavisnih pravnih institucija, poput poverenika za zaštitu informacija ili poverenika za zaštitu građana. Potenciranje intervjuja ide uporedo sa koncipiranjem naslovnih strana, na kojima se neretko intervjuisani sagovornik nalazi u krupnom planu. Na taj način se potencira politička poruka i sugestivno upućuje na prihvatanje njegovog načina mišljenja. Vizuelno, naslovne strane nedeljnika podsećaju na plakate političkih partija onda kada one nastoje da potenciraju značaj određene ličnosti.

U prilog navedenom može da posluži kratka poruka koja je uvek najava naslova intervjuja. Insistiranje na sagovorniku i njegovom stavu direktno nastoji da ga učini nekom vrstom političkog brenda, zaštitnog znaka određene političke grupacije. Isto tako, uočljiva je kontinuirana težnja da se određeni deo kapilarne javnosti postavi kao vrhunski autoritet u oblas-

ti analize društveno-istorijskih procesa, događaja, odluka i postupaka centralnih aktera. Potenciranje značaja određenih delova kapilarne javnosti ima za cilj da ispunи prazninu u javno-političkoj sferi koja upečatljivo postoji zbog dugogodišnje krize političkog identiteta i poverenja u opozicione političke lidere i stranke.

Dodatno pojačavanje dnevno-političkog efekta napisa u nedeljnicima dodatno pojačava brojne karikature i fotografije koje se iz nedelje u nedelju objavljaju i direktno sugerisu određenu političku sadržinu. Dinamično jedinstvo reči i slike dodatno ojačava, dosta često, snažnu političko-propagandnu poruku.

Peta važna karakteristika napisa u nedeljnicima i uredničkim kolumnama je smisalo i retoričko preklapanje stavova novinara i angažovane javnosti i neposrednih političkih aktera. Ovo preklapanje ima dvostruki smisao. Ono pokazuje da su nedeljne novine odveć često sofisticirani resurs u dnevnopolitičkoj borbi stranaka, i to posebno u sferi konstruisanja i održavanja njihovih medijskih slika.

Fiksiranje slike o akteru ili događaju jedno je od najčešćih u političko-propagandnom ratu. Fiksiranje slike (imidža) predstavlja proces u kome, i zahvaljujući kome, jedan akter uvek ostaje isti kakav je oduvek, tačnije u bližoj i daljoj prošlosti bio, bez obzira na njegove moguće i stvarne transformacije i bitno promenjene političke, ekonomski, i šire socijalno-istorijske okolnosti. Ova pseudo-intelektualna matrica funkcioniše po principu dodeljenih uloga. Akteri su postavljeni u javni prostor po modelu „dobrih i „loših“ momaka. Moralno i politički pozitivni atributi pripisani su određenoj grupi političkih ličnosti i organizacija, dok su negativni neopozivo i neupitno dodeljeni suprotnoj strani. Manihejska podela u političko-medijskoj eliti u središtu je sukoba u javno-političkom polju. Posledično, nedeljnici su pristrasni i u svojoj pristrasnosti vrlo jasni i oštiri. Sukobljenost interpretacija događaja, procesa i aktera je takva da izvorni nacionalitet u javnom polju, primeren demokratski konstituisanoj javnosti, ne može da funkcioniše ni kao korisna iluzija, niti bilo kakvo regulativno načelo u razvrstavanju tekstualno-vizuelne sadržine.

Svi mogu protiv svakog i svako to čini iz svojih, naglašeno svojih razloga, koji su nesamerljivi u odnosu na stavove i argumente druge strane. Duh polemike u srpskim nedeljnim novinama, posebno u kolumnama i intervjuima je istinski radikaljan, odiše političkom defaminacijom oponenata i moralnom isključivošću prvog reda.

Kao i u prethodnim brojevima **Medijametra**, potrebno je ukazati na tri momenta koji obeležavaju pisanje nedeljnika. Naglašeno je preklapanje između stavova novinara, brižljivo odabranih sagovornika u intervjuima i neposrednih učesnika političkog života, najčešće lidera stranaka.

Osim toga, treba istaći da u nedeljnicima postoji faktička raznovrsnost stavova, argumentacije, retoričkih figura i zaključaka. Ne postoji sadržaj koji se relevantno odnosi na društvene, političke i ekonomski događaje, procese i aktere koji je bio isključen ili sprečen. Konkretno, moguće je objaviti, nacrtati bilo šta i poslati različite vrste poruka. Isto tako postoji i zas-

tupljenost svih političkih orijentacija od radikalne desnice sve do levice. Ukratko, u nedeljniciima nema ni cenzure ni autocenzure. Ova okolnost je važna iz dva razloga koji striktno gledano nisu direktno politički. S jedne strane, moguće je u javnom polju legitimisati bilo kakvo tvrđenje ili interpretativni model koji se odnosi na događaje, aktere i društveno-istorijske procese. S druge strane, interpretativni kodovi imaju moć stalnog širenja na internetu, a neretko su značajan podsticaj za mnogobrojne televizijske priloge ili intervjue.

Medijametar naglašeno tvrdi da je u konstruisanju slike političkih aktera u osviti izborne kampanje korišćen istovetan obrazac negativne kampanje, posebno protiv vlasti. Još intenzivnije su reprodukovane ključne postavke antivladinog, antivučićevskog diskursa koji je već stvoren i potvrđen tokom njegove suverene vladavine od 2014. godine. Isto tako, negativan stav, doduše nešto umereniji i manje zastupljen, prisutan je i prema opoziciji. I interpretacija opozicije često je pratila tok misli i smisao i značenje stavova koji su izgovarali predstavnici aktuelne vlasti. Zbog potreba predizborne kampanje, radikalno kritički diskurs protiv sadašnje vlasti još više je konkretizovan. Trebalo je dovesti u pitanje svaki potez vlasti, preispitati odluku svakog državnog organa, a ujedno poslati poruku u velikoj politički „usnulom“ delu opoziciono nastrojenog biračkog tela. Izbori su tema kojoj se s pravom posvećeno najviše tekstova u rubrikama koje se bave unutrašnjom politikom. Ova tema pokazala je različitost gledišta koja čini glavno obeležje novinarstva koje se praktikuje u nedeljniciima. Raznovrsne interpretacije izbora smenjivale su se iz nedelje u nedelju. One su oscilovale od stanovišta koja su tražili isključivo stranačko opravdanje za njihovo raspisivanje, preko isticanja reformskih razloga, zaključno sa interpretacijama koje su prizivale spoljнополитички okret ka Rusiji u slučaju pobeđe patriotske ideje.

Nedeljnike možemo podeliti na dva načina. Prema kriterijumu podele koji je uobičajen u demokratskom društvu, oni bi trebalo da budu podeljeni na bliske stanovištu vlasti ili pak na nedeljnike koji su umereno ili radikalno kritični prema istoj. U Srbiji navedeni kriterijum podele ne može dosledno da se razvije, iz prostog razloga što su svi nedeljnici u Srbiji ili delimično ili potpuno kritični prema vlasti. Među delimično kritične prema vlasti treba ubrojati nedeljnički **Pečat**, koji krajnje otvoreno kritikuje evropsku spoljнополитичku orijentaciju sadašnje Vučićeve vladavine. Ipak, ovaj nedeljnički pokazuje snažnu kritičku instancu prema moralnom kredibilitetu, aksioškom opredeljenju i političkim stavovima postpetotbarskih pobednika. S druge strane, nedeljnici, poput **NIN-a**, **Vremena**, **Novog magazina** i **Nedeljnika** potpuno su kritični prema vlasti. Razlika postoji u intonaciji kritike. I dok u **Vremenu**, i donekle **NIN-u** (posebno domen unutrašnje politike i ekonomije) postoji potpuna, konkretizovana i žestoka kritika vlasti, dotle nedeljnici poput **Novog magazina** i **Nedeljnika** ističu umereniji ton u izražavanju kritičkih stavova. Oni daleko manje optužuju i vrše etiketiranje nego što je slučaj sa najuticajnijim srpskim nedeljniki **Vremenu** i **NIN-u**.

Na sličan način, nedeljnike možemo razvrstati prema spoljнополitičkoj orijentaciji. **Vreme**, **NIN**, **Novi magazin** i **Nedeljnik** su manje-više proevropski orijentisani. S druge strane, nedeljnički **Pečat** više nego jasno ističe antizapadni i posledično proruski stav koji treba da podupre nacionalistički diskurs koji je relevantno sličan dominantnom diskursu iz ratnih devedesetih.

Vreme, 31. 3. 2016.

Slika vlasti – autoritarna, nedemokratska, manipulativna, moralno sporna, bez ekonomskih rezultata, odraz društveno-istorijske dekadencije

Prikaz vlasti u nedeljnicima za period januar–mart 2016. godine sledi istovetnu matricu prikazivanja kakvu smo uočili u 2015. Reč je o sadržinski relevantno sličnim određenjima kako strukture, tako i načina funkcionisanja aktuelne vlasti. U prilog prikazu imidža vlasti potrebno je ukazati na međusobno povezane momente koji su uslovjeni specifičnim političkim trenutkom – izbornom kampanjom. Najpre, zbog potrebe kampanje na retoričkom planu, radikalno kritički natpisi imaju oštriji, više devalvirajući i optužujući ton. S druge strane, pored tog aspekta, radi se i o konkretizaciji kritičkog pisanja. Izvorna ideja ovog stila pisanja je da prikazivanjem konkretnih primera „pogrešne politike“ inicira revolt, bes i protest kod mahom nezadovoljnih birača.

Kako bi prikaz bio upečatljiviji, koristi se model personifikovane negativne kampanje. U središtu kritike je premijer i lider Srpske napredne stranke Aleksandar Vučić. U medijsko-političkom ratu različitim političkim tabora na sceni je intenzivna medijsko politička dijalektika: napad na Vučića napad je SNS i Vladu Srbije, Vladu Srbije i Srpska napredna stranka politički i medijski se napadaju stalnim napadom na Vučića. Ovaj obrazac pisanja preovlađuje u srpskim nedeljnicima i kontinuitetu se reproducuje, najverovatnije s ciljem da se politička opcija SNS demisionira stigmatizacijom lidera. U stvarnosti srpske političko-medijske borbe važi i obrnut proces. Naprednjaci uvećavaju političku dobit „igranjem“ na kartu Vučićeve popularnosti, koja je u aktuelnom političkom trenutku nepričekanena.

Da bi se prikazala struktura i način funkcionisanja vlasti potreban je osrvt na širi društveno-istorijski ili, preciznije rečeno, duhovno-materijalni kontekst. Teza o dekadentnom društveno-istorijskom trenutku počiva na tezi o duhovnoj dekadenciji i ulozi države, odnosno vlasti za njeno podsticanje i održavanje. Ovakav stav iskazuje književnik Dragan Velikić u intervjuu nedeljniku **NIN**. Nakon što je pobrojao koji sve projekti iz oblasti visoke kulture mogu biti ugroženi zbog budžetske štednje od strane Vlade, Velikić radikalno zaključuje kako se nalazimo u stanju duhovne dekadencije koju je svesno proizvela politička klasa na vlasti zarad sopstvenog samoodržanja: „...ova država svesno i namerno radi na gušenju duhovnog života svojih podanika. Tu se štedi. A ne štedi se na platama hiljada i hiljada partijskih aparačika, kojima je i ova vlast, kao i prethodne – omogućila sladak život na račun svih nas. Zato ta vojska parazita aklamacijom potvrđuje izbore, jer time misle da će uspeti da ukradu još jedan mandat. Pa uspeće, ako im dozvolimo.“¹

Sličnu karakterizaciju „duha vremena“ ponudila je Sanda Rašković Ivić, predsednica DSS-a: „...SNS-ovski put u svetlu budućnost samo je utopijska propaganda. Sadašnjost u njihovoj

¹ Dragan Velikić, „Država svesno guši duhovni život“, intervju sa Mićom Vujičićem, **NIN**, br. 3395, str. 11

režiji toliko je mučna, a taj ‘put u budućnost’ izgleda tako što je Vučić sa društvom uzjahaо narod i kreće na Zapad ka zalazećem suncu.“²

Namerno stvorena duhovna dekadencija gotovo se endemski nadovezuje na izrazito nepovoljne ekonomski podatke koji opisuju stanje stvari u današnjoj Srbiji. Nasuprot optimističnim stavovima premijera Vučića o ekonomskom boljitu i gotovo izvesnoj perspektivi boljeg života u skorijoj budućnosti, novinar lista **Vreme**, ugledni ekonomski analitičar Dimitrije Boarov, ukazuje na nisku stopu ekonomskog rasta koja karakteriše Srbiju danas. Srbija je, prema statistici koju navodi Boarov, zemlja koja ima najmanji rast ekonomije u regionu i ispod proseka je centralnoevropskih i istočnoevropskih zemalja: „U razdoblju 2008–2014 godine Srbija je zabeležila pad BDP-a od oko 0,5 odsto, dok je prosek pada Balkana bio 0,2 odsto, a region Centralno-istočne Evrope (CIE) imao je čak minimalan rast. I u poslednje tri godine (2012–2014), Srbija praktično stagnira sa prosečnim rastom od 0,3 odsto godišnje, dok Balkan raste po stopi od 1,8 odsto, a zemlje CIE po stopi od 1,9 odsto. Ni protekle 2015. godine komparacije nisu povoljne za Srbiju, jer je njen BDP, kako se zasad procenjuje, povećan za 0,8 odsto, dok je Balkan porastao za 2,4 odsto, a zemlje CIE za 2,7 odsto (podaci **Kvartalnog monitora**, koje navodi **Novi magazin**, 14. 1. 2016). Dodajmo ovim za Srbiju nepovoljnim komparacijama i prošlogodišnju Blumbergovu procenu da je Srbija među deset zemalja sveta sa najsporijim privrednim rastom i prognozu ove agencije da će u razdoblju 2014–2017 Srbija imati prosečnu godišnju stopu rasta od samo 0,29 odsto.“³

Istovremeno, nastavlja dalje Boarov, ozbiljan rast i ekonomski oporavak nije moguć ni u tekućoj 2016., i dolazećoj 2017. godini, kada će Srbija u proseku i pojedinačno upoređena sa drugim zemljama regiona biti na začelju po stopi rasta. Pesimistična projekcija rasta ujedno je, prema ovom ekonomskom analitičaru, dokaz da se još uvek ne veruje da Srbija ide u pravcu izgradnje dinamične tržišne privrede: „Da se u to još ne veruje (misli se na reforme i tržišnu privredu – prim. aut.) potvrđuje (opet) Blumbergova procena (koju prenosi Tanjug) da će u 2016. godini BDP Rumunije biti povećan za 3,8 odsto (ne isključuje se, međutim, ni recesija); da će BDP Makedonije biti povećan za 3,5 odsto; da će BDP Bosne i Hercegovine porasti za tri odsto; Bugarske za 2,5 odsto; Slovenije za 2,2 odsto. Prema drugim izvorima, u Crnoj Gori se 2016. godine očekuje rast od 4,1 odsto, a u Hrvatskoj 1,8 odsto. Znači, Srbija je, sa svojih 1,5% prognoziranog rasta, opet ‘tigar na repu svake regionalne tabele.’“⁴

Pored osporavanja priče o rastu koja je jedno centralnih mesta u medijskoj prezentaciji rada aktuelne Vlade Srbije, radikalno kritički su preispitani infrastrukturni projekti. Osnovna teza novinara Slobodana Georgijeva, urednika istraživačke mreže BIRN i komentatora lista **Vreme**, je da Vučićeva vlada ima jako malo, ako uopšte ima zasluga za rad na infrastrukturi: „Vučićeva reklamna parola ‘Ove godine izgradićemo više kilometara auto-puteva nego Nemačka’ podjednako dobro zvuči kao kada je njegov prethodnik iz devedesetih Mirko Marjanović

² Sanda Rašković Ivić, „Neću više da branim Koštunicu“, intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3401, str. 22

³ Dimitrije Boarov, „Najavljeni tigar, ispaljena raketa“, **Vreme**, br. 1308, str. 14-15

⁴ Isto, str. 15

posle ratova izjavljivao da Srbija beleži najveći privredni rast u Evropi.⁵ Iako, kako to navodi Georgijev, politički marketing deluje pomalo bizarno, realizacija posla nije nikakva Vučićeva zasluga, već je proizvod ugovora i kredita koje sklopila vlada DS, tačnije Vlada Mirka Cvetkovića: „...u budžetu Srbije je za 2016. opredeljen novac za deonice Obrenovac-Ub i Lajkovac-Ljig, gde je ove godine došlo do 55 odsto završenih radova (sada je 30 odsto urađeno), dok je deonica Ub-Lajkovac planirana da bude završena ove godine (do sada urađeno 89 odsto). Ovo se plaća iz ‘kineskog kredita’ koji je dogovorila vlada Mirka Cvetkovića 2010. godine. I većina drugih radova na izgradnji auto-puteva je dogovorena mnogo ranije, to su brojni dugoročni krediti koje je Srbija uzela kod međunarodnih finansijskih institucija kao što su Evropska investiciona banka i Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj.⁶ Istovremeno, novinar **Vremena** detektuje i čitaocu sugerše nedoslednost Vučićeve ekonomске politike i vizije obnove izgradnje, posebno u pogledu korelacije između zaduživanja i investicija u infrastrukturu: “Prethodnici se optužuju da su se besprizorno zaduživali, da su tako uništili srpske javne finansije, a uz pomoć tih kredita Vučić završava neke poslove koji mu dobro dođu u kampanji koju neprestano sprovodi.”⁷

Sam Georgijev pravi paralelu sa vremenom nakon bombardovanja i periodom obnove i izgradnje. Namera novinara je jasna. Pokrenuti asocijativni režim kod građana. Vratiti ih u devedesete. Pobuditi rezignaciju i podstaći protest. Vučić je isti Vučić iz devedesetih. Doduše, Georgijev daje primat Milutinu Mrkonjiću nad Vučićevom projektu izgradnje auto-puteva: “Gledano, Mrkonjićevo delo u oblasti obnove zemlje posle bombardovanja izgleda kao neverovatan poduhvat s obzirom da je Srbija bila u izolaciji, da nije bilo dela koji nije bio napadnut i potpuno i delimično uništen, da je društvo palo na najniže grane siromaštva, da su gotovo sve velike firme bile pred gašenjem, da nije bilo strane pomoći.”⁸

Nakon što je Slobodan Georgijev narativ o izgradnji autoputeva predstavio kao veštački konstruisanu političko-propagandnu aktivnost, nekadašnja novinarka **Vremena**, a trenutno novinarka **NIN-a**, Vera Didanović je ekonomsku politiku Vlade analizirala u kontekstu klasične propagandne matrice „obećano-urađeno“. Puko nabranje i istraživanje mogućnosti njihove realizacije sprovedeno je odveć mehanički bez nužne propratne analize okolnosti u kojima se vodi ekonomski politika. Među mnoštvom obećanja, sasvim namerno i krajnje sugestivno odabранo je obećanje o poboljšanju životnog standarda i njegovom izostanku. Simplifikovana propagandna matrica trebalo bi da uveri čitaoca da ga vlast obmanjuje, po pitanju koje u najvećoj meri, zaokuplja njegov život – očekivanje boljeg materijalnog položaja i mogućnost dostojanstvene egzistencije: “Sajt **Istinomer** pratio je sudbinu ključnog Vučićevog obećanja – onog o dolasku boljeg života. Od aprila 2011. kada je, u vreme štrajka glađu Tomislava Nikolića, rekao da će nam biti bolje nakon prvih šest meseci dolaska na vlast SNS, preko tvrdnji iz 2013, kada je s funkcije prvog potpredsednika Vlade obećavao mnogo bolju 2014., rok je nastavljao da sve pomera... Krajem 2013, bolja budućnost najavljivana je za 2015, ali je

⁵ Slobodan Georgijev, „Od Velike Srbije do velike mape Srbije,” **Vreme**, br. 1310, str. 12

⁶ Isto, str. 13

⁷ Isto, str. 12

⁸ Isto, str. 12

to obećanje važilo samo do kraja marta 2015, kada je dolazak boljeg života planiran za dve godine. U maju 2015, izbio je talas optimizma – ili je već godinu dana bila na pomolu odluka o vanrednim izborima – pa je značajniji boljitet bio najavljen za ovu 2016. godinu.⁹

Duhovno dekadentno društvo lišeno ekonomskih reformi, a samim tim i perspektive da dostigne skori i vidljivi boljitet, društvo skloni potčinjavanju lažnim obećanjima i slepom verovanju u političke i svake druge fikcije, kakvim su ga očrtali navedeni novinari i pripadnici kulturne elite, takvo je zbog specifične organizacije i načina funkcionisanja političkog poretku. Na čelu piramide političke vlasti je ključni politički akter, čovek najvišeg političkog autoriteta i podrške Aleksandar Vučić.

Njegova politička (dis)kvalifikacija je očigledna i konkretno razrađivana u mnogima aspekta: od psihološko-moralnog zaključno sa političko-vrednosnim. Negativna slika o Vučiću produkovana je sinergijom različitih stavova koje su u kontinuitetu iznosili različiti akteri javnog i političkog života. Autoritarnost, težnja ka potpunoj koncentraciji svih oblika političke i druge socijalne moći, potkopavanje demokratskih načela podele vlasti, podrivanje i praktično kršenje osnovnih ljudskih prava zajedno sa izrazito ideološki bezbojnom, nasilnom i manipulativnom prirodom vlasti predstavlja sažeti opis Vučićeve vladavine.

Ovaj opis se ni retorički ni semantički ne razlikuje od portreta koji je Vučiću tekstualno i vizuelno medijski „nacrtan“ na stranicama srpskih nedeljnika tokom 2015. godine. Ono što je specifičnost 2016. je da relevantno slične poruke dolazile od strane ideološki suprotstavljenih aktera. Tokom prvog tromesečja 2016. godine Vučić se našao na „liniji vatre“ različitih aktera javnog života.

Vučićeva vlast je, pored neskrivene autoritarnosti po svom nahođenju, duboko populistička i zasnovana na diletantima koji su praktično u svim institucijama sistema „Imate diletantku vlast koja je na to mesto došla raznim obećanjima o ispunjenju nada očajnog stanovništva. Ništa od svega obećanog nije ispunjeno. I dalje traje društvo zasnovano na diletantizmu. U poslednje vreme na mnogo važnih mesta u državi na vlast su došle absolutne neznalice i diletanti.“¹⁰

U nedemokratskom društvu krhkih institucija sa izrazito autoritarnim stilom vođenja politike, prirodno se gradi i kult ličnosti političkog lidera koji figurira kao vodeći autoritet stanovništva. I ovaj proces kreiranja slike o vođi sa neprikosnovenim autoritetom, već citirani reditelj Goran Marković vidi kao izraz diletantizma i lične opsesije vlasta Srbije: “Kult ličnosti koji Vučić gradi je prilično lična inicijativa i prilično je amaterski sprovedena u delo. Za Tita je radio ogromni državni aparat. Dior je dolazio da mu šije odela. Vučić je jedan mali, sitan igrač. Pokušava sam sobom ljudima da zagluši uši. Sve je to diletantski – kao i njegovo društvo, uostalom.“¹¹

⁹ Vera Didanović, „Bolji život i druge bajke,” **NIN**, br. 3399, str. 17

¹⁰ Goran Marković, „Do đavola sa strahom,” **Nedeljnik**, br. 219, str. 52

¹¹ Isto, str. 53

U društvu u kome preovlađuje autoritarni obrazac vladanja na koji se endemski nadovezuju populizam i težnja ka izgradnji kulta ličnosti neminovno se kao ključna karakteristika ljudi koji čine vlast pojavljuje poltronstvo: "Sve učestalija pojавa je da ministri u Vladi umesto da govore o vlasti, sistemu, pravnoj državi, institucijama, govore o Aleksandru Vučiću... ispada da niko ne kritikuje režim zbog potencijalno štetnih poteza, grešaka koje pravi, zloupotrebe institucija itd, nego svima smeta taj građanin Aleksandar Vučić. Šansa za demokratizaciju ovog društva rodiće se kada ova teza izumre kao pojавa. Do tada lagaće nas da neko ima nešto protiv 'premijera lično'. Iza te laži, međutim, jedna istina vrišti u samoočiglednosti: niko od ministara nema odrešene ruke kada je u pitanju njegov resor u pitanju, u sve se meša i o svemu odlučuje jedan čovek."¹²

Stavovi novinarke *Vremena* podudarni su sa gledištim Borisa Tadića, predsednika SDS. Analizirajući aktuelni politički trenutak, nekadašnji predsednik Srbije kaže: "Vučić kontroliše ne samo sve medije, već ukupne socijalne odnose, sistem finansija i medija. To je kontrola ukupnog socijalnog ambijenta u kome mediji postoje i to je mnogo opasnije od direktnе kontrole medija... Jedna od najvećih odgovornosti koju Vučić nosi u svom političkom delanju što je ukinuo politički dijalog, imamo monolog i na kašičicu puštanje rečenica opozicionih stranaka. Njihova tehnika je falsifikovanje prošlosti, ne samo svoje, već celokupne stvarnosti pre 2012. godine. Instrument im je isključivo optuživanje prethodne vlasti, to je njihov odgovor na svako pitanje već četiri godine. U politici sam 25 godina, ovako opasnu situaciju nismo imali."¹³

Istovetni stav o prirodi i načinu funkcionisanja vlasti izneo je predsednik Političkog saveza Demokratske stranke, Dragoljub Mićunović, koji u intervjuu za *Novi magazin* eksplisitno kaže: "Možda je novo taj stepen opsenarstva, populizma u izjavama, kao da niko nema oči ili novčanik, doručak pred sobom, ta komotna upotreba reči i ogromna količina mržnje nad političkom sirotinjom, manjinom u parlamentu. Stvara se virtualna stvarnost u kojoj smo najbolji i svi nas obožavaju, a u stvarnosti niti imamo bolji standard nego što smo imali, niti imamo više slobode nego što smo imali, niti imamo više pravde nego što smo imali.

Sve je u nazatku, a prikazuje se kao napredak i još nam govore kao maloj deci – 'biće bolje sutra'. Ovo se može proveriti, uzmite broj koji god hoćete. To sve omogućava ponovnu krizu institucija i tu smo u velikom problemu... Mi više nemamo parlament, to je sada vladina glasačka mašina i to po hitnom postupku. Na brzinu se radi, prema potrebama, pa najviše zakona ima naslov 'izmene i dopune', a onda ide 'zakon o izmenama i dopunama izmena i dopuna zakona'. Tu se na delu pokazuje ona čuvena izreka Svetozara Markovića da nema te varvarije u Srbiji koja ne može biti obučena u pravničko ruho. Onda imamo odsustvo pravosuđa, pravde, poštovanja zakona, a kad niko ne poštuje zakon imate totalnu korupciju, od najsitnije na šalteru do najveće kao što su netransparentni veliki ugovori i krediti, investicije, kako kažu."¹⁴

12 Jovana Gligorjević, „Klub slomljenih srca,” *Vreme*, br. 1310, str. 9

13 Boris Tadić, „Ja sam pao, može i Vučić,” razgovor sa Oljom Bećković, *NIN*, br. 3399, str. 11

14 Dragoljub Mićunović, „Ni mi nismo znali šta je vlast, a ovi su katastrofa,” razgovor sa Jelkom Jovanović, *Novi magazin*, br. 250, str. 19

NIN, 18. 2. 2016.

Politički poredak se na različite načine prikazuje kao simbioza autoritarnog lidera i njegovih poltrona. Varijacije u prikazivanju samo su nadopune ekstremno negativnog imidža koji je pripisan aktuelnoj vlasti. Jedna od karakteristika aktuelne vlasti i njenog prvog čoveka je otvorena sklonost ka manipulacijama, tačnije stvaranju lažne slike o sebi, kroz stalnu priču o političkim i drugim uspesima, ali kroz permanentno ubedljivanje u ispravnost svakog mogućeg postupka koji je učinila ili namerava da učini. Ovakav pristup prisutan je i u priči o izborima. Primer manipulativne prirode vlasti je priča o izborima, politici i matematičici koju je medijima ispričao premijer Aleksandar Vučić: "Ona zamajava narod i kad kaže da politika nije matematika. Lično je posvećen rejtinzima, fokus grupama, projekcijama izbornih rezultata i skladu sa tim planiranju matematičke formule koja će mu obezbediti još četiri godine mandata na temeljima ovog polovičnog koji je počeo 2014. godine. Nije mu zameriti. To rade svi političari ovog sveta. Ono što bi moglo nekog da irritira jeste prenemaganje, moralisanje i kukanje oko toga kako ga malo ko razume, mada je očigledno da je i to deo kampanje i nešto kao odgumljena karakterna osobina: posvećenik i poštenjačina u raljama račundžije."¹⁵

Ovom Žarkovićevom stavu koji potvrđuje autoritarno-manipulativnu prirodu valja dodati i još nekoliko dopuna. Reč je o korišćenju istorijskih i aktuelnih analogija ne bi li se tvrdjenje o nedemokratskoj suštini i praksi sadašnje vlasti učinilo sugestivnijim i kao takvo prijemčivim za čitalačku publiku.

Pišući lični osrvt, politički analitičar, urednik sajta NSPM i to vreme kandidat na izbornoj listi DSS-Dveri Đorđe Vukadinović, današnju Srbiju koja otvara poglavljaju u procesu evro-integracija upoređuje sa centralnoazijskim državama u kojima vlada autoritarni obrazac vladanja: "A šta radi opozicija? Koja opozicija? Zbilja, šta radi opozicija u Turkmeniji ili Uzbekistanu, šta radi u Turskoj, Saudijskoj Arabiji i Ujedinjenim Arapskim Emiratima? (Da ne pitamo baš za onu severnokorejsku). Hoću reći, položaj opozicije u Srbiji, kao i kritičke reči uopšte, na najnižem je nivou u 'novijoj srpskoj istoriji' i sva je prilika da će se u narednom periodu i uslovima predstojeće predizborne kampanje još dodatno pogoršati. Za to postoji bezbroj indicija. U suštini ovi izbori vode se oko toga hoćemo li krenuti ka ovim (centralno)azijskim i bliskoistočnim uzorima, ili će se kojim čudom zaustaviti ili bar usporiti proces pretvaranja Srbije u orijentalnu despotiju sultanističkog tipa."¹⁶

U aktuelnoj političko-medijskoj praksi, Vukadinović vidi „struktturni fašizam“, aktivistički prekor evajući političku i kulturnu elitu, što nije u istom stroju sa njim u borbi protiv političke i moralne pošasti koju, navodno, olicava vlada Aleksandra Vučića: "A sada kada im je pravi, struktturni fašizam (jer fašizam je uvek prvenstveno stvar forme, tj metoda, pa tek onda sadržaja) zakucao na vrata u neverici okreću glavu i zatvaraju oči. I čudom se čude šta ih/nas je snašlo. I koliko je malo spremno zlu da se suprotstavi. (Za razliku od vremena Đindjića, Košturnice i Tadića, pa čak i Miloševića, u neko doba-kada je više- manje bilo lako i veselo biti opozicija)."¹⁷

¹⁵ Dragoljub Žarković, „Vučićeve zamajavanje naroda-kampanjom će da se bavi deset dana, a već dve godine potpiruje žar obećanja i ljudima podgreva nadu da će biti bolje,“ *Vreme*, br. 1308, str. 4

¹⁶ Đorđe Vukadinović, „Zašto ste tako predivni ili šta nas snašlo i dokle će da traje?“, *Vreme*, br. 1309, str. 15

¹⁷ Isto, str. 16

Razrada Vukadinovićeve teze došla je od strane liderke njegove koalicije Sande Rašković Ivić, predsednice DSS-a. Doduše, liderka je za razliku od kandidata za poslanika, otišla mnogo dalje u procesu kreiranja negativnog imidža lidera SNS.

U intervju za nedeljnik *NIN* ona je sadašnju vlast uporedila sa Hitlerovom vlašću u Nemačkoj: "...18. januara kada je najavio izbore, ne u vlasti, nego u svojoj stranci... to je bilo propraćeno trominutnim aplauzom, što je jako podsećalo na neke situacije u Nemačkoj između dva rata."¹⁸

Istovremeno, srpskoj vlasti neretko sklon dnevni list *Informer* uporedila je sa radio stanicama u Ruandi koje su pozivale ni manje ni više nego na genocid. Ovo „analitičko otkriće“, naslednica Vojislava Košturnice, izložiće u sledećim rečenicama:

"Nezapamćena količina prostakluka. Imamo novinare koji liče na onog spikera iz Ruande koji je pozivao da pleme Hutu pobije i istrebi Tutse. Samo čekam trenutak kada će početi da poziva na linč i obračun sa članovima DSS i sa mnom lično, sve ide ka tome... Konkretno, Dragan J. Vučićević je portparol Aleksandra Vučića."¹⁹

Nakon političkih diskvalifikacija koje počivaju na brutalnim i netačnim analogijama, kritika Vučića manifestovala je vrlo jasne znake ličnog animoziteta koji je uskladen sa političkim etiketama, lišenim bilo kakve iole solidnije racionalne konstrukcije. Važno je politički žigosati na psihološki sugestivan način i tako da čitalac ne sumnja na iznete stavove bilo pisca, bilo sagovornika u intervjuima. Karakterističan primer ovakvih stavova je intervju Vesne Pešić nedeljniku *Nedeljnik*: "Srbija nije zaslужila da ima neučitivog predsednika Vlade koji svojim nastupima ponižava zdrav razum građana. Prirodno je da se građani ljute na njega što ne-prekidno izaziva nestabilnost, stvara afere i zavere, sam rezira državne udare, voli ulizice, diriguje policiji i tužilaštvu i mnogo više na narodne poslanike i novinare. A još je smanjio plate i penzije! Pa gde će mu duša?"²⁰

Kao stalni motiv u prikazivanju aktuelne vlasti koristi se već 2008. godine osmišljena i intenzivno i sistematski sprovedena kampanja podsećanja. Cilj kampanje da se slika o Vučiću fiksira, učini nepromenjivom i jednom za svagda negativnom. Sve negativne slike koje su vezivane za sumorne devedesete prenose se na Aleksandra Vučića, koji je ništa drugo do kopija Slobodana Miloševića i Vojislava Šešelja na vrhuncu njihove političke moći. Drugi važan, ni po čemu sporedan, efekat te kampanje je poništavanje bilo kakve Vučićeve političke transformacije, koja je započela 2008. godine formiranjem Srpske napredne stranke i traje i danas, kada aktuelni premijer Srbije kao merilo svog političkog uspeha, uprkos svemu, vidi napredak u članstvu u EU i reformski proces zamišljen po modelu izgradnje pravne države i dinamične tržišne privrede. Upečatljiv primer ove političko-medijske tendencije sadržan je u tekstu Jovane Gligorijević, zamenice glavnog i odgovornog urednika nedeljnika *Vreme*. Ova angažovana autorka sa jakim smisлом za stranačku propagandu pokušava da, evocirajući

¹⁸ Sanda Rašković Ivić, „Neću više da branim Košturnicu,“ intervju sa Oljom Bećković, *NIN*, br. 3401, str. 20

¹⁹ Isto, str. 24

²⁰ Vesna Pešić, „Sa nama stvarno nešto nije u redu,“ intervju sa Nenadom Čalukovićem, *Nedeljnik*, br. 211, str. 19

sećanje na istorijski sunovrat, spreči navodnu reafirmaciju lika i dela koja se, što direktno ili indirektno navodno događa, u dva kratka novinska teksta objavljena u *Politicu*.

No cilj Jovane Gligorijević nije davanje racionalnog suda o Miloševićevom vremenu, već otvaranje prostora za stigmatizaciju aktuelnog premijera Vučića u važnim trenucima predizborne kampanje: "Moramo da se setimo svega tačno onako kako je bilo da ne bismo poverovali u tekstove koje čitamo ovih dana povodom desete godišnjice Miloševićeve smrti. Da ne bismo poverovali Emiru Kusturici koji na stranicama *Politike* beatifikuje Miloševića, predstavljujući ga kao žrtvu globalne svetske politike. Ili, takođe u *Politicu*, Aleksandru Apostolovskom i njegovoj viziji Miloševićevog lika u ogledalu svakog ko je posle njega došao na čelo Srbije. Sve je to deo operacije: ako se Milošević od autokrate prepakuje u 'dobrog momka', ni oni koji su s njim stajali rame uz rame više neće biti loši momci. Moramo se sećati i kako je tačno bilo da bismo, ako ništa drugo, uočili ozbiljnu logičku grešku u tome da Aleksandar Vučić 12. marta polaže venac Zoranu Đindjiću, a samo nekoliko sati kasnije stranka čiji je predsednik obruši se na DOS kao na glavnog krvica za sva zla ovog sveta. Važno je da se sećamo kako je tačno bilo i zbog toga što oni koji tvrde drugačije, jednostavno – lažu."²¹

Na istom ideološkom tragu, nalazi se i reditelj Lazar Stojanović, koji politički i moralno krivi SNS za devedesete, i donekle, ali opet na čudan način jasno abolira DS i njene saveznike za neuspeh tranzicije posle pada Miloševića petog oktobra: "Prvi korak morao bi da bude utvrđivanje odgovornosti za tu krizu. Vlast za nju optužuje prethodnu, kada je Demokratska stranka vodila državu. Verovatno je da oni nisu popravili stanje koje su zatekli najviše koliko su mogli. Međutim, ono što su nasledili bila je potpuno rasturenata država u kojoj je povlašćen položaj imala jedna strana sila, opljačkana i razorenata privreda, korumpirano i pauperizovano društvo, nacifikovani mediji u funkciji etnocentrične politike i razbijena srednja klasa. Možda demokrate nisu to dovoljno popravile, ali pokvarile svakako nisu. Paradoksalno je što su ovi koji sada čine vlast isti oni koji su pod Miloševićem tu državu zločinački razorili, a sada to pripisuju nekom drugom. Bez otvaranja pitanja o toj odgovornosti u Evropu će nas možda i primiti, ali mi Evropljani time nećemo postati."²²

Pored optužbi za nasilje i manipulaciju, u nedeljnicima su se često mogle pročitati direktnе ili indirektne optužbe za korupciju. Najilustrativniji primer u pogledu korupcije je intervju lidera Pokreta „Dosta je bilo“ Saše Radulovića. Radulović, koji je svojevremeno bio ministar u vladu u kojoj je učestvovao Aleksandar Vučić, tvrdi da je aktuelni premijer Srbije ni manje ni više nego „centar korupcije u zemlji“. Snažni moralistički patos njegovog obraćanja prepoznaće se u sledećim navodima: "Vučić je centar korupcije. Imao sam konflikt sa Aleksandrom Vučićem jer mu nisam dozvolio da preko Fonda za razvoj firmi koja je zakupila 'Fidelinku' Čedomira Jovanovića odobri kredit. Vučić me je zvao u Vladu da bi me, kao i Miroslavu Milenoviću, sklonio sa istraživanja 24 sporne privatizacije. Svi predmeti su na kraju završili u fioci, osim slučaja Mišković, ali premijer sve radi da i taj predmet nestane."²³

21 Jovana Gligorijević, „Sećanje na zla vremena“, *Vreme*, br. 1315

22 Lazar Stojanović, „NATO nema alternativu“, *Vreme*, br. 1310

23 Saša Radulović, „Vučić je centar korupcije“, *NIN*, br. 3400, str. 16

Ideološki bezbojna i vrednosno nekonistentna orijentacija Aleksandra Vučića jedna je od tema pisana nedeljne štampe u periodu januar – mart. Aktuelni premijer Srbije u tom vremenskom trenutku, našao se na liniji vatre kako desničarskih lidera i stranaka, tako i lidera i stranaka evropske opcije.

Uvod u ideološku stigmatizaciju Vučića, tačnije pledoaje za dokazivanje da je njegova politika lišena bilo kakve vrednosne komponente. Prikivena poenta ovog pisanja je pokazati da je Vučić isključivi tehničar vlasti, lišen bilo kakvih skrupula, potpuno posvećen manipulaciji i represiji u cilju sve veće i veće koljčine političke moći, koju je razume se, spremjan da kontinuirano brani i obnavlja bez obzira velike i fatalne istorijske ishode njegove vladavine. „Ideološku bezbojnost“ Vučićeve politike, pocrtaje novinarka lista *Vreme*, već pominjana Jovana Gligorijević. Ova autorka tvrdi da je Vučićeva proevropska politika obična farsa, budući da je on svojom političkom praksom obesmislio sve ključne ideološke topose evroreformskog diskursa i prateće prakse: „Veliko ispumpavanje političkog sadržaja u Srbiji upravo je obavio Aleksandar Vučić. Zato vrednost: Evropa, građansko društvo, vladavina prava, institucije, zahvaljujući aktuelnoj praksi zvuče šuplje, kao puke ljuštture koje su nekad imale značenje.“²⁴ Onoliko koliko Vučić nije i ne može biti zastupnik proevropske političke opcije, Vučić to nije i kada je reč o nacionalnoj ili nacionalističkoj opciji u okviru koje je politički nastao i formirao se kao značajna politička i javna ličnost.

O nedostojnosti Vučića za oreol srpskog nacionaliste i samim tim „vrhunskog patriote“, govori njegov nekadašnji šef i haški optuženik, Vojislav Šešelj. Suštinski povezujući Vučića sa Tomislavom Nikolićem, Šešelj tvrdi da je Vučić svojevrsni ideološki otpadnik od srpskog nacionalističkog diskursa i političke prakse: "...Da su oni moji 'sinovi' (misli se na Tomislava Nikolića, Predsednika Srbije i Aleksandra Vučića, premijera Srbije prim. aut.), ne bi okrenuli čurak naopako, ne bi promenili ideologiju i politiku za 180 stepeni, ne bi izdali SRS.“²⁵

Treba primetiti da postoji značajna semantička, a donekle i retorička srodnost u stavovima o Vučiću koji dele urednik istraživačkog tima BIRN-a Slobodan Georgijev, i njegov politički neistomišljenik, lider SRS-a Vojislav Šešelj.

Ovo preklapanje horizonta smisla dvojice pomenutih aktera javnog i političkog života pokazuje osnovanost teze da je predizborna kampanja na jednostavan način ujedinila opoziciju.

„Mesto susreta“ je stav o unutrašnjopolitičkim prilikama u Srbiji – tehnologija vlasti i položaj i status medija.

Govoreći o izborima, tačnije tehnologiji njihovog održavanja u proteklete dve godine, novinar *Vremena* i prvi čovek BIRN-a, Slobodan Georgijev, insistira da su lokalni izbori održani u Srbiji u poslednje dve i po godine pokazali nesvakidašnji uticaj nasilnog ponašanja u odnosu na političke protivnike i značajan pritisak na lokalno stanovništvo: "Zajedničko tim događajima

24 Jovana Gligorijević, „U kolonu po jedan“, *Vreme*, br. 1308

25 Vojislav Šešelj, „Vučić je moj najveći pedagoški neuspeh“, intervju sa Oljom Bećković, *NIN*, br. 3404, str. 9

da su u Mionici, Odžacima, Vrbasu ili Lučanima dolazili ljudi sa strane i vršili pritisak u korist naprednjačke liste, i da su u pojedinim slučajevima pojedini ljudi bili napadnuti, prebijeni, a neke glave polupane, a da nikad nismo saznali ishod tih napada.²⁶

U svom „istraživačkom postupku“, Georgijev nastoji da identifikuje „specijalni tim“ SNS koji sprovodi torturu i vrši navodni pritisak na lokalno stanovništvo. Priča o sprezi Aleksandra Vučića, lidera SNS-a, i njegovih „borbenih odreda“ seže u 2011. godinu. Georgijev piše: „Ostalo je zabeleženo da je Vučić u vreme krize u Jarinju 2011. godine hvalio Veselinovića, govorеći o drugom preduzetniku sa Kosova Branku Milkoviću kao prvom kriminalcu koji je dobio poslove od tadašnje vlade demokrata. Takav Vučićev stav koristi se kao potvrda teze o kojoj se javno čuti u Srbiji: navodno, Vučić je kontrolisao Veselinovića i njegovu ekipu tokom dešavanja na Jarinju i docnije ga uveo u građevinske poslove kada je preuzeo vlast. Zauzvrat, Veselinović je tu kada treba da pomogne sa ‘svojim ljudima’ da se neka lokalna vlast preuzme. Za ovakve tvrdnje ne postoje direktni dokazi, a kao posredni se koriste činjenice da je Veselinović poslednjih godina napredovao u preduzetništvu i da pored poslova na izgradnji puteva u Srbiji postao i vlasnik velikog hotela na Kopaoniku u prvoj zoni i da je taj hotel mesto na kome je viđen neki od saradnika Aleksandra Vučića.“²⁷

Na klimavoj osnovi zasnovan zaključak ipak nije osujetio autora teksta da prikaže izbore i atmosferu tekuće izborne kampanje kao više nego spornu. Racionalna osnova nije utemeljena na činjenicama. Dokazi su posredni i vezani su jačanje ekonomskih moći Veselinovićevih firmi. Reč je o sumnjičenjima, zasnovanim na nikad dokazanim koïncidencijama. Istraživačko novinarstvo u izvedbi Slobodana Georgijeva je na niskom intelektualnom nivou. Reč je spoju teorije zavere, averzije prema bogatim ljudima i političarima na vlasti sa aromom propagandističkog etiketiranja. Ako bi se posmatrao širi politički kontekst koji se vezuje za datum nastanka, tekst je usklađen sa legitimacijom političke ideje o internacionalizaciji izbora koji je plasirao lider Demokratske stranke Bojan Pajtić.

Ipak, ono što je posebno zanimljivo je semantičko, donekle, i retoričko preklapanje između stavova proevropski opredeljenog novinara BIRN-a, Slobodana Georgijeva i lidera desne anti-evropske Srpske radikalne stranke Vojislava Šešelja. U intervjuu sa Oljom Bećković, govorеći o regularnosti izbora, lider radikala tvrdi sledeće: „Pitanje: Niste učestvovali na lokalnim izborima zbog, po vašim navodima, ‘bataljona ošišanih čelavaca koji vode na izbore’ Ko su ti ‘mafijaši, čelavci, kriminalci’, odakle se dovode?“

Šešelj: Oni se uglavnom dovode iz Beograda, ali iz drugih mesta u Srbiji. To je kampanja ‘primamljivanja’ i ‘zastrašivanja’ u isto vreme. Dele narodu razne životne namirnice, belu tehniku, šta im padne na pamet. Onda kreću ti odredi koji služe za zastrašivanje, kucaju čoveku na vrata i zovu ga da ide na izbore, nude 2000-3000 dinara za jedan glas, pa kontrolisu na izborima kako će ko glasati.

26 Slobodan Georgijev, „Čuvari napredne Srbije,“ *Vreme*, br. 1309, str. 5

27 Isto, str. 6

Pitanje: Da li je to nasleđe od radikala?

Šešelj: Ne, to nikada nismo radili. Ovakvo nasilje i potkupljivanje nije bilo ni kod socijalista 90-tih, iako bilo svašta. Ovo što sada rade naprednjaci nikada ranije nismo radili.²⁸

Da bi upotpunili prikaz slike vlasti, tačnije Aleksandra Vučića kao njenog glavnog i nepriksnovenog predstavnika, valja se osvrnuti i na još jedan intervju objavljen u uglednom nedeljniku *NIN* od 28. 01. 2016 godine. U pitanju je intervju koji je radila poznata novinarka Olja Bećković sa prof. dr Srbijankom Turajlić, nestranackom građanskom aktivistkinjom.

Tekst pod nazivom „Mi se neprekidno ponižavamo“, nosi karakteristična obeležja slike vlasti u javnosti Srbije, ukazuje na ključne momente radikalno kritičkog diskursa, pokazuje njegove prepostavke, strukturu i način izvođenja zaključaka. Uz to, pored saznanjog, retoričkog aspekta, intervju odiše snažnim zalaganjem za političkim aktivizmom u političkoj arenii. Intervju je paradigmata angažovanog društveno-političkog aktiviste, tačnije nestranacke ličnosti koja se potpuno i bez ikakve ograde uključila u propagandnu političku borbu, sa još većim moralističkim žarom nego što je to slučaj kod stranačkih lidera, pratećom indignacijom i voljom za političko sukobljavanje.

Pod lupom Srbijanke Turajlić premijer Srbije Aleksandar Vučić je antidemokrata, prevaranta koji neprekidno ponižava građanstvo, posebno sopstvene saradnike, čovek koji vodi u katastrofu, gušitelj sloboda i prava, svemoćni autoritarni kontrolor medija, nasilnik koji ruši demokratska pravila igre. Naslov intervjuja smišljen je sa ciljem da pobudi autentično negativno osećanje poput dubokog razočarenja i besa kod čitaoca, i to jedino i isključivo zbog politike vlasti. U cilju pobuđivanja ovakvih afekata pribegava se jakim moralno i psihološki negativnim terminima kojima se objašnjavaju složeni politički i širi socijalni procesi. Vučićeva odluka sa raspisivanje izbora posmatra se kao „...bahato izrugivanje sa demokratijom i demokratskim pravilima.“²⁹

Vučićevu navodno rušenje demokratije ide uporedno sa izgradnjom poretka laži i obmane koji se kontinuirano i intenzivno (samo)obnavlja: „Bojim se da će pobediti neshvatanje većine građana da žive u vanrednoj laži. Uz pomoć medija Vučić je uspeo da stvori opsenu kako je on supermen, spremam na sve, na svaku žrtvu samo da njima bude bolje. Nažalost većina i dalje u to veruje. Ali, nijedna opsena nije uspela da opstane. Na kraju mora da pukne kao balon od sapunice, samo je pitanje kada. Plašim se da smo osuđeni da još četiri godine živimo u toj laži.“³⁰

U „nedemokratskom poretku velike laži“ vlada „prevarant“ i „uobraženi mesija kome uvek neko smeta“. Pomenute dve kvalifikacije vidljive su u sledećim mestima iz intervjuja: „Nije problem da li Vučić ide ili ne ide ka Evropi, problem je sa tom nestvarnom bahatošću kojom

28 Vojislav Šešelj, „Vučić je moj najveći pedagoški problem,“ intervju sa Oljom Bećković, *NIN*, br. 3404, str. 24

29 Srbijanka Turajlić, „Mi se neprekidno ponižavamo,“ intervju sa Oljom Bećković, *NIN*, br. 3396, str. 16

30 Isto., str. 16

vlada ovom zemljom, moj problem je što se pokazao kao najobičniji prevarant... On je rekao da neće biti partijskog zapošljavanja, zaposlio se enormno mnogo ljudi, neko ga je pitao za to, odgovor je bio fascinantan – dajte mi njegovo ime i prezime... Onog momenta kada svečano obećaš da nema partijskog zapošljavanja i dovedeš kuma na mesto Elektromreže Srbije, ti si zapravo najobičniji prevarant.”³¹

Na pitanje novinarke „Da li ste umišljena elita?”, Turajlić odgovara „Pre će biti da je on umišljeni mesija koji uobražava da mu neko smeta.“ Nakon moralno – psihološke degradacije Aleksandra Vučića, sledi spoj moralističkog pesimizma i poziv na političku podršku Demokratskoj stranci, zasnovanoj na racionalno spornim osnovama. Jezik sagovornice zadržava notu lične kolokvijalnosti i ide uporedo sa naivnim aktivističkim apelom za podršku jednoj od strana u političkom sporu. Intelektualka na javno-političkoj sceni koja bi prema definiciji trebalo da bude nepristrasna i moralno dosledna, postaje propagandist prvog reda. Reči su instrumenti borbe za stvar partije:

„Ja počinjem da se plašim da mi gubimo osećaj šta je pristojno, a šta nije. Mi se neprekidno ponizavamo.”³² U duhu već pomenutog političkog aktivizma izloženi su i sledeći stavovi: „Mislim da je tema ovih izbora ‘ajmo da glasamo za promenu’ zato što je izvesno da nas ovo u čemu živimo vodi u katastrofu i to sa demokratskim snagama.”³³

Promena čiji bi politički nosioci bili predstavnici petooktobarske Srbije ima opravdanje u navodno stečenoj svesti DS i njenih partnera da su 2012. godine bili kažnjeni na izborima. Gubitak izbora je komparativna prednost u odnosu na Vučića: „Kada bi se demokrate vratile na vlast, morale bi da vladaju sa sveštu da će biti kažnjeni ako ne rade dobro, jer im se to već jednom desilo. Vučiću se to nije desilo.”³⁴

Kratak osvrt na imidž vlasti u srpskim nedeljniciima u periodu januar-mart 2015. godine, pokazao je da se konstrukcija imidža isključivo svela koncipiranje negativnih stavova o ključnom akteru vlasti u Srbiji – Aleksandru Vučiću.

Predsednik Vlade Srbije posmatran je iz vizure čitavog niza raznovrsnih negativnih odrednica. One obuhvataju spektar sledećih pojmoveva: autokrata, manipulant, diktator, prevarant, „uobraženi mesija“, ideološki bezbojan, nasilnik, bahat, osion, nalik Hitleru, politički srođan centralnoazijskim diktatorima... Koncentracija velikog broja negativnih odrednica personifikovanog karaktera pokazuje da je protiv vlasti u Srbiji, tačnije protiv njenog prvog čoveka, vođena kampanja po modelu personifikovane negativne kampanje. Cilj ove kampanje bio je da kroz svojevrsnu „medijsku radijaciju“ negativnosti pobudi osećanje besa i indignacije i podstakne na antivučićevski aktivizam. Oštar ton i stalno akcentiranje određenih opredeljujućih političkih poruka razumljiv je u kontekstu u tom trenutku aktuelne intenzivne predizborne kampanje.

31 Isto, str. 17

32 Isto, str. 17

33 Isto, str. 16-17

34 Isto, str. 17

Slika opozicije – javnomnjenjski slaba, fragmentarizovana, pred izazovom opstanka, spornog moralnog i političkog kredibiliteta, poželjna kao jača, ponekad spornog patriotskog opredeljenja

Slika opozicije je nijansiranija i složenija nego slika vlasti. Vlast je suštinski prikazana negativno, dok su nedeljnici i uredničke kolumnе opoziciju prikazivali na više različitih nivoa. Ova okolnost je pomalo paradoksalna imajući u vidu stepen podrške vlasti i opozicije u javnosti. I dok je mnogo superiornija vlast prikazana izrazito negativno, dotle je opozicija imala nešto drugačiji, manje oštar i ideološki zaoštren tretman, izuzimajući Šešeljeve radikale, koji su uglavnom imali isti negativni imidž koji im je pripisan još tokom ratnih devedesetih. Građanska i proevropska opozicija, osim u nedeljniku **Pečat**, nije naročito negativno preispitivana i osporavana. Jedino upečatljivo osporavanje u proevropskim nedeljniciima proizašlo je iz saznanja da ova politička grupacija nije politički snažnija, a samim tim konkurentnija SNS-u na prenatrpanom političkom tržištu. Naročitim zamerki na period u kojem je rukovodila državom nije bilo, niti su zamerke bile oštrote usmerene ka liderima i političkim stavovima u kampanji. Naprotiv. U određenim tekstovima i intervjuima, pravila su se oštra kontrastiranja između aktuelne, Vučićeve Srbije i nekadašnje Srbije petooktobarskih pobednika (najdirektniji primeri „Mi se neprekidno ponizavamo“ intervjyu sa prof. dr Srbijankom Turajlić, **NIN**, 28.01.2016. i Jovana Gligorijević “Sećanja na zla vremena”, **Vreme**, 17.03.2016.), s ciljem pravljenja indirektnog alibija petooktobarskoj političkoj eliti.

U klasičnom propagandnom ključu suprotstavljaju se dve Srbije: 1) Srbija devedesetih, za koji krivicu uprkos minornoj političkoj ulozi u tom istorijskom trenutku, ima aktuelni premijer Vučić; 2) Srbija posle pada Miloševića do 2012. koja, uprkos svim nedostacima, nadilazi apokaliptičnu Srbiju Miloševićevog vremena i sadašnji politički trenutak. Ovaj novinarski narativ dodatno je podržan eksplicitnim izjavama opozicionih lidera koje su se mogле pročitati u brojnim intervjuima tokom prva tri meseca (kao karakterističan videti intervju bivšeg predsednika Tadića u **NIN**-u „Ja sam pao, može i Vučić“, 18. 02. 2016.)

Ljiljana Smajlović, glavna i odgovorna urednica **Politike**, odslikavajući stanje u političkom životu u Srbiji prikazala je slabost opozicije kao političku slabost nacije ali i same Vučićeve vlasti: „U srpskom kontekstu... velika slabost Vučićeve opozicije u sebi krije isto tako veliku opasnost i za Srbiju i za Vučića“. Ova slabost nacije i posledično premijera ogleda u snažnoj liniji podele koja je napravljena u srpskom društvu. Zbog toga se urednica **Politike** pita da li su i zašto izbori neophodni, uzimajući u obzir podelu kao ključnu reč koja definiše srpsko društvo: „Jesu li izbori zaista rešenje za podele i političku mržnju? Hoće li ih u kampanji biti manje ili više? Je li vlast dužna da sama sebi izgradi snažnu i principijelu opoziciju?“³⁵

Najupečatljiviji kritički prikaz opozicione scene u štampanim medijima, bez ikakvih moralističkih skrupula, stilskog doterivanja i krajnje politički nekorektno, delo je uredni-

35 Ljiljana Smajlović, „Stanje nacije“, **Politika**, 14. 01. 2016, str. 5

ka **Informera** Dragan J. Vučićevića. Britak jezik, oštре rečи, personifikovana kritika čine srž Vučićevićevog spisateljskog pristupa. Sadržinski gledano, njegov diskurs predstavlja spoj nekoliko momenata koji formiraju slike opozicije kao političkog aktera: nedostatak moralnog kredibiliteta, korupcija, prozapadna, tačnije EU i NATO orientacija, destruktivna i društveno-istorijski opasna „družina“.

Moralistički diskurs Vučićevićeve kolumnе baštini niz elemenata – osporavanje kredibiliteta i programa i lidera. Vučićevićev govor je kritika *ad hominem* i nosi snažni emotivni naboј. Vokabular ovog autora prožet je psovskama, optužbama, mnogim teškim rečima, neretko etiketama. Brutalan jezik treba da pokaže ozbiljnost stvarnih ili navodnih moralnih prestupa opozicionih lidera i njima naklonjenom delu javnosti. Istovremeno pobuđivanjem besa i indignacije postižu se dva uzajamno povezana efekta - sprečava se omasovljenje opozicionog delovanja i drži negativna tenzija stanovništva usmerena protiv opozicionih lidera i partija.

Opozicija je stavljena u širi kontekst mogućeg pojma socijalnog haosa. Štaviše, ona ima ulogu da društvene nemire samostalno podstakne i po mogućству uverljivo politički artikuliše. Opozicija kao deo šireg konteksta – spoljnopolitičkog i unutrašnjopolitičkog – pojavljuje se kao njegov tvorac i izvršilac. Ukratko, haos je stanje u kome opozicija jedino može smisleno funkcionisati: „Nova godina doneće nam, kako je i red, svašta novo. U srpskoj politici, sasvim sigurno, sve će ostati po starom. Ista meta, isto odstojanje. Isti Vučić, ista opozicija. Isti mediji, isti tajkuni. Isti interesi stranih sila, iste ambasade... Ni haos, onaj dnevopolitički haos, onaj medijski haos koji se svakoga dana čita na naslovnim stranama i u udarnim vestima neće biti nov. Samo će taj haos u ovoj 2016. biti znatno jači! Ele, da bismo razumeli šta nas u ovoj godini čeka moramo najpre razumeti čija se sve sudbina rešava i čiji su milionski interesi ove prestupne 2016. na tapetu. Ovo je godina u kojoj će Miškoviću biti doneta presuda. Ovo je godina u kojoj će Pajtić posle 16 godina izgubiti vlast u Vojvodini. Ovo je godina u kojoj će najmanje jedne, a verovatno i dvoje dnevnih novina suočene s tržištem morati da se ugase. Ovo je godina u kojoj će Vučić, ako zaista hoće da Srbija bude pravna država, morati da primeni zakon na sve, pa i na one koji svoje smrdljive pljačkaške kombinacije kriju iza vizitkarti kontroverznih medijskih biznismena. Ovo je, konačno, godina u kojoj će Srbija, suočena sa sve konkretnijom NATO pretnjom svuda u okruženju morati da doneše stratešku odluku o naoružavanju. Ovo je godina, da ne zaboravimo, u kojoj će Srbija biti pod najvećim mogućim pritiskom Zapada da se odrekne same sebe tako što će se odreći ‘majčice Rusije.’“³⁶

Put ka prevazilaženju haosa su izbori na svim nivoima vlasti. Vanredni parlamentarni, redovni pokrajinski i lokalni. Izbori su, smatra urednik **Informera**, „jedino dobro rešenje“. Oni se posmatraju kao politička šansa da se poraze svi protivnici Vučićevog političkog kursa. Istovremeno, predstojeći parlamentarni izbori, trebalo bi da budi i poslednji „vanredni izbori“. To znači da bi ponovo legitimisana vlast Vučića i SNS-u učvrstila pozicije i produžila mandat do 2020 godine: „Vanredni parlamentarni izbori nisu jedino moguće, ali bez sumnje danas u Srbiji jesu jedino dobro rešenje. U atmosferi svakodnevnog polit-medijskog haosa koji

36 Dragan J. Vučićević, „Godina haosa“, **Informer**, 10. 01. 2016, str. 5

nameće velika većina novina i televizija, u situaciji kada se bezmalo svakoga dana lansiraju sve nove i nove lažne afere čiji je jedini smisao akumulacija besmisla, u trenutku kada i Javni medijski servis Srbije najotvoreno radi protiv većinske Srbije, u poziciji kada se svaka iole dobra vest sistemski zatrjava gomilom beskrupuloznih laži, Vučić u stvari mora. On mora da na prolećnim vanrednim izborima još jednom dokaže svoj legitimitet. A ti sad već sasvim izvesni vanredni parlamentarni izbori da bi imali smisla moraju da budu jasno oraćeni jednim jako važnim uslovom. Premijer i njegovi naprednjaci moraju, naime, Srbima jasno i glasno da kažu da su ovo poslednji vanredni izbori na koje idu. Dakle, ako i ovoga puta dobiju najviše glasova, onda njihova prva, neopoziva odluka mora da bude: Sledeći izbori su 2020! I nema više vanrednih izbora bez obzira na bilo kakve kampanje i medijske afere. Naredne četiri godine moramo da potrošimo na rad i na državu. I tačka.“³⁷

Vučićevićeva slika Srbije je manihejska. Postoji podela na političko i moralno dobro i političko i moralno zlo. Ulogu pozitivnog junaka „naše srpske političke priče“ Vučićević je dodelio lideru SNS-a, Aleksandru Vučiću. Svi ostali, izuzimajući Vojislava Šešelja, na drugoj su političko-moralnoj strani. Oni su politički i moralni negativci. Sklonost ka snažnoj polarizaciji elite prenosi se i na podelu medija. Oni se po istom moralno-političkom ključu dele:

1) slobodne i posvećene istini i dobru za Srbiju i 2) medije koji pod uticajem poraženih političkih grupa koje su bile na vlasti do 2012. godine, tajkuna i zapadnih centara moći.

Podela na dve Srbije, kao metodološko načelo u pristupu akterima, događajima i političkim procesima, doći do izraza u Vučićevićevom prikazu rasporeda političkih snaga na političkoj sceni u Srbiji i njenom ideološkom profilu.

Na jednoj strani su Aleksandar Vučić, SNS i njegovi koalicioni partneri, a na drugoj su sve ostale političke stranke, koje su ujedinjene u bespoštедnoj borbi protiv SNS-a i njegovog lidera. Ova tipologija uključuje i koalicionog partnera SNS, Socijalističku partiju Srbije. I SPS i ostalim partijama cilj je rušenje SNS-a i Vučića zbog jasnog cilja – povratak na vlast i zgrtanja velike količine materijalnog bogatstva. Posvećene tom cilju, antivučićevske snage osloniče se na ideju o ujedinjenju uz simulaciju da ih, zapravo, nema kao relevantnih političkih aktera: „Čeda Jovanović je pre više od godinu dana rekao da se Dačićeva politička strategija svodi na to da kad najde medved on legne i pravi se mrtav. Biće da su se u osvitu predizborne kampanje za prolećne vanredne izbore i Dačić i Čeda Šiler i svi ostali koloritni likovi onoga što pretenciozno samo sebe zove srpskom opozicijom, a zapravo je raspadnuta Demokratska stranka, prisetili baš te strategije. Pokušaće da prevare ‘medveda’ tako što će se praviti ‘mrtvi’. Da uprostim, oni svi zajedno - od SPS, preko DS i LDP, pa sve do DSS i Dveri - ići će na izbore u tri, četiri, možda i pet kolona sa samo jednom idejom: da osvoje bar jedan glas više od Vučićevih naprednjaka. A onda će, preko noći, ‘oživeti’ i napraviti vladu svih protiv jednoga.“³⁸

37 Dragan J. Vučićević, „Biće to poslednji vanredni izbori“, **Informer**, 16. 01. 2016, str. 5

38 Dragan J. Vučićević, „Svi protiv jednog“, **Informer**, 30. 01. 2016, str. 5

Ono što važi na nivou rasporeda političkih aktera koji ulaze u izbornu trku, važi i na planu ideološkog ili idejnog sukoba u srpskom društvu i politici. Podela na dve Srbije, prvenstveno je podela između Vučićevog koncepta reformi i koncepta lišene bilo kakve jasne sadržine i političko-istorijske odgovornosti: "Ta jedna jedina ideja jeste Vučićeva ideja o Srbiji ujedinjenoj oko Srbije. Ovo sve drugo, više ili manje očigledno, svodi se na onu od silne upotrebe već izlizanu parolu: 'Vučiću, pederu!' Jer, da nije tako, da se u srpskoj stranačkoj politici danas vodi računa o bilo čemu drugom osim o golum ličnom, uglavnom finansijskom interesu, da prokleti prljavi keš među stranačkim liderčićima nema status vrhovnog božanstva, pa onda sigurno ne bi bilo moguće da se na jednom zadatku ujedine Sanda Rašković Ivić, Bojan Pajtić, Boris Tadić, Borko Stefanović, a preko Ružića i Mrkonjića čak i Ivica Dačić."³⁹

Opozicija je vrlo jasno prikazana kao politički štetna. Njen, prema Vučićeviću, politički štetan uticaj ogleda se u zanemarivanju brige za opšte dobro i shvatanju politike kao sredstva za sticanje moći i privilegija. Zarad opstanka u borbi za privilegije i političku moć stvaraju se koalicije, a one su prvi i nužan korak ka osvajanju vlasti. Moralističku kritiku opozicije ispričanu sažetoj i sugestivnoj formi, možemo prepoznati u sledećim mestu iz teksta glavnog urednika *Informer*: "Koalicije se prave samo da bi se preskočio cenzus, a na funkcije se juriša samo da bi se otelo što više keša. Svako ko tvrdi drugačije ili je glup ili je plaćen da laže... Glasajte za mene da bi meni bilo bolje, ako većina poveruje u bajke onih koji su ovu zemlju i narod varali i pljačkali kad god su mogli, onda će to značiti da Srbija ne zасlužuje budućnost."⁴⁰

Snažna polarizacija političke scene, bilo na nivou rasporeda političkih aktera, bilo na nivou idejnih orientacija, transponuje se i na spoljnopolitički plan. Prema Vučićeviću, u Srbiji postoji podela na patriotske, prosrpske političke grupacije, koje olicaava Vučićeva koalicija i SRS Vojislava Šešelja, i evrounijatske, tačnije proevropske stranke, u koje se ubrajuju sve druge stranke, s tim što su tokom kampanje Dveri u dnevnom listu *Informer* dobole naglašeno američki predznak.

Važan element u Vučićevićevom odslikavanju političkog trenutka je i polemika među medijima. I u slučaju medija, kao i političkih aktera, figurira podela koja je strogo ideološka i politička. Postavljajući se nasuprot novinarskoj eliti iz prethodne DOS-ove epohe, Vučićević dosta oštro polemiše sa NUNS-om, istraživačkim mrežama, poput BIRN-a, CINS-a, i KRIK-a. Sve pomenute medijske kuće zajedno sa određenim skupom stranaka i nevladinih organizacija Vučićević stavila u front čiji je zajednički imenitelj – bespoštedna borba protiv Vučića koja se ogleda u nameri da se restaurira politički poretk promena 2012, tačnije 2014. godine. Negativna opsesija Aleksandrom Vučićem ima kao ishod prljavu političku kampanju. Kampanju defaminacije prvog čoveka srpske politike, rušenje njegovog autoriteta i ličnog kredibiliteta: "Predizborna kampanja pred nama biće, nemojte imati nikakvih iluzija, smrdljivo polit-medijsko živo blato u kome će drugosrbijanska žuta ološ-elite pokušati da udavi normalnu i poštenu Srbiju. Ovo je, da se razumemo, poslednja politička šansa za Pajtića,

39 Dragan J. Vučićević, „Kraj ideologije,” *Informer*, 12. 03. 2016, str. 5

40 Isto, str. 5

Tadića, Živkovića, Čedu Jovanovića, Šutanovca, ali i Ružića i Mrkonjića i sve ostale njima slične politikantske nitkove i secikese; ovo je poslednja medijska šansa za Acu Kanalizaciju Rodića, njegov 'Kurir' i sve ostale nikad brojnije reketaše skrivene iza vizitkarti novinara, urednika i vlasnika novina i televizija; ovo je - i to je zapravo po sudbinu Srbije najopasnije - poslednja životna šansa za Miškovića i sve njemu slične dosističke tajkune, sve one koji se polako ali sigurno suočavaju sa zakonom i pravdom. Ovo je, dajte da saberemo, poslednja šansa da najgori i najpokvareniji ponovo zajašu i vrate sve nas u vreme burazersko-pajtaških kombinacija."⁴¹

Da sumiramo, slično opštoj slici ili imidžu vlasti, i imidž opozicije dominantno je negativan. Posebnu ulogu u pridavanju negativne vrednosne komponente opozicionim strankama ima list *Informer*, kako u odnosu na tekstove koji se pojavljuju u dnevnom izdanju, tako i na uredničke kolumnе Dragana J. Vučićevića.

Vučićevićeve kolumnе u moralno-političkom smislu problematizuju aktere na opozicionoj sceni, kao što kritički tretiraju i opozicione medije i nevladine organizacije, uz gotovo nezaobilaznu refleksiju na period vlasti petookotobarskih pobednika. Osnovne teze moglibe bi se sažeti u sledeća tri uzajamno povezana momenta koji čine pristup ovog autora: 1) sadašnja opozicija nema moralni kredibilitet (zbog visoko korumpirane političke klase koja je čini) i politički kapacitet da predvodi državu zbog neuspeha tranzicije u Srbiji, 2) u opozicionalno nastrojenim medijima, a među štampanim medijima je to većina, aktuelna Vlada se napada bez ozbiljnog racionalnog obrazloženja i sa jednim jedinim ciljem da se što pre obori 3) u medijima koji su podrška aktuelnoj opoziciji postoji nesumnjiva diskriminacija svih koji nisu direktni protivnici Vučićeve vlasti.

Vučićevićeva kritika srpske opozicione scene podjednako je usmerena ka opoziciji kao činiocu političkog života, ali i medijima koji su izrazito kritični prema vlasti. Njegova kritika je uvek po principu *ad hominem*, strogo personalizovana, kako bi bila ubedljivija. Zato se stigmatizuje određena ličnost, podvlači se njen moralno-psihološki profil koji je čini nedostojnom bilo kakve funkcije u javnom životu.

Pisanje glavnog i odgovornog urednika *Informer* relevantno je za razumevanje medijsko-političke scene u Srbiji iz tri međusobno povezana razloga. Najpre, stil pisanja i sadržina poruka iz njegovih tekstova takva je da održava interes za politiku kod niže obrazovanih slojeva koji uglavnom kupuju i čitaju tabloide, i koji su veoma lojalni birači u izbornom procesu. Drugo, *Informer* je za sadašnju Vladu bitan jer se iz nedelje u nedelju, iz dana u dan bavi preispitivanjem negativnih stavova i medijsko-političkih slika koje o njoj stvaraju i kontinuirano reprodukuju kritički nastrojeni mediji. I najzad, *Informer* je lider u oblasti dnevne štampe u stvaranju vrednosno negativnog imidža sadašnje opozicije kao političkog aktera.

41 Dragan J. Vučićević, „Najprljavija kampanja,” *Informer*, 06. 02. 2016, str. 5

Negativan pogled na evrograđansku opoziciju zastupa se i u nedeljniku ***Pečat***. Nedeljnik ***Pečat*** je u biti prosrpsko-ruske orijentacije i delovanje ove opozicije vidi izrazito negativno – tj. štetno za nacionalne i državne interese. Ova teza bazira se na nekritičkom prihvatanju saradnje sa EU i NATO, što podrazumeva suštinsko odricanje od vitalnih i nacionalnih interesa. Konstrukciju negativnog imidža evrograđanske opozicije direktno je sproveo istoričar i politički analitičar Dragomir Andđelković, koji povodom moguće pobede evrograđanskih stranaka na izborima, piše sledeće: "Prvo će usiljeno potkopavati Republiku Srpsku i ono malo preostalih srpskih pozicija na Kosovu i Metohiji, a onda će nam ponuditi da se po ubrzanoj proceduri još više približimo NATO i udaljimo od Rusije. Tada će nas navodno ostaviti na miru. Razume se uz uslov da budemo 'razumni', a to znači da prihvatimo prepakivanje Dejtona, što bi podrazumevalo izvestan nivo centralizacije BiH. Ukratko, namera je da nam se izvuku ustupci i na balkanskem terenu, i na polju globalnog pozicioniranja. Šta bi Srbija zauzvrat dobila? Ništa. Samo obećanje da nam neće napraviti još veću štetu. Pri tome potpisali bismo blanko pristanak da nam i to učine u pogodnom momentu ako tako nešto poželete. Jer saradnja s Rusijom nam je ipak kakva-takva zaštita od daljeg komadanja srpskog prostora. Ako se nje odrekнемo, prepustili smo se na milost i nemilost onima koji su nas već komadali."⁴²

Za razliku od oštре kritike opozicije koju u svojim tekstovima dosledno i sistematski sprovodi Dragan J. Vučićević ili autori iz nedeljnika ***Pečat***, neki autori, poput Đorđa Vukadinovića u ***Vremenu*** ili pak Vere Didanović u ***NIN-u***, prikazuju opoziciju kao političku snagu koja se nalazi pod snažnom i brutalnom represijom režima bilo na medijskoj ravni, bilo na ravni stranačke borbe. Iz duha i slova ovakvog tekstova može se pročitati da opozicionarstvo predstavlja spoj heroizma i patnje. Karakteristična formulacija ove i ovakve vrste političkog stava i moralnog držanja sadržana je u sledećim stavovima Đorđa Vukadinovića: "A šta radi opozicija? Koja opozicija? Zbilja, šta radi opozicija u Turkmeniji ili Uzbekistanu? Šta radi u Turskoj, Saudijskoj Arabiji i Ujedinjenim Arapskim Emiratima? (Da ne pitamo baš za onu severnokorejsku.) Hoću reći, položaj opozicije u Srbiji, kao i kritičke reči uopšte, nalazi se na najnižem nivou u 'novoj srpskoj istoriji' i sva je prilika da će se u narednom periodu i uslovima predstojeće predizborne kampanje još dodatno pogoršati. Za to postoji bezbroj indicija. Bez mnogo pretjerivanja, položaj opozicije u Srbiji (mislim na stvarnu opoziciju režimu njegove lične vlasti, a ne onu deklarativnu, kvaziideološku i ekstremnu, koju Vučić neguje – pod uslovom da ne napada njega – i kojom manipuliše da bi sebe pred zapadnim sagovornicima predstavio kao "glas razuma", "umerenog" i odmerenog "političara centra") može se uporediti sa položajem opozicije u pojedinim centralnoazijskim republikama, ili u Istočnoj Evropi nakon Drugog svetskog rata. Mislite da preterujem? Mislite da u Srbiji (koja je, je li, daleko uznapredovala na svom 'evropskom putu') nema sociološke i psihološke baze za tako nešto? Pokušajte da bacite pogled izvan svog kruga stvarnih i virtualnih prijatelja i zavirite preko plota, u onu Srbiju 'Farme', 'Parova', 'Minut-dva' i ostalih Informera. Srbiju do koje ne dobacuju 'postovi' Bojane Maljević, kolumnе Draže i Medenice, ili duhoviti satirični deseterci 'Filipa Višnjića'. Srbiju 'babe iz Babušnice' koja kaže da 'ima dva interneta, ali su deca oba odnela u Beograd'. I koja veruje Vučiću zato što je 'prošao telegraf'... struktturni fašizam (jer fašizam je uvek

42 Dragomir Andđelković, "Postizborne zamke," ***Pečat***, br. 412, str. 12

prvenstveno stvar forme, tj. metoda, pa tek onda sadržaja) zakucao je na vrata u neverici okreću glavu i zatvaraju oči. I čudom se čude šta ih/nas je to snašlo. I koliko ih je malo spremno da se tom zlu suprotstavi. (Za razliku od vremena Đindjića, Košunice i Tadića – pa čak i Miloševića, u neko doba – kada je više-manje bilo lako i veselo biti opozicija)."⁴³

Vukadinovićeva heroizacija evrograđanske i patriotske opozicije okupljene oko koalicije DSS-Dveri (čiji je kandidat na izborima – prim. aut.), prati i alibi za slabosti opozicije. On počiva na okolnosti nedovoljne utemeljenosti u socijalno-političkom i medijskom okruženju u Srbiji. Opoziciona Srbija nije dominantna jer to ne može da bude zbog spleta socioloških, kulturnih i psiholoških okolnosti. Opozicionarstvo u tim okolnostima predstavlja moralni podvig i neku vrstu političke obaveze prvog reda, kao da nam govori ovaj u osnovi politički opredeljeni, a samim tim i ostrashćeni autor.

Imidž opozicije građen je i polazeći o ispitivanja njenih šansi, tačnije potencijala da ugrozii u javnom mnjenju favorizovanu vlast, odnosno Srpsku naprednu stranku i Aleksandra Vučića. U pogledu refleksije, tj. samorefleksije mogućnosti i dometa opozicionih stranaka na izborima formirana su dva gledišta. Jedno gledište, tačnije jedna novinarsko-analitičarska škola mišljenja, ukazivala je na objektivne limite u pogledu modela nastupa i dometa opozicije na predstojećim izborima.

Paradigmatičan tekst koji odslikava objektivno razmišljanje o potencijalima i izgledima opozicije na predstojećim izborima je članak Jovane Gligorijević „U kolonu po jedan“ ***Vreme***, 28. 01. 2015. U tekstu se daje činjenički zasnovana analiza stanja stvari u opoziciji u trenutku raspisivanja izbora: "Od momenta kad je Aleksandar Vučić 'bacio kosku' i odlučio da se uz redovne lokalne i pokrajinske izbore ide i na vanredne parlamentarne, opozicione partije počele su da se mrdaju i pokazuju znake života. No, iz onoga što smo u poslednjih desetak dana videli, stranke koje ne participiraju u vlasti ponašaju se kao muve bez glave, uvredene primadone ili su u ozbiljnog raskoraku sa stvarnošću, nesvesne svoje realne moći, to jest nemoći."⁴⁴ Uprkos realističnoj analizi potencijala i šansi opozicije, novinarka ***Vremena*** jasno ističe stav o spornom karakteru izbora koji su raspisani za 24. 04. 2016. Ovaj manevar ima dvostruko značenje. S jedne strane, suštinski se nadovezuje na već stvorenu sliku o Vučićevoj vladavini kao antidemokratskoj, autoritarnoj i društveno-istorijski štetnoj. S druge strane, sumnjom u regularnost izbora traži se alibi za neuspeh opozicije i stvara osnova za osporavanje svega onoga što proističe iz izbornog rezultata: nova vlada na čelu sa premijerom, njen program, politički potezi, a u krajnjoj instanci i njeno trajanje. „Pred Srbijom je bar 50 dana predizborne kampanje u kojoj, već se sada vidi, neće biti milosti. Ako je suditi po onome čemu smo svedoci od 2012. naovamo, sva je prilika da čemo se nagledati iživljavanja jačeg nad slabijim. To neće biti ni priyatno ni bezazleno, jer smo i dosad gledali kako u političkim okršajima kolateralno stradaju pojedinci, mediji ili nezavisne institucije. Zapravo, sve institucije. Upravo zato treba da budemo zabrinuti. Indikativno je i to što se prvi put od 2000. godine postavlja pitanje demokratičnosti izbornog procesa. Ponovljeni lokalni izbori u

43 Đorđe Vukadinović, "Zašto ste tako predivni" ili šta nas snašlo i dokle će da traje?" ***Vreme***, br. 1309, str.15-16

44 Jovana Gligorijević, „U kolonu po jedan,” ***Vreme***, br. 1308, str. 6

Novi magazin, 18. 2. 2016.

malim sredinama tokom ove dve godine doneli su nam batinanja, pretnje i druge mehanizme zastrašivanja. To nas dovodi do pitanja da li je vladajući SNS zaista toliko siguran u svoju nadmoć kao što se pravi da jeste.⁴⁵

Stanje nespremnosti, politički diletantizam, izostanak realističnosti, jednom rečju, nesposobnost da se stvori realno konkurentna politička opcija sadašnjoj vlasti obeležava politički trenutak opozicije. Ova nemoć ogleda se u tri aspekta: 1) kriza poverenja u liderstvo i nedostatak novih kredibilnih opozicionih prvaka 2) kriza političkog identiteta, tačnije nedostatak programske orientacije koja je uverljiva alternativa liderima vladajuće koalicije Aleksandru Vučiću i Ivici Dačiću, 3) fragmentacija opozicione scene, tačnije okolnost da opozicione partie identičnog ili relevantno sličnog opredeljenja nastupaju odvojeno i rizikuju ostanak ispod visokog izbornog praga od pet odsto podrške građana. O ovom i drugim aspektima opozicionog delovanja u Srbiji piše kolumnista *Pečata* Nikola Vrzić: "U svakom slučaju, ova proevropska opozicija, koja se ionako još nije oporavila od gubitka vlasti i pratećih prinadležnosti i Vučićevog preotimanja njene proevropske politike, izbore i kampanju dočekuje u stanju koje je, kako rekosmo, Vučić samo mogao da poželi. Podeljena u dve kolone, a zapravo tri, a možda i sve četiri, jer će na isto biračko telo, uz Pajtića i Živkovića odnosno Tadića, Jovanovića i Nenada Čanka, nasrnuti i Saša Radulović ('Dosta je bilo') i Levica Srbije Borislava Borka Stefanovića. Po prirodi stvari, iz prostog razloga što im je ciljna grupa ista i niko se među njima ne nameće kao neprikosnoveni lider, međusobna borba moraće da bude poprilično oštra, uz to i podmukla jer su se javno obavezali da se neće napadati."⁴⁶

Uporedo sa objektivno rascepkanom scenom, proevropska alternativa Vučiću ima problem sa održivošću svog glavnog cilja – ulaskom Srbije u EU. EU je dugo u krizi i samim tim, prema Vrzićevom sudu, teško je poverovati u izvesnosti ulaska Srbije u tu nadnacionalnu organizaciju. Shodno tome, mali su izgledi za političku mobilizaciju nekih novih ili razočaranih birača koji bi podržali proevropske političke partie: "Na prošlim izborima, 2014. godine, biračko telo o kome govorimo, ono za koje EU iskreno nema alternativu, iznosilo je oko 750 hiljada birača; s obzirom na sve što se u Evropskoj uniji događa, teško je zamisliti da je broj ovih birača u međuvremenu naročito porastao, naprotiv, a dodatni problem ovim strankama predstavlja i činjenica da od 2014. do danas one nisu uspele da formulisu bilo kakvu drugu politiku ili makar ideju po kojoj bi postale prepoznatljive i privlačnije nego što su bile tada."⁴⁷

U periodu od januara do marta 2016. pojavila se druga škola mišljenja u nedeljnicima, ona koju su zastupali opozicioni lideri i koja je potencirala optimizam. Ovaj optimizam oscilirao je od ukazivanja na mogućnost pobeđe opozicionih stranaka do projekcije mnogo većeg rezultata u procentima podrške i broju poslanika u odnosu na procene agencija za istraživanje javnog mnjenja. Optimizam opoziciji dodatno su ulivale i određene novinarske spekulacije o Đindjićevom političkom kursu u aktuelnim političkim okolnostima, kao i pokušaju rušenja Vučićeve neprikosnovene javnomnjenjske dominacije ukazivanjem na

45 Isto, str. 12

46 Nikola Vrzić, „Mala predizborna svađa,” *Pečat*, br. 410

47 Isto

političke potencijale Vuka Jeremića, aktuelnog kandidata Srbije za mesto generalnog sekretara UN i bivšeg Tadićevog ministra spoljnih poslova, na nekim budućim predsedničkim izborima u jeku predizborne kampanje za lokalne, pokrajinske i republičke izbore.

Motiv „jači smo nego što misle“, redovno je prisutan u izjavama svih opozicionih lidera. Ova tendencija posebno je uočljiva u intervjuima koji su davani tokom kampanje. Tendencija je razumljiva. Potrebno je motivisati sopstveno članstvo, posebno aktiviste na terenu, privući donatore za kampanju, a iznad svega, motivisati što je širi sloj razočaranih opozicionih glasača da se uključi u izborno nadmetanje.

Uostalom, i letimičan pogled na kampanje opozicionih stranaka, pokazaće da je formula uspeha bila „povećati izlaznost da bi se pojačao izborni rezultat“. Praktična razrada ove devize je upravo navedeni stav: „Jači smo nego što misle“.

U plasiranju ovog stava, kao što je već naznačeno, opozicioni lideri oscilovali su od tvrdjenja koja su veštački podizala rejting sve do stava o neizvesnosti Vučićeve pobede. U pogledu poslednje navedene opcije istakao se bivši predsednik Srbije Boris Tadić u intervjuu sa novinarkom Oljom Bećković, rađenom za nedeljnik **NIN** početkom marta 2016. U intervjuu čiji je naslov „Ja sam pao, može i Vučić“, Tadić iznosi sledeći stav: „Bio sam i ja takozvani sigurni pobednik, pa evo neka Vučić razmišla o tome na ovim izborima. U politici je preokret uvek moguć i ja verujem da je moguć već na ovim izborima. To zavisi najviše od izlaznosti, jer SNS podržava manje od četvrтине biračkog tela. Opozicija se još nije skroz konsolidovala, ali je mnogo organizovanija i jača nego pre pola godine.“⁴⁸

Sa istom porukom u odnosu na vlast, tačnije Aleksandra Vučića, pojavljuje se i Bojan Pajtić, predsednik Demokratske stranke „Ne. Postoje istraživanja u koja verujemo jer znamo da su objektivna, gde je DS na oko 11 odsto. Za početak.“⁴⁹

Očigledno pokušavajući da motiviše birače po svaku cenu, Pajtić tvrdi da su odbrojani dani Vučićevoj političkoj dominaciji: „Na ovim izborima je moguće proizvesti situaciju u kojoj Vučić neće imati većinu da napravi vladu. Srbija ima šansu ukoliko izade većina od tri četvrtine građana koji su nezadovoljni režimom, Vučić svu podršku bazira na dvadesetak odsto onih koji ga podržavaju. A 75 odsto građana jeste nezadovoljno činjenicama da im otimaju zemlju koju su obrađivali, uništavaju državu tajnim ugovorima, krče nacionalne resurse, da vladaju oni što su kupili diplome, da zbog atmosfere u društvu beže iz zemlje i 65-godišnjaci. Ne samo iz ekonomskih razloga, nego i zbog toga što im je fiziološki neprihvatljivo da žive u zemlji kojom gospodare Gašić, Maja Gojković, Vučić i Vulin.“⁵⁰

Podizanje samopouzdanja psihološko-političkim geslom „jači smo nego što misle“ nije samo odlika ambicioznog Tadića i Pajtića, već i desničarski nastrojenih opozicionara. Propa-

48 Boris Tadić, „Ja sam pao, može i Vučić“, intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3399, str. 13

49 Bojan Pajtić, „Vučić neće imati većinu za vladu“, **NIN**, intervju sa Oljom Bećković, br. 3402, str. 9

50 Isto, str. 9

gandnu motivaciju prepoznajemo i u obraćanju Sande Rašković Ivić, predsednice DSS, koja bez ikakve ografe u intervjuu nedeljniku **NIN** tvrdi sledeće:

„Pitanje Olje Bećković (**NIN**): ‘Kakav rezultat očekujete?’

Odgovor Sande Rašković Ivić: ‘Pre nego što smo počeli ovu kampanju, bili smo na 8 odsto, nadoimo se da ćemo poboljšati taj rezultat, da budem ambiciozna - očekujemo dvocifren rezultat.’⁵¹

U istom maniru, uz propratno tešku optužbu na račun agencija za istraživanje javnog mnenja, svoju izbornu parolu o snazi stranke izneo je i Vojislav Šešelj, lider Srpske radikalne stranke. U intervjuu za nedeljnik **NIN** on kaže:

„Pitanje Olje Bećković (**NIN**): ‘Šta god bio, zašto to radi ako ima toliku popularnost koju pokazuju sva istraživanja?’

Odgovor Vojislava Šešelja: ‘Samo ja dokazujem da nema nikakvih istraživanja javnog mnenja na kojima se zasnivaju ti rezultati. Faktor plus, Ipsos stratedžik marketing i NSPM, te agencije uopšte ne obavljaju istraživanja, oni samo proizvoljno, po nalogu, objavljuju procenete. Vučić ima svoja istraživanja u strogoj tajnosti, koja daju sasvim drugačije rezultate. Stvari se ubrzano menjaju, odavno su mu kola krenula nizbrdo i sad je na oko 35-40 odsto.’

Pitanje Olje Bećković (**NIN**): ‘Po kom istraživanju je SRS na oko 20 procenata?’

Odgovor Vojislava Šešelja: ‘Njegovo istraživanje od pre više meseci je pokazivalo da imamo više od 20 odsto. A ko bi drugi mogao imati ako mi nemamo? Pajtić, Boris Tadić, Čedomir Jovanović, Sanda Rašković Ivić? Nemojte, molim vas.’⁵²

Retoričko podizanje procenata trebalo je da **ad hoc** stvori sliku jake opozicione scene, da uveri birača koji je nezadovoljan aktuelnim stanjem u politici, ekonomiji i društvu, da ima smisla glasati, da nije sve gotovo, da Vučić nije nedodirljiv i politički nepobediv. Dovođenje u pitanje Vučićeve nadmoći bilo je spoj simbolike i potenciranja važnih pitanja koja nisu niti su mogla biti aktuelna u okviru tekuće kampanje. Kao duhovi iz „propagandne boce“, isplivali su Zoran Đindjić i Vuk Jeremić.

U funkciji propagandno-političke dinamizacije opozicione scene i uspostavljanja smisla u opozicioni aktivizam i političko opredeljenje, (zlo)upotrebljen je lik i delo Zorana Đindjića. Đindjić, kao simbol demokratske i prosvetne Srbije, ostao je upamćen kao sirovi realist, pragmatičan čovek koga je odlikovala jaka energija i vanredne organizacione sposobnosti. U sklopu ovakve ocene Đindjićeve ličnosti i njegovog političkog držanja, Nenad Čaluković, novinar nedeljnika **Nedeljnik**, primećuje da bi pokojni lider demokrata Zoran Đindjić napravio čitav opozicioni front koji bi objedinio ostale politički zainteresovane društvene grupe, isto

51 Sanda Rašković Ivić, „Neću više da branim Koštunicu“, intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3401, str. 20

52 Vojislav Šešelj, „Vučić je moj najveći pedagoški promašaj“, intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3404, str. 9-10

tako bi prihvatio oporu relanost tabloidizacije medijske scene, i razradio plauzibilnije mehanizme napada na vlast: "Intelektualci verovatno ne bi bili nemi, bar ne u ovolikoj meri. Glas nevladinog sektora bi se mnogo više čuo. Koristio bi i najmanju priliku za pritisak na Vučića. Na protestima protiv ministra Gašića, primera radi, ne bi bili samo novinari, nego bi DS i druge opozicione stranke imale ključnu ulogu u njemu ili bi davale ozbiljnu logističku podršku. Motivisao bi kulturnu elitu da se ne povuče u teatar i gunda daleko od ušiju publike... Ako bi tabloidizacija medija i bila na vrhuncu, a valja pomenuti da je sam Đindjić postavio njene temelje, često bi dospevao na njihove naslovne strane, ali bi i tekstove uperene protiv njega pokušavao da kapitalizuje. Imao bi veću podršku tajkuna koji su se našli na Vučićevom udaru, ali se ne bi libio da ozbiljno udari na novopečene bogataše koji su svoj finansijski kontor znatno uvećali u protekle četiri godine. Pragmatično, kako je samo on znao da realizuje neki politički cilj. Uz oprobani recept, već bi bio formiran neki novi 'Otpor', koji bi bio ozbiljan veter u leđa opoziciji. Tražio bi i snažnu podršku civilnog, odnosno nevladinog sektora. Zoranov udar na naprednjačku vlast išao bi iz više pravaca, dakle, ne samo iz partija, nego iz više političkih celija. Dovoljno za početak političkog obračuna s Vučićem."⁵³

Ako je okret ka Đindjiću imao za cilj da „udahne“ optimizam u opozicioni aktivizam na nivou stranačkih elita i aktivista na terenu, isticanje priče o predsedničkoj kandidaturi Vuka Jeremića na prvi pogled delovalo je najblaže čudno. Nekadašnji ministar spoljnih poslova Srbije već više od tri godine nije aktivan u stranačkom životu, formirao je međunarodni **think-tank**, putuje po svetu, promoviše sebe kao mogućeg uticajnog igrača u svetskim organizacijama, izdaje časopis koji se bavi aktuelnim globalnim temama i dilemama. Uglavnom, Jeremić nije iole značajan ni kao tema, a kamoli kao politički igrač u domenu unutrašnjopolitičkih borbi u Srbiji. Međutim, nakon odluke o vanrednim izborima na svim nivoima vlasti, i u svetu okolnosti da Aleksandar Vučić ubedljivo dominira srpskom politikom i javnim mnjenjem, u javnost je puštena vest o istraživanju javnog mnjenja koje bi Vuka Jeremića učinilo ni manje ni više nego predsednikom Srbije.

Čitav medijski performans dogodio se u trenutku kada se na nivou vlasti „lome kopinja“ da li će država Srbija podržati Vuka Jeremića u trci za generalnog sekretara UN. Ova unutrašnje-spoljnopolitička medijska igra u kontekstu tekuće izborne kampanje ima za cilj da pokaže da pored Aleksandra Vučića postoji još neko ko je spremjan da značajan deo birača opredeli na svoju stranu: "Vukove šanse za najvažnije mesto na spoljnom planu sve se više smanjuju na unutrašnjem. Južnoafrička Republika spremna je da kandiduje Jeremića. Svoj upit poslala je srpskoj vlasti, koja se i dalje ne izjašnjava. Predsednik Nikolić javno je povukao svoju podršku nakon što je dobio rezultate istraživanja koje je Jeremić naručio. A to istraživanje kaže: u direktnom pitanju za koga biste glasali na predsedničkim izborima Jeremić je odmah iza Vučića i Nikolića, a kako naprednjaci sigurno neće ići u dve kolone, Jeremić ulazi u drugi krug gde dobija Nikolića. Dakle, na današnji dan Jeremić bi bio predsednik Srbije. Vukov plan je očigledan. Hoće da postane predsednik sveta. Ili Srbije. Na oba puta mu stoji Vučić."⁵⁴

53 Nenad Čaluković, „Šta bi Đindjić uradio u opoziciji danas?“ **Nedeljnik**, br. 210, str. 21

54 Veljko Lalić i Nenad Čaluković, „Najvažnija jednačina Vuka Jeremića: predsednik Srbije ili predsednik sveta.“ **Nedeljnik**, br. 212, str. 16

Iza prividnog sporenja na relaciji Jeremić – Nikolić, krije se zamisao o legitimaciji jednog novog-(starog) političkog lidera na nacionalnom nivou. Izbor „agencije“ Nova srpska politička misao, pokazuje krajnje antivučićevski kontekst čitavog instant medijskog projekta. NSPM nije agencija, već internet sajt koji je posvećen političkoj teoriji i dnevnapolitičkim pitanjima. Isto tako, ova internet instalacija spada u radikalne kritičare, pre svega Vučićeve politike. Takođe, otvaranje teme predsedničke kampanje u osvit kampanje za parlamentarne, pokrajinske i lokalne izbore, pokazuje nužnost da se stvar izmesti iz njene neposredne ravni. Motiv, tačnije razlog za puštanje nalazi se negde drugde. Potrebno je, kako govori poslednja rečenica, nametnuti Vučiću breme opredeljenja u odnosu na predsedničke kandidate, tu se implicativno računa ili na stranačku obojenost Nikolića ili se pak potajno priželjuje „kratak spoj“ na relaciji Vučić-Nikolić, odnosno Vučić-Nikolić-Dačić. Usput, šalje se poruka „Vuk Jeremić je naš“. Ako Vuka Jeremića Južnoafrička Republika želi za generalnog sekretara UN, šta je sa patriotizmom naše elite na vlasti? Isto tako zahvaljujući Jeremiću, tačnije njegovom rejtingu „po meri NSPM“-a, pokazuje da nisu „sve lađe petooktobaraca“ potonule. Istaknuti pripadnik te grupacije, bivši ministar spoljnih poslova, „pravo niotkud“ pokazuje da ima potencijal, interesantan je kao i tačka okupljanja i tačka otpora Vučiću. Indirektno, ali nesumnjivo, **Nedeljnik** propagandni obrt treba da razbijje „mit o Vučićevoj nepobedivosti“ i pokaže opoziciji „da mi možemo“.

Za razliku od imidža vlasti koji je obojen nizom gotovo antologiskih negativnih odrednica, slika opozicije je daleko više izbalansirana. Najveći broj nedeljnika „opozicionu stvar“ podržava nemilosrdnom i radikalnom kritikom vlasti, usput otvarajući bezgraničan prostor za promociju stavova bilo opozicionih lidera, bilo gledišta koja podupiru njihov stranački aktivizam, uz upozorenje čitalačkoj publici da je opozicionarstvo „pačenički“ posao, prožet dozom „heroizma“ koji garantuje istrajnost i pozrvovanost u političkoj borbi. Osvrt na skromne šanse opozicije za dobar izborni rezultat uvek je nadopunjena sveštu o suštinski nepravednim uslovima izborne utakmice. Doduše, „porcija propagandnog optimizma“ često se „ubrizgava“ evociranjem lika i dela Zorana Đindjića. Uz to, ova fabula dodatno je poduprta potenciranjem mogućeg visokog rejtinga Vuka Jeremića.

Generalno, osim kritika Dragana Vučićevića i nedeljnika **Pečat**, petooktobarska politička elita u opoziciji nije ni približno radikalno preispitivana kao vladajuće stranke.

Izbori – mnoštvo interpretacija koje otkrivaju složenost političkog procesa i raznovrsnost novinarskih pristupa i političkih stanovišta

Raspisivanje vanrednih parlamentarnih izbora, tačnije njihovo spajanje sa redovnim pokrajinskim i lokalnim izborima podstaklo je različite interpretacije tog događaja. Kao i u svim drugim sličnim situacijama, vanredno značajan političko-društveni događaj doveo do raznovrsnih i međusobno radikalno sukobljenih i nesamerljivih tumačenja. Ni o izborima nije bilo saglasnosti zašto su raspisani; paradoksalno, uprkos različitim oblicima javno iskazane skepse prema okolnostima njihovog održavanja, nije bilo njihovog bojkota. Između mnoštva različitih interpretacija, trebalo bi izdvojiti tri koje možda na najbolji način odslikavaju polemike o izborima u nedeljniciima i uredničkim kolumnama u trećoj nedelji januara, kada je Srbija saznala da će ponovo birati Skupštinu.

Prva interpretacija razloga u prilog izbora mogla bi se nazvati – uvećanje dobitka ključnog aktera na vlasti, Srpske napredne stranke i njenog lidera Aleksandra Vučića. Po ovom gledištu, koje je vrlo rasprostranjeno u mnogim novinarskim napisima, intervuima i kritičkim analizama izbornog procesa, ključni razlozi su stranački. SNS, tačnije njen lider, uživaju ogromnu podršku u biračkom telu. Ta podrška će se učvrstiti i uvećati ukoliko se zajedno sa lokalnim i pokrajinskim izborima održe i parlamentarni. Argumentacija u prilog izbora je spoj realpolitike, javnomnenjinskog pristupa i stranačkog obzira. Aleksandar Vučić, kao ubedljivo najjače pozicioniran političar u javnom mnjenju Srbije, objedinjavanjem izbora na sva tri nivoa vlasti uvećao bi političku dobit stranke i sprečio da se poražene snage postepeno vrate u političku igru na lokalnom nivou i opstanu na nivou pokrajinske vlade Vojvodine. Prema ovoj školi mišljenja, „političko-medijska“ igra na Vučićevu harizmu omogućila bi maksimalizaciju stranačke dobiti: 1) učvršćivanje stranačkog liderstva, 2) snažnije pozicioniranje u odnosu na partnera, poput SPS-a, i konkurenate svih boja i ideoloških uverenja 3) pun legitimitet u svetu borbe za zaštitu i unapređenje interesa države Srbije u odnosu na različite aktere regionalne i globalne politike.

U kontekstu unutrašnjopolitičkih razloga za izbore, stranački obziri SNS i Vučića postavljeni su kao vrhovni razlozi: „Kao jedini pravi razlog za moguću proveru biračke volje u celoj Srbiji sagovornik **NIN**-a (misli se na urednika Nove srpske političke misli – Đorđa Vukadinovića – prim. aut.) vidi ‘politikantsku’ potrebu da se naprednjačke lokalne liste ‘povuku’ republičkom, direktno oslonjenom na popularnost premijera Vučića.“⁵⁵ Ova popularnost treba da omogući još viši stepen koncentracije moći u rukama jedne stranke ali i da omogući legitimno produženje mandata u naredne četiri godine. Uz stranački dobitak, vanredni republički izbori doneli bi izglednu mogućnost da se zaustavi ulazak u zonu socijalne neizvesnosti i političkog haosa. Ovo objašnjenje ponudio je urednik **Informera**, Dragan Vučićević, koji piše sledeće:

⁵⁵ Vera Didanović, „Tajna Pitijine zagonetke,” **NIN**, br. 3395

„Vanredni parlamentarni izbori nisu jedino moguće, ali bez sumnje danas u Srbiji jesu jedino dobro rešenje. U atmosferi svakodnevnog polit-medijskog haosa koji nameće velika većina novina i televizija, u situaciji kada se bezmalo svakoga dana lansiraju sve nove i nove lažne afere čiji je jedini smisao akumulacija besmisla, u trenutku kada i Javni medijski servis Srbije najotvorene radi protiv većinske Srbije, u poziciji kada se svaka iole dobra vest sistemski zatrپava gomilom beskrupuloznih laži, Vučić u stvari mora. On mora da na prelećnim vanrednim izborima još jednom dokaže svoj legitimitet.“⁵⁶

Uporedno sa navođenjem strogo stranačkih ili pak državnih razloga u prilog raspisivanja izbora, u debati o izborima često su mogle čuti još dve interpretacije ovog važnog političkog događaja. Naime, vanredni izbori su primer političke neodgovornosti i rušenje demokratskih pravila igre i suspendovanje parlamentarne političke prakse. Tako već citirana profesorka Srbijanka Turajlić tvrdi da su vanredni republički izbori „bahato izrugivanje sa demokratijom i demokratskim pravilima.“⁵⁷

Još eksplisitnije i agresivnije svoje kritičko viđenje iskazala je Vesna Pešić, sociološkinja i politički aktivista: „Svako zna da Vlada za sve odluke ima dvotrećinsku većinu u Skupštini Srbije, i da u takvim idealnim uslovima vanredni izbori nisu potrebni. Bolje je da mandat Vlade traje regularne četiri godine, kako bi građani bili u stanju da procene rezultate njenog rada. E to ne može, jer vladar nikome ne polaže račune, nego ćemo opet sve od početka. Opet obećanja u naredne dve godine, pa opet nov mandat, pa opet obećanja i tako u krug.“⁵⁸

Drugi važan element u prilog sage o izborima, stranačkoj borbi i medijskim okolnostima u kojima se odvijaju jeste narativ o nepravedenim uslovima pod kojima se oni održavaju. Nefer uslovi predstavljaju svojevrsno mesto susreta i levih i desnih stranaka na političkoj sceni. Stoga je dovoljno navesti jedan citat o izborima koji potvrđuje sadržinu poruke kakav se sreće u nedeljniciima u trenutku raspisivanja izbora u poslednjim nedeljama januara 2016. U nedeljniku **Vreme** novinarka Jovana Gligorijević piše: „Pred Srbijom je bar 50 dana predizborne kampanje u kojoj, već se sada vidi, neće biti milosti. Ako je suditi po onome čemu smo svedoci od 2012. naovamo, sva je prilika da ćemo se nagledati iživljavanja jačeg nad slabijim. To neće biti ni priyatno ni bezazleno, jer smo i dosad gledali kako u političkim okršajima kolateralno stradaju pojedinci, mediji ili nezavisne institucije. Zapravo, sve institucije. Upravo zato treba da budemo zabrinuti. Indikativno je i to što se prvi put od 2000. godine postavlja pitanje demokratičnosti izbornog procesa.“⁵⁹

Druga interpretacija izbora došla je od strane različitih političkih aktera, neposrednih učesnika političke utakmice koji su na izborima tražili šansu za politički preokret. Ova vrsta optimizma karakteristična je za mnoge stranke, bez obzira na ideološku opredeljenost. U osnovi nerealni, politički i medijski namerno kreirani optimizam, nosio je crtu realpolitičke naivnosti,

⁵⁶ Dragan J. Vučićević, „Godina haosa,” **Informer**, 10. 01. 2016, str. 5

⁵⁷ Srbijanka Turajlić, „Mi neprekidno ponizavamo,” intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3396, str. 16

⁵⁸ Vesna Pešić, „Sa nama stvarno nešto nije u redu,” intervju sa Nenadom Čalukovićem, **Nedeljnik**, br. 211, str. 16

⁵⁹ Jovana Gligorijević, „U kolonu po jedan,” **Vreme**, br. 1308, str. 12

ali i motivacioni potencijal za birače stranaka čiji su lideri širili optimizam o neizvesnosti Vučićeve pobede i praktičnoj mogućnosti političkog preokreta.

Ova konstrukcija bazirana je delimično na neadekvatnim interpretacijama istraživanja javnog mnjenja, koja sugerisu da je raspon podrške Vučiću od 24-25 ukupne biračke populacije, nekritičkoj veri u sopstveni potencijal da se pokrene značajan broj neopredeljenih, podsećanjima na iskustva Sloboda Miloševića i Borisa Tadića koji su skratili mandate i izgubili vlast i shvatanju Aleksandra Vučića kao ekstremno lošeg vladara koga narod u Srbiji treba da što pre odbaci. Najupečatljivija izjašnjenja u prilog ovih interpretacija izbora prikazana su u intervjuima Borisa Tadića, Bojana Pajtića i Vojislava Šešelja. Iako uzajamno radikalno politički suprotstavljeni, sva trojica su zajednički imenitelj svog obraćanja javnosti pronašli u stavu da što pre treba videti Vučićev politički kraj. Da ne treba biti siguran u povedu na izborima, uprkos tendencijama u istraživanjima javnog mnjenja, sugerisao je Boris Tadić: "Bio sam i ja takozvani sigurni pobednik, pa evo neka Vučić razmišlja o tome na ovim izborima. U politici je preokret uvek moguć i ja verujem da je moguć već na ovim izborima."⁶⁰

Sličnu konstrukciju sklopio je i Bojan Pajtić, lider DS. On svoj stav bazira na političkoj oceni Vučićeve vlasti, tumačenju istraživanja javnog mnjenja i poželjnom političkom ponašanju građana: „Na ovim izborima je moguće proizvesti situaciju u kojoj Vučić neće imati većinu da napravi vladu. Srbija ima šansu ukoliko izade većina od tri četvrtine građana koji su nezadovoljni režimom, Vučić svu podršku bazira na dvadesetak odsto onih koji ga podržavaju. A 75 odsto građana jeste nezadovoljno činjenicama da im otimaju zemlju koju su obrađivali, uništavaju državu tajnim ugovorima, krče nacionalne resurse, da vladaju oni što su kupili diplome, da zbog atmosfere u društvu beže iz zemlje i 65-godišnjaci.“⁶¹

U vrlo sličnom tonu, lider radikala vidi dinamiku izbornog procesa. Kako odmiče kampanja, primetiće Šešelj, Vučićeva popularnost pada. Samim tim, stvaraju se izgledi za politički preokret: "Vučić ima svoja istraživanja u strogoj tajnosti, koja daju sasvim drugačije rezultate. Stvari se ubrzano menjaju, odavno su mu kola krenula nizbrdo i sad je na oko 35-40 odsto."⁶²

I najzad, povodom izbora se u srpskim nedeljnicima pojavila i treća interpretacija, a to je mogućnost da Srbija nakon 24. aprila zaustavi evropski put i kreće u pravcu tešnjeg povezivanja sa Rusijom. Ovo gledište pojavilo se u nedeljniku **Pečat**, gde je naširoko zastupano. Cilj ovog stava je da se simbolički i, po mogućству što više, politički realno osnaži značaj Rusije u srpskoj politici. Zastupajući i braneci ovo gledište, **Pečat** nastavlja sa linijom razmišljanja o kojoj je bilo reči u prethodnim brojevima **Medijametra**. Reč je o podršci proruskoj spoljnoj politici.

Zanimljivo je da ova interpretacija uvažava politiku ekvidistance između Istoka i Zapada koju vodi Vlada Srbije na čelu sa Aleksandrom Vučićem, ali uz propratnu podršku u svim

60 Boris Tadić, „Ja sam pao, može i Vučić,“ intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3399, str. 13

61 Bojan Pajtić, „Vučić neće imati većinu za vladu,“ **NIN**, intervju sa Oljom Bećković, br. 3402, str. 9

62 Vojislav Šešelj, „Vučić je moj najveći pedagoški promašaj,“ intervju sa Oljom Bećković, **NIN**, br. 3404, str. 9

Novi magazin, 18. 2. 2016.

slučajevima u kojima se državni vrh konfrontirao sa Zapadom. Od Srebrenice, slučaja „Orić“ preko „Oluje“, carinskog rata Srbije i Hrvatske, diplomatske pobjede u sprečavanju Kosova da postane članica UNESCO-a, neuvodjenja sankcija Rusiji... Znak da se možda nakon izbora može očekivati otklon od pomalo zaludne politike evropskih integracija, novinar lista **Pečat** Nikola Vrzić vidi u afirmativnom pominjanju Rusije u predizbornim obraćanjima građanstvu i okolnosti da se evropska orientacija srpske spoljne politike, polako, ali sigurno stavila u drugi plan: „U zemlji koja je – kažu – nepovratno na putu u Evropsku uniju, u predizbornoj kampanji se ne obećava ubrzanje tog puta u EU već očuvanje i poboljšanje odnosa sa zemljom koja se nalazi pod sankcijama Evropske unije, sa Rusijom.“⁶³

Interpretativni modeli u tumačenju smisla i značenja izbora pokazaće svu raznovrsnost pristupa, argumenata i zaključaka koja se može detektovati na srpskoj medijskoj sceni. Mogućnost različitih tumačenja je uvek svedočanstvo o imanentnom pluralizmu intelektualnih, vrednosnih i političkih gledišta. To je i dokaz duhovno dinamičnog i bogatog medijskog života koga nema u poretku kontrolisane istine i velike laži, što su primarne karakteristike duhovne situacije u diktatorskim režimima.

63 Nikola Vrzić, „Ruski faktor srpskih izbora,” **Pečat**, br. 412, str. 9

5
3

O
Autorima

O AUTORIMA

Institut za javnu politiku je regionalna *think-tank* organizacija. Deluje u regionu Zapadnog Balkana kroz rad kancelarija u Beogradu, Podgorici i Ljubljani. Promocijom javnog dijaloga i konstruktivnih rešenja, Institut za javnu politiku doprinosi naporima država Zapadnog Balkana da postanu ravnopravni, pouzdani i progresivni partneri u evropskim integracijama i međusobnim odnosima. Nakon inicijalnog istraživanja i analize društvenog i medijskog konteksta u državama Zapadnog Balkana, *Institut* je razvio i sproveo niz projekata vezanih za medije, među kojima su: Uloga medija u procesu sekuritizacije na Zapadnom Balkanu, Civilni odgovor na klijantelizam u medijima – Medijski krug, NATO Reach Out - monitorig medija i Uloga medija u praćenju R1325 u Crnoj Gori.

Medijski arhiv EBART je privatna kompanija, osnovana 2000. godine. Njena osnovna aktivnost je čuvanje podataka iz štampanih medija u elektronskoj formi. Novinski arhiv postoji od 2003. godine i do danas je u njemu uskladišteno više od 3.000.000 tekstova iz štampanih medija koji imaju nacionalnu pokrivenost, kao i odabranih lokalnih medija. *Ebart* je specijalizovan i za izradu analiza medija. Od osnovnih, kvantitativnih analiza, preko kvalitativnih analiza koje porede medijski tretman zadatih ključnih reči, pa sve do složenih analiza sadržaja.

Velimir Ćurgus Kazimir je rođen 1948. godine u Novom Sadu. Od 2002. godine direktor je Međijskog arhiva Ebart, jedinstvene medijske dokumentacije u Srbiji. Bio je novinar i urednik kulturne rubrike u Politici od 1988. do 1996. godine. Jedan je od osnivača Nezavisnog udruženja novinara Srbije. Autor je desetak knjiga proze i eseja na temu kulture i kulturne politike. Njegova dela prevođena su na engleski, francuski, nemački, španski, poljski i japanski jezik. Dobitnik je Međunarodne nagrade za esej časopisa Lettre International u Vajmaru 2000. godine. Član je srpskog PEN centra od 1987. godine. Priredio je više knjiga na temu odnosa politike i medija. Autor je više projekata iz oblasti istraživanja, medija i kulture. Posebno se bavio istraživanjem medijske scene u Srbiji i uticajem medija na političku i društvenu stvarnost. Autor je knjige "Hajka - analiza medijske kampanje protiv Vlade Zorana Đindića".

Dr Isidora Jarić rođena je u Beogradu 1970. godine. Docentkinja je Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, na Odeljenju za sociologiju, na kome je i stekla titulu doktora nauka. Saradnica je Instituta za sociološka istraživanja, koji se bavi istraživanjem i ispitivanjem globalnih karakteristika i preobražaja u srpskom društvu. Urednica je dela "Bolonjska reforma visokog školstva u Srbiji: problemi, dileme, očekivanja i strahovi nastavnog osoblja na Beogradskom Univerzitetu" (Institut za filozofiju i društvenu teoriju i Filip Višnjić, 2010.), kao i dela "Politike roditeljstva" (Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, 2015). Objavila je brojne naučne radove, članke i knjige, među kojima je i "Kultura i preobražaj Srbije – vrednosna usmerenja građana u promenama posle 2000. godine".

Danica Laban, rođena u Beogradu 1976, medijska analitičarka, novinarka i komunikološkinja. Radila je na brojnim projektima, koji su u svojim medijskim komponentama imali zastupljenu vidljivost, treninge i istraživanja u oblasti medija. Sarađivala je sa domaćim i stranim organizacijama i institucijama, poput Saveta Evrope (CAR project 2011-2012), UN Women (projekti u oblasti socioekonomskog osnaživanja žena 2012), Kancelarijom za ljudska i manjinska prava (2012 - 2103, 2015 - projekti za unapređenje položaja Roma) itd. Radila je i na evalvaciji medija u Srbiji za Strategic marketing/IPSOS (2009-2011), za potrebe BBC Trust. Agenciju Jigsaw Communications, u okviru koje i danas posluje, osnovala je 2006. Tokom karijere, bila je i novinar i urednik na RTS, BK TV i TV Politika.

Dr Dejan Vuk Stanković rođen je u Beogradu 1973. godine. Titulu doktora nauka stekao je na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, na katedri za filozofiju. Trenutno predaje filozofiju, etiku i filozofiju obrazovanja na Učiteljskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Od 2000. do 2013. godine stručno se usavršavao i učestvovao na projektima Instituta za filozofiju i društvenu teoriju kao stipendista Ministarstva za nauku, tehnologiju i životnu sredinu. Od 2004. do 2006. godine radio je za Marten Board International, privatnu kompaniju specijalizovanu za istraživanje tržišta i javnog mnjenja. Od 2006. godine do danas je nezavisni politički analitičar, komentariše politički i društveni život u Srbiji i regionu za različite TV i radio stanice i štampane medije.

Unos i obrada podataka:

Snežana Bajčeta, doktorandkinja Fakulteta političkih nauka

Predrag Bajić, doktorand Fakulteta političkih nauka

Milica Oros, studentkinja četvrte godine Fakulteta političkih nauka

Katarina Vukajlović, studentkinja četvrte godine Fakulteta političkih nauka

Borjana Aćimovac, studentkinja treće godine Fakulteta političkih nauka

Rada Bjelić, studentkinja treće godine Fakulteta političkih nauka

MEDIJAMETAR

MEDIJAMETAR